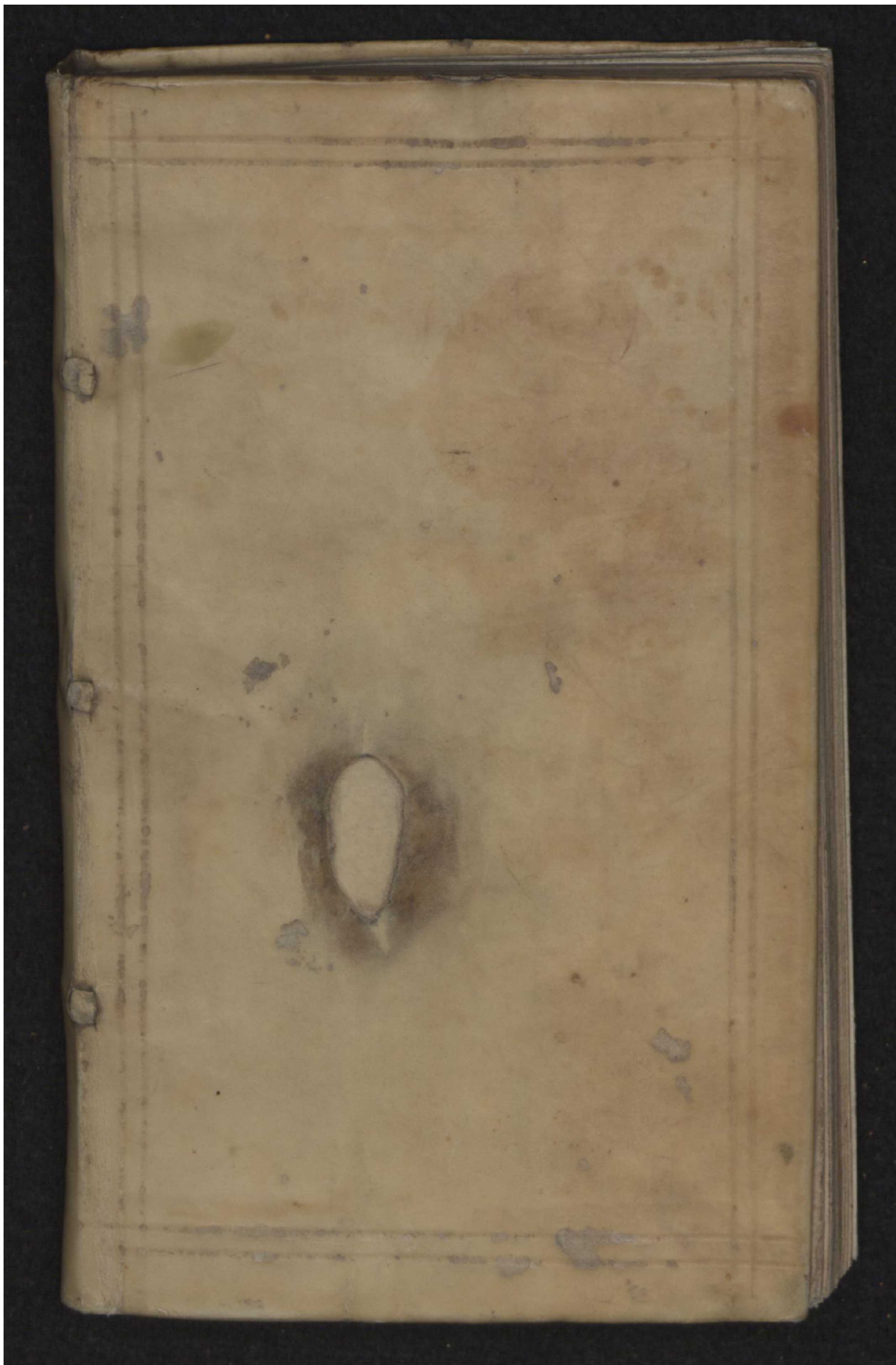
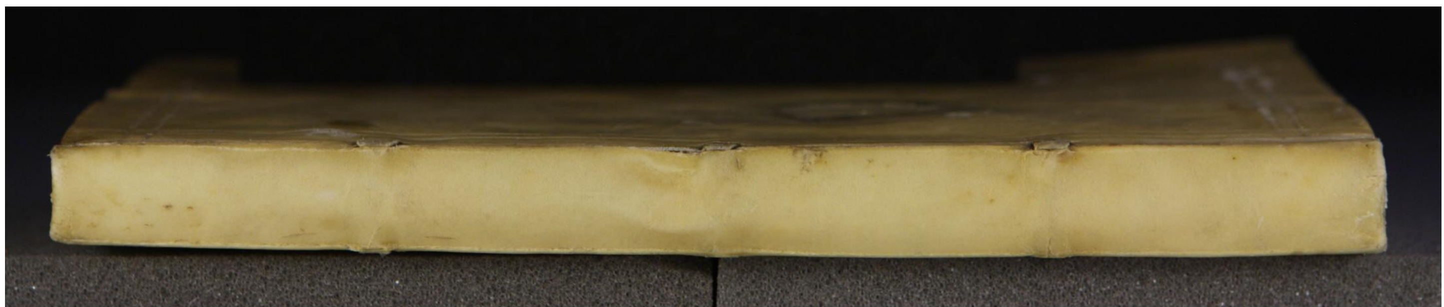
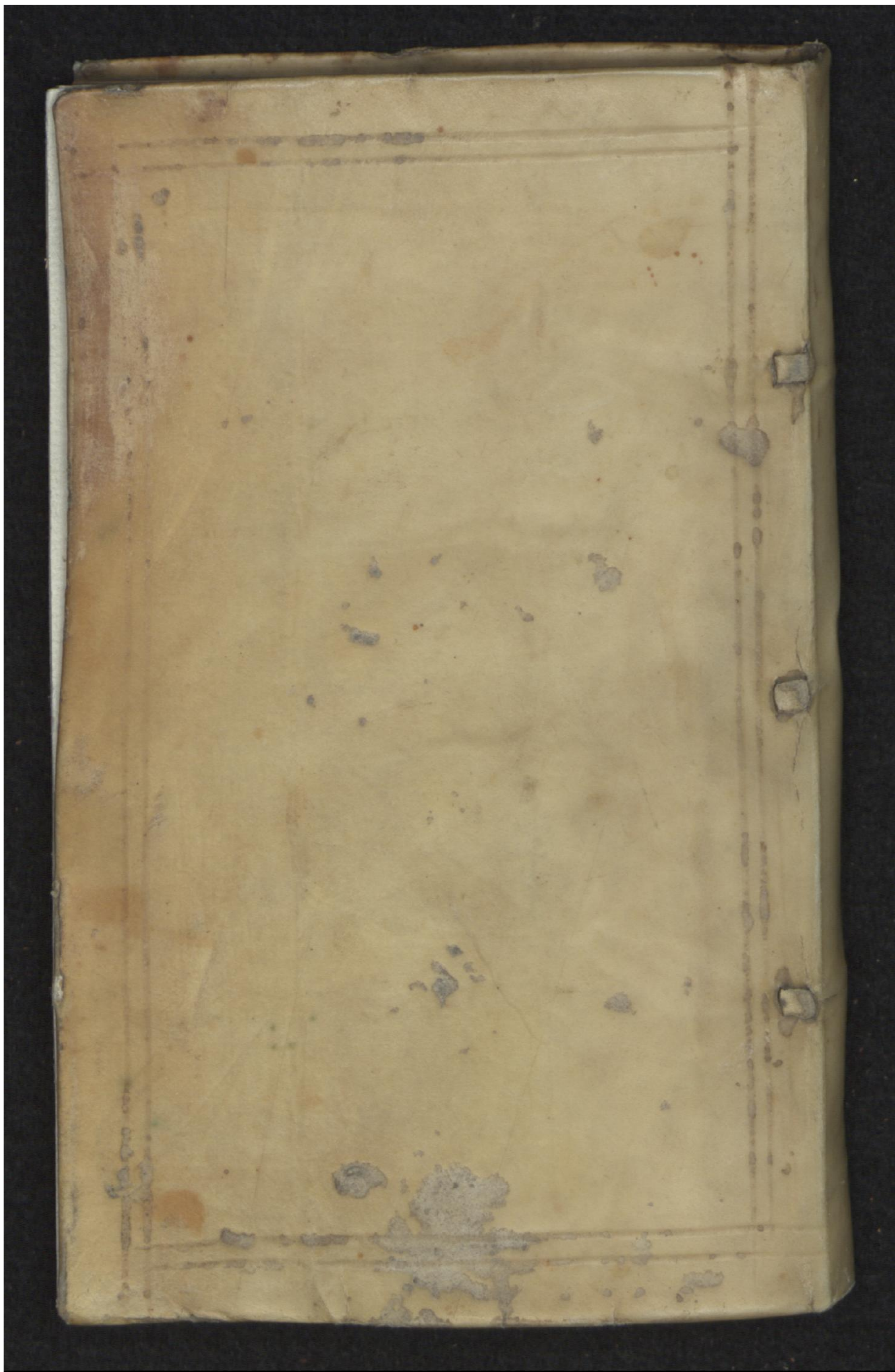

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

Bellica quaesito frenanda est ira
triumpho,
Non saevit domito nobilis hoste manus.

Consilium sapiens, Occasio commoda, felix
Exitus, unius sunt tria dona Dei.

Hujus Libri fatum vide in Actis litterariis Universitatis Havniensi a Prof. Baden editis pro 1794 pag 113-114.

DE S
INS V
AC PA
CIPVAR
GÆ ARC
repræsentans: Illus
CHRISTIAN
spica

IONA
Ad calcem adiectus e
bell
Ps
Deus i
Et iustu

15

FRANCOF
apud

DANIÆ
DESCRIPTIO NOVA,
INSVLARVM,
ACPARTIVM PRAECIPVARVM, HVIVS PLAGÆ ARCTICÆ THEATRVM repræſentans: Illuſtriſſimi principis, ac Domini, Domini CHRISTIANI IIII. Regnum ineuntis, auſpicatiſſimæ inaugurationi conſecrata.

A

IONA KOLDINGENSI.

Ad calcem adiectus eſt eiuſdem Authoris Carminum libellus res varias continens,

PSALM. LXXII.

Deus iudicia tua Regi da:
Et iuſtitiam filio Regis, AMEN.

Poſſeſſio legitima Otthonis Thomæ 1657.

15 94.

FRANCOFVRTI AD MOENVM, apud Ioannem Feyrabendt.

1766

ICONA
SERENISSIMI PRINCIPIS D. CHRISTIANI QVARTI, DANIÆ, NORVEGIÆ, VANDALORUM, GOTTORUMQ. REGIS, &c.

REGNA FIRMAT PIETAS.

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI, AC DOMINO, DOMINO CHRISTIANO IIII. REGI DANIÆ,

Noruegiæ, Vandalorum, Sclauorum, & Gotthorum, &c. Duci Slesuigæ, Holsatiæ, Stormariæ, & Theutomarsiæ, &c. Comiti in Oldenburg, & Delmenhorst, Domino suo clementissimo.

INCLYTE Christiane, Rex Christianissime, hocce tã amplum, & Illustre munus regium, Celsitudini tuæ assignatum, ecclesiæ filij Dei, summum decus, ac emolumentum (auspice & Duce IEHOVA) pariet, Quod cum serenissimus parens, sanctissimæ memoriæ, secum frequen-

termeditaretur, atque etiam alto pectore sempiternam suæ familiæ gloriam, & posteritatis commodum diu libraret; statuit, vt solemni nobilitatis, ac reliquorum vtriusq; regni ordinum theatro, ad concionem vocato, tempestiuè id ipsum ediceretur, atque omnium suffragiis approbaretur.

Maximam quidem voluptatem, è suauissima progenitorum memoria, regiæq; stirpis continuata successione, tanquam perenni fonte gloriæ, exuberantiq; delectationum flumine promanantẽ, mens Celsitudinis V. abundè hauriet: quod videlicet recta generis antiqui linea, nõ intercisa; sed longa multorum seculorum serie ducta, aui, proaui, tritauique, Celsitudinis V. ac cæteri eiusdẽ radicis Dynastę, regna hæc borealia obtinuerint: quibus multum claritatis attule-

attulerunt, quandoquidem legibus, iuſtitia, ſanctisq́; inſtitutis ea gubernarunt, atq; rexerunt.

At quod Regibus atauis, Patreq́; rege, ipſe rex ſis editus; atq; eo nomine, Eccleſiarum, ac politiarũ in hoc Septentrione nutricius conſtitutus, id certè diuinum eſt.

Affluentiore iſta voluptate, honorumq́; ornamentis, animus ſereniſſimi parentis pręgeſtiens, toto anteactæ ætatis ſuæ curſu; neque feliciorem ſenſit, vel optauit diem; neq; ex vllis rebus natura, vel fortuna ſibi attributis, quicquam habuit ſplendidius, quod cũ hac ſumma filij gloria comparari poſſe iudicauit. Neque credibile eſt regem optimum, deinceps conſequentibus annis, in ſpem alicuius rei lætiorem, mentem ſuam, erecturum; quam quo die, numinis fauore, ſoſpite, ac valente corpore,

prẹſens ipſe, auita, & regalia inſignia, in filium homagio trāsferri cerneret. Nam poſtquam natū florentiſſimorum luminum regni aſſenſionibus, ſic inſigniri, maiorumq; more, regiis titulis ornari aſpiceret, certò perſuaſus eſt, eum per immēſum hoc orbis Danici ſpacium, perq́; tot terrarum, marisque prouincias, merum imperium conſequuturum.

Nos proinde ſubditi, principis noſtri, fortuna blandiore animati, incredibili gaudio perfundimur. Quin imo ipſi fines DANIÆ, & NORVEGIÆ hilaritate erecti exultant, vnaq́; collætantur.

Etenim omnium generum, ætatũ, ordinumq́; homines, vberrimam hanc cõgratulationis anſam adepti, tanti regis filium, cui aditus ad ampliſsimos honores pateat, plauſu læticiæ dato, magnificè proſequuntur.

Igno-

Ignoratur sanè vtri magis gratulemur; parenti ne tam decoro habitu, eximiaq; corporis pulchritudine filium habenti, tanto imperio habilem? an filio magis? cui fortuna pronior, tam lætis initiis, vsq; adeo maturè arriserit, affatimque omnia largita sit.

Pari ratione, in ambiguo ponitur, rectiùs ne illustrissimam C. V. sua sibi DANIA feliciorem arbitremur, an verius DANIAM suo principe tam illustri, sibi dato, beatiorem opinemur? Quippe Celsitudinis V. generosa indoles, venusta facies, mitis vultus, regius spiritus, ingenij suprà ætatem præstantia, liberalis educatio, & institutio, morum gratia, & ad virtutem sedula assuefactio, patriæ de te, optimæ spei messem promittunt; semina enim pietatis, quæ iecit pater, nunc te filio regnante, in cul-

mos ſurgunt, de quibus diuino auxilio, ſpicas demetemus vberrimas.

Imo quoniam;

Gratior eſt pulchro veniens è corpore virtus,

Hæc tam præclara optimæ indolis indicia, quæ iam dudum cum totius populi admiratione, paterni ingenij, auitæq; virtutis exprimendæ, laudabile ſpecimen, vereq; regium tyrocinium dederũt, omnes regni vtriuſq; ordines, quam optimè de te ſperare iubent.

Atque vtinam, iſthæc tam eximia ſpes, de tua maieſtate concepta, nunquam vel ſubditorũ opinionem fallat: vel ſociorum expectationem deſtituat, fruſtreturq́;. Ita fiet quemadmodum confidimus, vt celſitudo V. virtutũ ſplendore niteſcens, & maiorum claritate ad laudem excitata, imperiũ ſumat, quod & diuturnum, & vtile reipublicæ futurum ſit. fiet

inquam

inquam vt inter nos ante omnia Dei gloria promoueatur, ordinis senatorij authoritas vigeat: nobilium dignitas floreat, magistratuum ciuilium æquitas seruetur, plebis securitas firmetur, maneatq; ; atq; vniuersi DANICI nominis splendor, magis, magisq; indies efflorescat.

Hæc enim omnia, sub serenissimi parentis C. V. moderato regimine, in immensum creuisse sensimus. Cuius propterea, singularia in rempublicam Danicam merita, gratis animis subditi agnoscunt: & vt par est, per omnem, omnium seculorum ætatem grata mente disseminabunt. Quæ Regni ornamenta, quanta, & qualia, tibi filio illustrissimo, auspicatissimis ominibus ad gubernacula prodeũti relicta sint, ne in posterum labefactentur, vel concidant, continuis precibus à Deo propitio efflagitabimus:

tabimus: Tuæq́; celſitudini, tam arduas res, cum multorum ſalute coniunctas aggredienti fauſta omnia apprecabimur. Neque enim nos omni officio ergà principem noſtrũ probè perfunctos putamus, quando in iſto frequentiſſimo concurſu, lætitiam mirificis ſtudiis, & beneuolentia, inſerendo manus, & homagium præſtãdo peregimus, (ac ſi ad Plauſum, & admirationem Theatri, gaudio & lætitia completi, duntaxat veniſſemus) ſed & in omnes ſequentes annos, Regis noſtri nomen, grata memoria excipere, fortunam eius maieſtatis, fauſtis ominationibus prouehere; & pro ſalute regia, maximè ſollicitos nos eſſe decet.

Cum autem (vt ait ille)

Cæſaris arma alii canant:
Alii claram RODHON, *vel Mytilenen laudent:*

Ego vt veris patriæ laudibus vtcunq; inseruirem, atque serenissimæ R. M. aliquam præstarem gratæ mentis significationem, hanc Synopsin de soli genitalis situ, & ingenio, prę alijs elegi: eamq́; dignam existimaui, cuius contemplationi, aliquid otij, summa cum animi voluptate impenderetur. Conuenientiùs enim argumentum, electionis, & coronationis solemnitati, neq; inuenire, neque excogitare potui.

Perquam plurimis certè, rex inclyte, in hoc regno vestro amplissimo, Doctrina, & ingenio; sed fide, ac obseruantia in Regem, amore, & studio in patriam pro virili ornandam, paucis vel nemini cesserim. Quamobrem vt pręstantissimi regis (patris C. V. felicissimę memoriæ) innumeris meritis me obstrictum, ingratitudinis crimine vindicē: Tibi princeps Illustris-

Illuſtrſſime, nõ tantum paterni ſolij, ſed etiam ampliſſimarũ ipſius virtutũ hęredi, hanc qualemcunq; tuę Daniæ deſcriptionem, humillimè offero. Et hoc quidem partium ordine.

Primo originem, & appellationem vetuſtæ gentis DANICÆ, breui narratu exequar:

Deinde Regni ipſius partes, vnà cum præcipuis quibuſdam earundem proprietatibus, & circumſtantiis recenſebo. Quarum vtriq; antiquitatis, recentisq; memoriæ, monimẽta quædam inſigniora adnotabo.

Præcipuè verò fontes poſtremi belli, inter DANOS ET SVECOS geſti; cauſamq; exautorati regis eorum ſubnectam. Hiſtoria enim eius admodum inſignis eſt: docens regna diuinitus transferri, & ſtabiliri: piorumque principum conatus cælitus adiuuari, & contrà.

Interim illustrissimam C.V. summissè oratam habeo: velit pro innata sibi clementia, huic Serui sui opellæ, qualitercunq; cõscriptæ, faciem illustrem præbere: eiusq; defensionem contrà inuidorum venenatos morsus suscipere: qui absque dubio (quod de tantis rebus scribere cæptarim) declamitabũt me personam alienam, vires etiam longè superantem induisse: Occinent nobis forsitan Horatianum illud,

Sumite materiã vestris qui scribitis æquam
Viribus; & versate diu, quid ferre recusent,
Quid valeant humeri?

Illis quidem nequaquam sapientiæ profunditatem inuideo; non hercule magis, quam Oceano vndarum altitudinem: sed potius voluptatem percipio, cum ea quæ mihi denegata sunt, ipsis consideranda, & polienda superesse video.

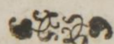
Quantum

Quantum autem ad tam præclaræ, & ſplendidæ materiæ tractationem, à me ſuſceptam attinet, nihil abnuo, me eam delineaſſe magis, quam vt decuit, illuſtraſſe.

Verum enimuero, quum præclaris, ac primæ notæ hominibus, vilia etiã munera placidiſsimè, benigniſſimeque accepta eſſe, conſtans fama referat: in bonam ſpem venio, me idem, in læto regni veſtri appropinquantis initio, apud ſereniſsimam C.V. in huius libelli dedicatione obtenturum.

Cui feliciſsimam, ac diutiſsimam regni adminiſtrationem, tutandæ reipublicæ alacritatem, proſperam valetudinem, ac omnium rerum gerendarum, à Deo Opt. Max. lætum ſucceſſum precor. Qui ſoliũ in quo C.V. collocauit, brachio ſuo ſtabilitum, angelorumque ſuorum manu

ſtipatum, corroboret: regnumque tuum firma pace, & perpetuis ſubditorum obſequiis coronet. Vt honorum ornamētis, regiarum virtutum acceſsionibus, fortunæ liberalitate, atq; munificentia, ad extremum ſpiritum celſitudo V. affluens; fatorũq; ancipitem viam, in tam lubrico fortunæ ſalo, tandem aliquando placido itinere emenſa, ad verum beatitudinis portum perducatur.

IN

IN DESCRIPTIONEM DANIÆ AD CANDIDVM LECTOREM PRÆfatio, occaſionem Opuſculi continens.

NNVS *decimus agitur, amice Lector, ex quo, præpropera quadam feſtinatione, de patria dulciſſima, in Cōmentariolum quædam retuli: Cum vt veterum rerum memoria, teneri me oſtenderem: tum vt ſicut miles inermis, armatos probè, beneq́ instructos è caſtris, in campū prolicere, & ad pugnandum prouocare ſolet: vel tamquam ἄφωνος diſſonum, & ieiunum modulamen, ad nauſeam occinens, inſuaui ſuo clamore, cantorem ad concentū impellit: Sic ego, vt alios, qui hiſce, res grandiores, animis ſuis conceperunt, & exactiora documenta apud ſe detinent: mea qualicumq́ deſignatione, ad maius aliquod huius generis officium patriæ præſtandum excitarem.*

Operis autem ianuam, mihi primum HENRICVS BELOVIVS, *Regius arcis* KOLDIN-

GENSIS *Præses, vir sanè clari nominis, tam studiis literarũ, quam splendidis natalibus insignis aperuit, ansamq́; scribendi dedit. Ipsi aliquando* RIPIS CIMBRORVM, KOLDINGAM *redeunti, placuit in isto suo regressu, (quomodo Regem cum aliis heroicis hospitibus comitatus frequenter consueuit) ad meum pastoritiũ prædiolum, quod hic in* GAMSTADIO *incolo, diuertere.*

Accidit autem quod inter cænam, mentionem faceret BELOVIVS *colloquii, multis verbis, vltrò, citroq́; habiti, inter se, & magnificum Dominum Cancellarium, Dominum* NICOLAVM KAAS, *supremum* DANIÆ *proregem, & hæredem castri* TAARVPÆI, *de finibus huius terræ, de latissimo locorum tractu, nominibus partium, earundemq́; numero, & propriis naturæ dotibus. Quarum particularem Topographiam, exactamq́; chorographiam, à quopiam huius ætatis homine, pro dignitate definiri posse, ferè diffideret Dominus Cancellarius, quum & alterum* STRABONEM *in istis salæbris hæsurum crederet.*

Hanc in perscrutanda rerum vi, ac natura Domini Cancellarij perspicientiam expendentes, causamq́; altius disquirentes, dictæ sentẽtiæ, (perspecta rei difficultate) mutuis subscriptionibus

nibus assentiri; eamq; vt ratam, & firmam internoscere, adducti sumus. Etenim peritissimo cuilibet Geographo, omnem animi curam in hoc impendenti, seq; totum in iis contemplandis ponēti, perdifficile fuerit Symmetriam horum locorum inuestigare, atq; tot terris prouinciatim lustratis, ex immensi laboris fluctibus, ad consummationis littus emergere.

Rem ergò difficilem sanè linquentes, in sermonem exinde (vti fieri solet) de numero, fertilitate, magnitudinibus, & interuallis, nonnullarum huius terræ partium, & insularum delabimur. Quarum cum eo tempore, non probè gnarus esset BELOVIVS, *à me petiit earum saltem nomina, cum propriissimis naturæ adiunctis, quibus maximè excellant sibi cōscribi, & annotari. Quas partes molestiæ haud expertes, diffidenter, ac trepidè suscepi.*

Sed enim iisdem penè diebus, serenissimi regis decretum exiit; quo suum ergà filium grandiorem natu amorem, verè paternum, profusè declarauit; eumq; in Regni successorem, omnium ordinum suffragio, & consensu assumi, eligique voluit.

Eamet accedēte occasione, ardentius inflammatus sum, vt de tam latis Imperij DANICI *finibus, stylum huc, & illuc traducerem: simul-*

que per ſingulas gentes regni amplitudinem, & maieſtatem penitiori intuitu perrimarer. Vbi ſtatim in frontiſpicio, primoq; obtutu, res multiplices, ac admirabiles, ampliori cognitione dignißimæ, contemplantis animo propius ſubiectæ, & expoſitæ ſunt.

In externis igitur accuratius indagandis alios curioſiore obſeruatione fruſtra laborare arbitror: cum circa domeſtica quibus abundant, ſatietate quaſi langueſcant, animoque peregrinentur.

Hi exotica quidem vt ſuauia, & pretioſa, auidiuſculè expetunt: eademq; proni, vt mira, & noua, aure ſuſpenſa bibunt. Sed perperam alienis immorantur, dum circa præſentia ſtertunt, quæ & diligentiorem conſiderationem requirere videntur; & negligunt, quæ maiorem gratiam merentur.

Quid quæſo exterarum gentium mores noſſe; peregrinarum regionum commoditates demirari; triumphosve Lybicos ignotorũ virtute partos expendere; vel ſaltem heroum Imagines pictas, ad oblectandum animos noſtros perſtudioſè conquirere (vt de NERONE ſcribitur) nobis profuerit? Sicubi noſtrorum hominum virtutes deſpicimus; & conſimilia ſtratagemata exprimere non annitimur; mille vi-

ctoriarum proſperitates, maiorum virtute acquiſitas obliuiſcimur; & præclara facinora ab iiſdem patrata præterimus. Naturam proinde antiquiſſimā patriæ noſtræ ſupini negligimus, domi nata mirabilia non perſcrutamur: Innumera deniq; bona huic terræ diuinitus conceſſa, non admiramur, quia in peregrinis inueſtigandis nimium occupamur.

Sed perpendantur in DANIÆ *regno nonnulla, inueniet ſpectator minimè ocioſus, ea ſolerter intuens, modo res omnes veris pretiis æſtimet, terram hanc neq; bonitate vbertatis ſuæ aliis regnis nobiliſſimis cedere: neq; maiores noſtros, conſilio, prudētia, & armis, minus potuiſſe, quam cæteras nationes.*

Exhilararer mirum in modum ô patria dulcis, ſi inter tot præclara ingenia, quæ liberaliſſimè alis, ampliſq́; præmiis adficis, talis vir exurgeret, qui & ludentis apud nos naturæ varietatem vigilantiùs inquireret: atque rectè facta DANORVM, *per totum terrarum orbem literarum monimentis diffunderet; ne ſitu, & tenebris computreſcant; vel quaſi ſepulta,*

Vſura lucis careant, lateantve, ſed extrà
Septa domus volitent, docta per ora
virûm.

Ego interim tam φιλόπατρις, *quam qui maxi-*

mè, vt regi FRIDERICO II. *ter pientißimo, qui tum ad gubernacula ſedebat, aliquo modo gratiam referrem, & filio eius maieſtatis electo, hoc literario ſtili officio gratularer; magnificoq́; ſimul heroi* Dn. NICOLAO CAASIO, *archicancellario, cũ aliis regni Senatoriis proceribus dignitate proximis; omnibusq́; ſplendore generis, & familiarũ claritate præſtantibus viris gratificarer, in iſtum frequentißimæ multitudinis cœtum, gratulabundus prodii: notasq́; harum inſularum arcticarum partes obiter attigi. Quæ quoniam haud ita exteris omnibus, remotiori præſertim à nobis cœlo habitantibus innotuere, in eorundem quoq́; gratiam (craſſa licet minerua) in publicum emiſſa ſunt. Non tamen hac opinione, quod terram hanc, & gentem noſtram, aſciticio quodam laudis genere egere exiſtimarem, (cum hæc ab antiquißima hominum memoria, rebus præclarè geſtis magnopere commendetur: illa verò nihil minus bonitate, ac precio ſuæ naturæ, vtilitateq́; effusè celebrem ſe reddat: quibus colluſtrandis intenti, oculos ſuos delaſſari ſentiant, ſatiari numquam) ſed potius, vt quæ vel imperitæ multitudinis incuria, haud obſeruata; vel ventoſis aliorum pollicitationibus ſuo præconio defraudata ſunt, ab interitu vindicarem, (ſunt enim, qui cœlum,*

aerem,

aerem, & terram pollicētur, solam terram præstant) Maximè verò vt peregrini, rerum DANICARVM adhuc ignari, vel perexili auditiuncula de iis aspersi, magnitudinem huius ditionis, cuius cumulatissimè diues est patria, æquis oculis intuentes, omniaq; ad calculum debitè reuocantes, magnificentius de rebus amplissimis sentirent; & rectiùs iudicarent, aliorumq; gloriam, & felicitatem, falsa opinione imbuti, extenuare desisterent.

Peruenit istud impolitũ meum Coronarium ad multos: & præter opinionem meam, ad manus ornatissimi, ac Doctissimi viri, GEORGII BRAVNII Coloniensis perlatũ est: quem in sua Orbis descriptione, quãtum ad huius terræ perlustrationem attinet, inde nonnihil adiutum esse video, & lætor.

Quamobrem etiam alias res DANORVM ampliores, immortalitate dignas, & in posterum publicandas, romana potius lingua (quæ post græcam, nunc apud omnes in frequentissimo vsu est) quam populari pertexendas esse iudico, vt & illustris admodum maiorum fama, literarum monimẽtis, ad exteras nationes, quo ipsi corporibus penetrare non valuerunt, latè diffundatur: & posterorum animi, constantibus fortium virorum exemplis, ad virtutem firmentur.

In hunc finem GRÆCI, ITALI, GALLI, HISPANI, GERMANI, ANGLI, SCOTI, POLONI, *res à se gestas, græca, & latina lingua, memoriæ mandarũt, extraq́; limen, ad nos fideliter transmiserunt: quo nomine eos amare, & eorum scripta diligere meritò obligamur.*

Vobis verò charißimi compatriotæ, notiora sunt hæc, quæ à me dicentur, quam vt vestra causa, longiori rerum nostratium commemorationi indulgeam: attamen quod notæ sint, ne ideo eas coaspernemini, etiam, atq; etiam oro, & obtestor.

De fauore proregum, in spem magnam erectus sum: & præsertim de beneuolentia Magnifici Domini Cancellarij minimè dubito: quin pro suo consueto in literas, literatosque amore, meum hunc qualemcunque conatulum, in illustrando gentis nostræ nomine iteratum probaturus sit. Maximè verò id futurum confido: quia ipse Dominus Cancellarius, à primis cunabulis, in gremio musarum altus, & educatus, linguarum & philosophiæ studiis addictißimus, progreßus maximos in iis fecerit; animumque incredibili historiarum amore, accensum habeat. Quibus delitiis tantopere tenetur, vt earũ notitia, augustaq; memoria, nihil quicquam prius æstimet; nihilq́; antiquitatis studio, anti-

quius

quius ducat. Vnde & iure merito, de tali, ac tanto heroe, gloriari potest DANIA vniuersa. Cuius nomen immortale, nunquam cessabit, sed in animis hominum permanentius hærebit: Siquidem quando omnis ἄμουσος vt inglorius, & ignobilis obliuione profunda obruetur: Is perpetuis musarū monimentis celebretur, stiloq; nulla vetustatis edacitate intermorituro signetur: Dignum enim laude virum, musa vetat mori.

DESCRIPTIONIS DANIAE, PRIMA PARS, DE ORIGINE, ET APPELLATIONE, *huius gentis.*

SCio clementiſſime Rex, me deſcriptionem Daniæ, plurimarum rerum copia affluentis, tenuiori filo adornantem, nixuque vocum infæcundiori aggredientem; nihil argumento tam ſplendido, æquè dignum, politumve ſatis afferre poſſe: quin idem (hoc præſertim ſeculo erudito) à compluſculis doctioribus, perfectiori ingenio, & calamo nitidiore, illuſtrari poſſit. Quæ impedimenta, & incommoda, pedes meos, ex arena propemodũ reuocaſſent: & me à ſcribendi officio deterruiſſent.

At me hîc attonitum animauit caritas patriæ, animauit honeſti ratio: quibus innixus, haud diffidendum ratus; quin tantò ala-

tò alacrius materiam, ad patriæ laudẽ tam oportunam, & aptam, frequenterq; animi mei inductione agitatam, ſtilo pro virili perſequerer.

DANIAM igitur fauſtis auibus delineaturus, principio, vt añte propoſui, gẽtis huius originem, & appellationis rationem (de quibus multum auctores variare video) breuibus enucleare conabor.

Illa verò diſquiſitio, paulò altius mihi repetenda videtur; videlicet à tẽpore ceſſati diluuij. Hinc enim neceſſariò initium ſumendum eſt.

Cum enim ex aquis emerſiſſet terrę ſuperficies, & ab alluuionis diuturnitate eſſet liberata: ilicò orbis terrarum, tribus Noæ filiis diſtributus eſt; qui ſunt SEM, CHAM, ET IAPHET.

SEMO, *eiusq; poſteritati ceßit* ASIA.

CHAMVS APHRICAM *ſortitus eſt.*

IAPHETO *autem minimo natu, virtutibus heroicis, pietate, animiq; præſtantia prædito, Europæum imperium contigit.*

IAPHETO natus eſt è FLIVA vxore (vt quidam volunt) filius MAGOG. Qui annos diſcretionis egreſſus, aliquanto poſt diluuium tempore, circa DANVBIVM ſuis

cohabi-

cohabitans; vel vt alij malunt, Meotidis paludes accolens (vbi principiũ EVROPÆ ſtatuitur) gentem procreauit GOTTHICAM, appellatione ab vltima ſyllaba ſui nominis petita inſignitam, Authore PAPIA, cum HIERONYMO.

Quanquam alij Gotthos à GOMER, primogenito IAPHETI filio, originem traxiſſe exiſtiment. Quorũ ſententiæ, cum EVSEBIVS, atq; alij plerique, qui de origine gentium ſcripſerunt, lubentius acquieſcant, ego etiam facilè aſſilio.

Certe Carion, eiusq; illuſtratores, idem ſtabiliunt; Gomerq́; authorem, & ſatorem gentis Cimbricæ comprobant: atq; Europæ, ac Aſiæ ſeptentrionis partem non exiguam compleuiſſe teſtantur.

Similiter libro 2. ex STRABONE, & HERODOTO, allegant Cimbros (apud quos Gotthicum nomen, in hodiernum vſque diem hæſit) Cimmerios dictos fuiſſe: quos ſupra THRACIAM ſedes habuiſſe, nomẽ Boſphori Cimmerij coarguit. Vnde per vicinam RVSSIAM, LITVANIAM, LIVONIAM, ET BORVSSIAM, non vſq; adeo longum eſſe tractũ, ad hanc noſtram Cimbricam Cherſoneſum, experimento compertum eſt.

De

De huius verò appellationis origine, gentisq; eiuſdem migratione, ſtatim hæc verba ſubnectuntur;

Conſentaneum eſt (inquit ſummus hiſtoriarum cognitor MELANTHON) nomen eſſe à Gomer filio Iaphet: atque ex oriente progreſſos Cimmerios, ad hoc noſtrum littus, ſicut & aliæ gentes progreſſæ ſunt, Getæ, Dai, Syeui.

Et alibi in præfatione, quam libello clariſſimi viri Doctoris Palladij de hæreſibus præfixit, hunc in modum loquitur;

Dai, & Cimmerij, inde vſque ex Aſia progreſſi, ad Cimbricam Cherſoneſum latè regnarunt, nõ ſolum in littore Arctoo, ſed etiam in aliis Europæ partibus.

Gentem proinde, quam intelligi ſeòrſim velit, idem dilucidius exprimit:

Cimbrorum (ait) nomen retinet Cimbrica Cherſoneſus; itaq; obſcurum nõ eſt, quæ gens fuerint Cimbri.

His verbis quid luculentius? quidve apertius dici poteſt? Vtrumque in nos quadrat: Terram ſiquidem incolimus; nomen etiam retinemus.

Remanſit etiamnunc inſulæ imperio ſubiectę, nomen FIMBRIA, quam rectiùs

(vt

(vt reor) tranſpoſitione vnius literæ pro alia, Cimbriam dixerimus.

Eſt proinde in SCANIA noſtra, ciuitatula maritima, eaq; vetuſtiſſima, quę CIMBRISHAVEN appellatur, idem ſonans, quaſi CIMBRORVM portum dicas.

Nomen Cimbricum plures gentes glorię auidę, ſibi vſurpare haud verentur, quibus tamen parùm competit. Nam ſi Germanis Cherſoneſo noſtræ Cimbricæ vicinioribus attribui iure nequit: quanto minus aliis procul diſſitis gentibus aſſignabitur? id quod vel è Ciceronis pro lege Manilia oratione, manifeſtum eſt: In qua C. Marij fortitudinem celebrat, & Cimbros diuerſos populos à THEVTONIS eſſe probat;

Idem, inquit, *cum* IVGVRTHA; *idem cũ Cimbris, idemque cum Theutonis bellum geſsit*.

Appianus Alexandrinus idem de bellis GALLIGIS corroborat; vbi progeniem Cimbrorum, & Theutonum diuerſam eſſe aſſerit.

In hoc etiam Tacitus nobis aſtipulatur, quandoquidem Cimbros Oceano proxumos collocat. Sed fontem huius erroris facilè

cilè eſt, è conſuetudine quadam bellica, & militari videre. Etenim quemadmodum Itali, Galli, Germani, aliique gregarij milites, cuiuſcunque nationis, ac loci, qui (exempli gratia) ſub Hiſpaniarũ rege ſtipendia peragunt, licet ab Hiſpanorum ſanguine, & genere alieniſſimi ſint; omnes tamen communi vocabulo Hiſpani nominantur. Eadem ratione, NORMANNI, SVECI, SAXONES, aliæque Germaniæ, Angliæ, Franciæq; gentes, quotquot vſpiam ſuſceptis expeditionibus, Regi Cimbrorum iurarũt, eiusq; auſpiciis ducti, Cimbri generatim dicebantur.

Annales gentiũ tradunt Gotthos, tempore SARVCH proaui ABRAHÆ, mirum in modum creuiſſe: ac vſq; adeo multiplicatos, vt tellus licet fertilior, neq; multitudini ſatis eſſet; neq; victualia ſubminiſtrare ſufficeret. Certum enim eſt patres, ob maiorem Dei cultum, & feruentiorem religionis curam, & fæcundiores, & longæuiores, noſtræ ætatulæ, hominibus fuiſſe: cum nunc genus humanum inſtar ceræ ſolis calore liqueſcentis, diffluat: neque in vno, eodemq; ſtatu, diu perſiſtat.

Annoſa itaq;, & numeroſa Gotthorum multitu-

multitudo, domeſticis penatibus effuſa, antiquas mutare ſedes, aliamque latiorem terram arripere maturauit.

Vna pars eius ad SVECIÆ, ET NORVEGIÆ plagas tum incultas deueniſſe fertur.

Alteram longis erroribus actam DANICAS has regiones vacuas, & nondum à Diluuio inhabitatas, obtinuiſſe narrant.

Hic trium Regnorum populus contribulis, habitu, militia, armisque ſibi ſimillimus, etiamnunc Gotthicus dicitur: atque vna lingua, minima in dialectis, & pronunciatione interueniente diſcrepantia, vtitur: vt ſub vno cæli fornice florem enatum, germenq; vnum, vno quaſi è ceſpite exortum agnoſcas.

Hæ, atq; aliæ gentium peregrinationes, docent omnes res mortalium euanidas eſſe: nosq; exules, donec in hac fragili cute hoſpitamur, monent, vt eas tanquam fluxas, & caducas deſpiciamus; & attollentes oculos, mentem, & cogitationem in cæleſtibus defigamus, vbi noſtra eſt vera, & germana patria, qui hîc manentem ciuitatem non habemus. Sic enim melius præparamur, ad iter cæleſtis patriæ, cum hora ex

hoc

hoc carcere exeundi, aduenerit.

Post commemoratam modo migrationem, gens ipsa sub asperiore cælo edita, atque ad Septentrionis horridum mare, præ aliis in temperata aeris regione degentibus inconcusso virium robore animata, bellandi adsuetudine, & peruicacia in finitima loca longiùs progressa, latiusq; indies ramos suos diffundens, remotissimos tandem acquisiuit terminos. Nam teste BARTHOLOMÆO Anglo, hæc gens, dura, & atrox bello, BRITANNICIS, Noricis, multisq; aliarum regionum insulis dominabatur. Sed postquam elementis mundi seruire, & multa gentium simulachra colere desiisset: Et contrà, musas cum literis admittere, & Euangelium amare statuisset, consentaneum est, quod gens eò vsq; indomita, effrænatam animi ferociam, tandē exuerit; & emollita ciuilem cultum, humanitatemq; amplexa sit.

Hoc modo per Gotthos, in hisce oris multiplicatæ sunt gentes: & regna Septentrionis, latissimis propagata sunt finibus.

Vnde liquidum est, DANOS, SVECOS, ET NORMANNOS, ortu, & genere Gotthos esse: ac pro vna, eademq; Gomericæ

radicis ſtirpe, ſine omni ambiguitate reputandos.

De DANIS inde ſuum ducentibus ortum, tales in antiquiſſimo manuſcripto codice, ſunt verſiculi reperti;

Gotthi ſunt DANI; DANI *Gottiq; vocati,*
Hos armis genuit, quia Schytica DANIA *ſæuos:*
Traditio veterũ ſimul & Schytas vocat illos,
Nomine ſic terno, gens DANICA *magnificatur.*

Vides beneuole lector, Gotthicũ primum, & principaliſſimum nomen, genti huic Boreali, primis temporibus impoſitum eſſe. Quod ſanè ceu originis antiquiſſimæ certum indicium amare, exoſculariq; meritò debemus: præſertim cum ex eo, proſapia vetuſtæ noſtræ gentis eluceſcat quæ nemini vulgaris reputanda ſit, cũ à tanto heroe, exordium ſuum traxerit.

Omnes proinde res melioris notæ, ab hac gente, variis expeditionibus præclarè, ac fortiter geſtæ, (quarum prôh dolor, maxuma pars eius ætatis barbarie, profundoq; ſcriptorum ſilentio, veluti Lethæo flumine demerſa interiit) ſub hoc nomine ad poſteros tranſmiſſæ ſunt.

Tempus rerum edax: & vetuſtas conſumptrix.

Antiqua

Antiqua etiam ſecula (ſi modo veterum monimẽtis habenda ſit fides) hoc nomen, gentemque vehementer pertimeſcebant. Cui ſententiæ OROSIVS libri vndecimi capite XV. conſonat: vbi affirmat Pyrrhũ audito hoc nomine exhorruiſſe: Cæſaris animum ad eius famã trepidaſſe: magnumq; ALEXANDRVM conterritum, Gotthos vt inuictæ fortitudinis heroes, euitandos adhortatum fuiſſe.

Tantum quippe terrorem, magnis orbis terrarum monarchis, & gentium plurimarum debellatoribus, virtute bellica incuſſere, vt grauiter APPIANVS dixerit, eorum nomen, totam ITALIAM inuaſiſſe: Cuius incolæ, diu ad horridæ gẽtis famam, aduentumque, timoris amentia fracti, ne hiſcere quidem auſi, fruſtra arma ſumpſerint, infeliciterq; vt plurimùm pugnarint.

Cæterum quia varia cognomina regibus attribuuntur, vt partim eos officij ſui admoneant: partim variarum palmarum acquiſitarum, & potentiæ, qua pollent, publica ſint teſtimonia: Gotthicum inter alia, apud DANOS, vt peculiare, in hodiernum vſq; diem hæſit.

Quod quidem nomen, ne gens hæc, va-

na gloriatione ſibi arrogare videatur: neve regius titulus eo parùm iuſtè honoretur, veluti cum inſcribitur:

NOS CHRISTIANVS IIII. DEI GRATIA, DANIÆ, NORVEGIÆ, VANDALORVM, SCLAVORVM, GOTTORVMQVE REX:

Locus exigit, vt Gotthico nomine, regibus, & populo DANIÆ inſcripto, pauca quædam interponam.

Gotthi intra hanc planiciem amplam, & SVECIÆ, NORVEGIÆQVE montana poſiti (vti ſuperius monſtratum eſt) ex aduenis, mox indigenæ facti, lentaque adauctionis radice multiplicati, vt prius ſolũ, & cælum vertebant, poſtmodum nomen commutarunt.

Enimuero, cum & domi confuſa plebis democratia, regulorumque de ſumma rerum inter ſe concertantium ὀλιγαρχία indigenis moleſtiſſima quæq; acciderent: & domeſticis motibus externæ clades accederent: cumq; exactionibus inuſitatis, & exterorum hoſtili incurſione, ac impreſſione incolæ diuexarentur: Sapientiores, reipublicæ ſubuenire cupientes, formido (vt decuit) omni ex parte occupauit: ne ſic antiquum

quum imperij decus, turpiter dissoluere-tur, neve ęgrotans respublica ciuilibus bel-lis, ad mutuum interitum properans, liber-tatem amitteret.

Iccirco pacis interesse perpenderunt, si perniciosissimam hanc intestinarũ factio-num matrem, cum viperinæ suæ conce-ptionis fœtu pestilẽti, bello nimirum ciuili retunderent, & super se caput regiminis, ducemque communem, penes quem, om-ne maiestatis decus, consiliorum modera-tio, tota deniq; reipublicæ salus, omniumq; rerum gerendarum summa esset, statue-rent.

Ad regiam igitur authoritatẽ, tamquam extremam malorum medicinam, & reme-dium, confugere sitiuerunt: sperantes hac varia magistratuum forma mutata, ac in-terno imperij robore, in vnum corpus coa-lescente, & rempublicam firmiorem, & ad-ministrationem feliciorem fore: Si legibus longè aliis, longeq; aliis ritibus introductis, administraretur.

Huius verò Monarchiæ instituendę, oc-casionem non minimam præbueruntScla-ui, prædandi studio inhiantes. Qui manu seruili contracta cõtinentis nostræ Gothiæ

agros, militari populatione, ferro, ignique peruaſtarunt: Et regni municipia creberrimis incurſionibus inquietarunt. Quibus vt promptiùs, & cõmodiùs viam obſtruerent, ac reipublicæ vltimæ neceſſitati conſuleretur, regem creandum eſſe, omnes, omnium officiorum ciuilium Ordines, vno ore conſentiunt.

Regnum enim inter deos, & homines res pulcherrima.

En ex omnibus, DAN, filius HVMBLI,
SELANDIÆ:
FALSTRIÆ,
LALANDIÆ, &
MONÆ,
Dynaſta potens, ea tempeſtate Athleta, ac pugilum maximus, haſtiludiis, variisque bellorum exercitiis, tam generoſi animi dotibus excellens, quam corporis viribus heros præualidus, cõmodùm occurrebat.

Ad eum igitur ob rerum geſtarum amplitudinem, maximè verò ob ſpecioſiſſimam operam aduerſus SCLAVOS, iam pridem contuſos, vectigalesq; factos, DANIS probè nauatam, regnum vltrò deferebant. Qui primus ab illis vnanimi procerum ſuffragio, ingentiq; applaudentis po-

puli

puli fauore, regis titulo, suæ virtutis præmio, cohonestatus est:

Anno mundi bis millesimo, nongentesimo, decimo.

His initiis, DAN felici fortunæ aura, ad potestatē regiam euectus, de suo ipsius nomine, regno, nomen in perpetua hæsurū memoria dedit. Nam decreto per totum regnum proclamato, vt imperium sua virtute constabilitum, & in formam solido fundamento redactum, posteris cum nomine relinqueret, DANOS, nō Gotthos, DANIAMQVE non Gothiam, per omnem insequentem ætatem, in sui nominis sempiternam memoriam dici præcepit.

Atq; ita, nulla gentis, naturę, ingenij, linguæ, priscæve virtutis monstrosa transfiguratione, subitave metamorphosi facta, neq; veteri animositate exuta: sed solo excellētissimi ducis, iam omniū suffragiis, regis creati, nomine popularibus inscripto, ex Gotthis DANI, euestigiò prodiuimus.

Quemadmodum ANGVL, GRITTÆ primæ reginæ Danorū germanus, dicitur sub idē ferè tēpus, nomen BRITANNIÆ insulæ vetustate celeberrimæ, Danisq; iure belli subiectę, antiquasse: & de suo nomine ANGLIAM appellasse.

Hoc vt inſuetum ne quis miretur, adhibenda, & replicanda ſunt antiquitatis, cùm ſacra, tum prophana exempla: quibus eam conſuetudinem ſolemnem fuiſſe, multisq; ſeculis inoleuiſſe conuincitur.

Nam vt de multis, vnum, aut alterum depromam, neminem latere puto, quod CHANAAN ſic principio, à CHANAANE appellata: poſtmodum à IVDA rege, IVDÆA ſit dicta.

Neq; aliter Latium regnum florentiſſimum, olim BRVTIA, OENOTRIA, & Saturnia tellus vocata, ITALI regis ſui denominationem induit, qua in hodiernum vſque diem ITALIA nuncupatur. hoc poëta intendit:

Sæpius & nomen poſuit Saturnia tellus.

Variant autē etymologici, ſuper hiſce appellationibus, noſtræ terræ atque genti attributis: & ſe ſine fine macerant. Etenim rationem quandam earū coactam, parumque cum veritate Etymologiæ congruentem, adfingunt: Dumque riuulos longiùs conſectantur, fontes proximiores deſerūt.

DANOMARCHIAM alij ab accolis DANVBII dici: quos inde huc profluxiſſe, fidem faciunt.

Alij

Alij aliter ſentiunt, DANIAM, à DANIS Græcis primitùs occupatam, eosque terræ nomen dediſſe: Inter quos eſt BEDA, ET BARTHOLOMÆVS de proprietatibus rerum, vterq; Anglus.

Non abſunt, vt omninò aliquid dicant, qui DANIAM quaſi prolificam parentem, plurimorum bonorum datricem appellari autumant: quod encomium, & terræ fæcundæ; & Incolarũ ſplendori tribuendum eſſe cenſent: qui hoſpitalitatis officiis in peregrinos propenſi, liberalitatis gloriam promerentur.

Nonnullis ſubtilior notatio vocabuli MARCHIÆ arridet: qui marchiam à mari, & archia cõflatam eſſe putant, quaſi maris ἀρχία. quę ſanè etymologia, idem ſonans, quaſi maris principatum dicas, cum re non pugnat. Sunt enim omnes huius regis principatus, & archiæ, ad mare ſitæ, inſulis, vel peninſulis in ambitu contentæ.

Magnum etiam maris imperium, penes Neptunum DANICVM, ſemper à cõſtituto hoc regno fuit, quod res geſtæ oſtendunt.

Et vt regio hęc maritima eſt: ita ciuitates in ea frequentiores, pleræque maritimæ & portuoſæ ſunt.

Danomarchiæ interim etymon, ad nostræ Linguæ proprietatem accõmodatum tolerabile eſt, & nõ malè quadrat: compoſitum enim reuerà videtur à DAN, ET MARCH, idem patrio ſermone ſignificans, quaſi DAN regis ager, vel campus: vel DAN cãpo potitus eſt, ſiue palmã obtinuit. Nos ſic reddimus DANS, eller Kong DANS Marck/ Land/ Rigs: Item DAN Beholt marcken.

Sed operę diſpendium facere me puto ſi plura, de re Luce clariore retulero: ni φῶς τῷ ἡλίῳ δανείζειν de me dici velim.

Interim poſteriori hac notatione fruamur, niſi quis magis veritati conſonam attulerit.

Non deſunt autores, qui ANGLOS, ab Angli Saxonibus dici inferciunt Quod cũ nobis perſuadere conantur, calceos giganteos, pigmæorũ agmini, & cothurnos dormientis Herculis infanti adaptant.

Nam innouare, vel mutare vetuſta nomina gentium, & inducere noua, nõ ea penes priuatos, ſed principes, libera ſemper poteſtas fuit: qui loca, quæ quouis modo occupauere, in ſuum nomen aſſciſcere ſolent: vt ea ratione, ingenuitatis homines immortalitate donentur, & apud po-

ſteros, ſui memoriam perennent.

AngliSaxones, in quodã tractu Peninſulari SVNDERIVTHIÆ, vel auſtralis noſtræ GOTHIÆ habitantes, videlicet Ducatus SLESVICENSIS incolæ, (à quibus hiſtoria manuſcripta HAMBVRGENSIS, Anglos dici aſſeuerat) Danicũ imperium ſemper amplexi ſunt, quemadmodũ idem etiamnunc agnoſcunt, & venerantur.

Fallitur igitur, & toto cœlo errat, qui eos inuito rege ſuo, laborioſiſſimam, & remotiſſimam expeditionẽ, propriis viribus auſos, credit vnquam in BRITANNOS mouiſſe.

Multò minùs fidem meretur, nauicula vna, vel altera inſulam ſubiugatam eſſe, vt tradit Abbas STADENSIS.

Cum enim ad tam ingentem exercitum traiiciendum, cuiuſmodi ſecum tranſportaturi erant, qui ſibi victoriã pollicerentur, nauibus quamplurimis opus fuiſſet, quæſo vbi horum ANGLISAXONVM inclyti portus? vbi naualis gloria? aut quãdo ipſis maritima reportata trophęa? Rebus certè naualibus, & nauigandi ſcientia ANGLISAXONES, cum ANGLIS rei naualis peritiſſimis, ne quidẽ conferri potuerunt vnquam.

Quare

Quare veriſimilius eſt auſpiciis Neptuni DANICI, NORMANNORVMQVE ductu, validam, & procinctam claſſem, toties inſtructam, quoties per tot, tamq; longinqua maria, formidabilis expeditio, ſuſcipienda fuit.

Alij dicunt ANGLOS eſſe genere SAXONES, ad quos inſulæ imperium venit. Eorum ſententiam vt veram recipimus: ita tamen, vt prius DANO, ſuus honos tribuatur. Quod videlicet is ANGLISAXONVM, & quondam totius Saxoniæ dominus, à numeroſa claſſe firmus, primùm hãc glaciem fregerit.

Deinde pro ſuo arbitrio, terram iam armis obtentam, & perdomitam, ANGVL beneficiario, & vaſallo ſuò liberaliſſimè poſſidendam tradiderit: à quo ANGLIA iuxta Saxonis ſenſum dicta ſit. Et licet explodant hoc alij, quibus aliter perſuaſum eſt: tamen lingua Anglicana noſtras rationes confirmare videtur: quæ ex commixtione Danici ſermonis confuſa, & deprauata eſt. In ea ſiquidem noſtrates, non ſolummodo vocabula frequentiora, ſed & integras phraſes, haud multùm diuerſas, agnoſcunt: quanquam ſono, & pronunciatione nonnihil diſcrepent.

Neque

Neque tamen inficias eo, maiores ANGLISAXONVM, vti ſubditos decuit, regi Danorum aduerſus BRITANNOS militaſſe: & vna ſub eius ſignis ſtipendia peragiſſe. Nam venerabilis BEDA teſtatur eos, vnà cum Saxonibus, & Vitis id eſt IVTHIS, ſiue GOTTHIS, vel DANIS, tempore THEODOSII Imperatoris egreſſos, BRITANNIAM occupaſſe. Quos conſentaneum eſt ob fidem præſtitam, operamque in ſubiugandis hoſtibus ſtrenuè nauatam, in agrorum diuiſione, nō mediocrem portionem accepiſſe: eodemq; coloniis deductis, Britannicis connubiis ſe addixiſſe. Cui narrationi, ſuo quisque ingenio demat, vel addat fidem.

Sed ne ab inſtituto, longiùs recedam, ad vetuſtiſſimorum incolarum DANIÆ appellationes paulò amplius diſcutiēdas, antequam ipſam terræ figurationem aggrediar, nunc redeo.

Sicut enim populum Dei, modo Iudęorum, modo Hebræorum, modo Iſraelitarum nomine dictum eſſe conſtat: ita hanc gentem, Gotthicam, Cimbricam, Schyticam, Danicamque appellatam, memoriæ proditum eſt. Vnde autem cùm Gotthica, tum

tum Danica sit dicta, superius ostensum est. Schyticum verò nomen, à Schytia inferiori, siue Europæa, iuxta antiquorum terræ partitionem, sortita est.

Schytæ à scientia iaculandi sic dicti, in Schytia inferiori, sedes occuparũt: quo respexisse Ouidius videtur,

—— Schytiam, septemq; triones
Horrifer inuasit Boreas.

Hæc Schytia septentrionalis, multa, & varia regna in Europa complectitur, quorum maxuma, & præstantissima, sunt DANIA, SVECIA, ET NORVEGIA; quæ cum reliquis lõgissimè, latissimeq; patẽtibus terris, à DANIÆ præpotẽtioris primatu, DANICÆ prouinciæ, antiquis historicis, bullatisq; ROMANI præsulis diplomatibus celebrantur.

Nullo modo, præterea me fugit, populũ Israelitidem, iuxta variam tribuum discretionẽ, aliis etiam specialioribus nominum inscriptionibus insignitum fuisse: Sic etiam Gotthi, Vandali, Huni, Longobardi, Normanni, & Amazones mulieres Cimbricæ, aliiq; euocatorum ordines, per totam Europam, Asiamq; vltrà Danicum territorium dispersi, vtut speciatim dicantur, omnes communi vocabulo DANI sunt: Ex

quorum

quorum ſanguine, & ſatu, dicti populi in lucem prodierunt.

Nam tẽpore famis validę, ne inedia mortis genere omniũ miſerrimo, maiores noſtri promiſcuè conſumerentur: de ſenibus, & paruulis è medio tollẽdis, lex iniquior, & rigidior lata eſt: vt quorũ vita neq; reipublicę vtilis, neq; agris colẽdis habilis, neq; ſibi ipſis ſumma rerũ inopia laborantibus læta, ſed admodũ triſtis videretur: iiſdem ferro hæc incommoda præſecare cogitarunt.

A ſapientioribus è diuerſo ſucclamatum eſt, de expeditionibus, in exteras gẽtes prouehendis: vt mortalibus domi rareſcentibus, victus neceſſaria largiùs ſuppeterent, Vicit ea pars.

In Italiam igitur ex SCANDINAVIA, id eſt DANIA, inter alias, memorabilem expeditionẽ fecerunt, Anno Chriſti quadringenteſimo, decimoquarto: Item quingenteſimo, ſexageſimo octauo. & ſexcenteſimo, octogeſimo ſexto. Vbi ſunt LONGOBARDI noſtri, Lombardiam (ſyllaba detrita) incolentes, teſte Sabellico. *Longobardorum in Italia ſedes.*

In GALLIA ſunt NORMANNI, quos è NORVEGIA, regno DANIÆ coniuncto ꝓdiiſſe, & Gallię partem prius NEVSTRIAM dictam *In Gallia Normanni.*

dictam occupasse, ostendunt historiæ. Prouinciam autẽ istam postea à se NORMANDIAM, quasi NORDTMANDS Land/ in hodiernum vsq; diem nuncuparunt.

In Hispania Gotthi.

In HISPANIA sæpius debellata, resident Gotthi: à quibus regia stirps HISPANORVM, quo ad maternam lineam attinet, originem trahit: id verò sibi laudi duxisse, indeq; seriò triumphasse Carolus V. dicitur.

Trogi assensus, de Parthorũ origine, à Gotthis demanante.

Pompeius Trogus, testatur proinde, ex Gotthorũ genere, extare Parthorum prosapiam.

HVNI in HVNGARIA.

In HVNGARIA verò HVNI permanent: cuius vocabuli vestigium HVNNEHÆR, quasi exercitum HVNNORVM quis dicat, apud nos in memoria est.

HELVETII in superiori Germania.

In superiori Germania SVICERI, siue HELVETII (vulgariter Sweitzer & confæderati Eydgenossen dicti) populi semper habiti bellicosi, à Gotthis originem trahunt.

Quibus in terris amænissimis, post felices variarum expeditionũ, & difficillimorum certaminum euentus, earum feracitate, & vbertate allecti, conquieuerunt.

Atque hæc de origine, & appellatione gentis DANICÆ: Sequitur altera pars de

præci-

præcipuis regni DANIÆ partibus.

Attigit quidem hoc negotium, in limine sui operis SAXO Grammaticus: sed terræ huius formam, mira ſtyli parſimonia proponit, breui admodum orationis filo, longiſſimi itineris ſpacium perſtringens: vt documento tam anguſto, commodè quis erudiri nequeat. *Lib. 7.*

Mundi dimenſor STRABO, fatetur ſe nullam huius zonæ cis Albim habere noticiam.

Illa verò plaga, inquit, *quæ trans Albim Oceanũ ſpectat, nobis prorſus incognita.*

Quam verò harum rerum ignarus fuerit, prodit eodem libro, in quo EPHORI Hiſtoriographi antiquiſſimi, ſententiam vt falſam reiicit: qua accolis Oceani, plus detrimenti, maioremq́ vaſtitatem à maris æſtu, & impreſſione accidere aſſerit, quam ab armis hoſtium. Quod quia reipſa, ſe ita habere optimè explorauimus, EPHORVM vt veracem ſcriptorem defendendum eſſe ſtatuimus. Nam etſi nimis verum ſit, quod iuſtis querelis LVCANVS proſequitur.

Nulla fides, pietasque viris qui caſtra ſequuntur.

Solent tamen milites, in bellis legitimis, ætatis rationem habere, & sexus miserationem admittere: vtpote prægnantibus, paruulis Lactantibus, et semisopitis, decũbentibus, & decrepitis, qui lege naturæ, à belli iniuriis immunes sunt, parcere: Ast Oceani natura instabilis, subita inundatio, omnia indiscriminatim rapit, absorbetq́;.

Damnat præterea, vt fidem minimè merentem, CLITARCHVM, qui maris impetum in hisce plagis, dicit equis insidentes vix effugere.

Neq; malè hæc CLITARCHVS, & iccirco me sibi patrocinantẽ habebit. Nam non loquitur de isto æstuario fluxu, & refluxu Oceani, quo lentè ad motũ Lunæ, nunc plenæ, nunc dimidiatæ, nunc cauæ, nuncq́; tuberosæ, bis in die quolibet naturali, qui Viginti quatuor horis constat, statis auctibus accedit, & recedit, terrestria deprehendens, & marina animalia destituens: Sed de APHRICI Venti sæuitia, & Circij sũma tempestate, MATTIACIS, BRABANTIS, FRISIIS, multisq́; aliis gentibus, Oceano vicinioribus, nociua. Qua aggerũ moles manufactæ, in circuitu maris, alicubi longi⁹, latiusq́; extensæ, fluctibusq́; oppositæ, marinis aquis in cõtinẽ-

tem

tem impetuosissimè prouectis diuulsę rimas accipiũt: Et tandẽ vndarum procellis frequenter allatrantibus, in ruinam funditùs labuntur, quod autumno declinãte, vel vere aduentante, vt plurimum accidisse constat: quando conglomerantur venti, de quibus Virgilius 1. Æneid.

Vnà Eurusq; Notusq; ruunt, creberq; procellis
Aphricus, & vastos voluunt ad littora fluctus.

Tunc certum est maris immaniorẽ alluuiem fieri, impetumq; eius in tãtum momento intumescere, vt vel CHRISONEM Himerçum, cursorem cõcitatissimũ, NISVMQ. Virgilianum pręcurrat: vixq; tam acer quis sit, vt celeritatem eius ingruentem declinauerit, & ne quidem equo velocissimo, quis euaserit. Nã velocior eiusmodi incursus, quam auis pręperi volatu, pertimescendus. Vnde & FLACCVS, Oda 3. admiratur hominem vt ferreum, & adamantinum, qui non timet præcipitem APHRICVM, decertantem aquilonibus.

Talis aquarum exuberantia, grassabatur hîc in Frisia minori, instar diluuij, Anno Christi, millesimo, quingentesimo, septuagesimo. Et in fine anni millesimi, quingentesimi, nonagesimi tertij. 1570. 1593.

Qua multi homines in planitie, locisq; decliuioribus habitantes, cum omni possessione absorpti sunt. Terræ enim eiusdem superficies, tanta aquarum altitudine, subitò exorta, quinq; cubitis superabatur. Sed vt vnde paululum digressa est oratio redeat.

PTOLOMÆVS cæli, atq; terræ dimetiendę studio incumbens, propiùs ad nostros limites ducitur.

Suprà deorsum, inquit, *Cimbricæ Chersoni, sunt Saxones.*

Inferioris puta Saxoniæ incolas,

HOLSATOS, HOLSTERNE.
VAGRIOS, VAGERLENDER,
GRAMPENMARSOS, KREMPENMERSKER,
VILSTERMARSOS, VILSTERMERSKE, &
THEVTOMARSOS, THEUTMERSKER.

Hos populos, aliosq; cis ALBIM, vnà cum Cimbris DANIÆ incolis, SVECIS, ET NORMANNIS, NORTALBINGOS, à neotericis, à ROMANIS verò Hyperboreos dici, animo complector.

Vides hîc optime lector, Strabonem, Ptolo-

Ptolomęũ,cęterosq; prisci seculi Geographos doctissimos, TACITVM, MELAM, OROSIVM, aliosq; omnes, nõ eloquentiæ facundia: neq; lucubrationum attentiori cura claudicasse: sed saltem documentorum copia destitutos, veriq; ignorantia, res DANICAS alto silentio præteriisse.

De quibus, cœlo remotissimo degentes, neque quid certi per se scire: neque aliundè audire poterant. Itaque non Geographicam, sed incompertam, mutilam, omnibusque modis frigidam Chorographiam, præstantioribus non animaduersis, demonstrarunt.

Hæc causa defectui subest, quod nemo ex veteribus, imò neq; ex recentioribus Germanis, vicinioribus, satis alioquin literatis, prodierit: qui à primis temporibus, gentis, & regionis nostræ primordialia perquisierit: Imò ne minima quidem in hisce plagis contenta, nedum singula minutissimè definierit.

Sed quis quæsò Danici Imperij fines, prout olim dilatati constabant, delineauerit? nemo, mehercule nemo.

Nam si quis annalium memoriam ex-

 plicet,

plicet, replicetq;: à DANIS hasce gentes, & nationes bello tentatas, inq; prouinciæ formam redactas, comperiet.

HYBERNIA OCTIES A DAniæ Regibus debellata, & acquisita est: vt à

FRIDLEVO PRIMO.
FROTHONE TERTIO.
HIARNO POETA.
FRIDLEVO SECVNDO.
FROTHONE QVARTO.
REGNARO LODBROGO.
SIVARDO TERTIO, &
FROTHONE SEXTO. *Qui obiit, Anno Christi nongentesimo decimo.*

Anglia decies perdomita, sub imperium DANORVM *deuenit, Regnantibus,*

FROTHONE PRIMO.
FROTHONE TERTIO.
HIARNO POETA.
FRIDLEVO SECVNDO.
FROTHONE QVARTO.

HARAL-

HARALDO TERTIO.
REGNARO LODBROGO.
SIVARDO TERTIO.
FROTHONE SEXTO.
HARALDO SEXTO.
SVENONE PRIMO.
KANVTO MAGNO. &

KANVTO DVRO. *Qui fato functus est, Anno salutis millesimo, quadragesimo quinto.*

SCOTIA *armis* DANORVM *occupata, homagium præstitit Regibus:*

FROTHONI PRIMO.
REGNARO
SIVARDO TERTIO.
FROTHONI SEXTO.

Saxonia quinquies tributaria facta, pensionem soluit regibus DANIÆ:

HELGONI.
ROLVONI.
HOTHERO.
RODERICO. F. HOTHERI.

VFFONI.

DAN SECVNDO.

DAN TERTIO.

FRIDLEVO PRIMO.

FROTHONI TERTIO.

HIARNO POETÆ.

FRIDLEVO SECVNDO.

FROTHONI QVARTO.

REGNARO LODBROGO.

SIVARDO TERTIO. &

FROTHONI SEXTO.

SCLAVIA *tota viginti quatuor vicibus subacta, iussi oneris pensum adimpleuit, hisce regibus ad clauum sedentibus:*

HELGONE.

ROLVONE.

HOTHERO.

RODERICO.

DAN Secundo, & aliis.

LIVONVM *ceruices sub iugum* DANICVM *missi, hosce Reges agnoscebant:*

KANVTVM QVARTVM.

VALDEMARVM SECVNDVM.

ERICVM	SEXTVM.
ABELEM	VALDEMARI SECVNDI, F.
CHRISTOPHORVM	VALDEMARI 2. F.
ERICVM	SEPTIMVM, &
CHRISTOPHORVM	SECVNDVM.

CVRLANDIA *obtenta Regibus obsequens fuit,*

FROTHONI	PRIMO.
ROLVONI.	
HOTHERO.	
RODERICO	SECVNDO.
IARMERICO. &	
MAGNO	BONO.

ÆSTONIA, BORVSSIA, *cum vniuersa Polonia, sæpius* DANIS *cessere.*

Tota item RVSSIA, *octies viribus exuta obtemperauit,*

FROTHONI	PRIMO.
FROTHONI	TERTIO.
HIARNO	POETÆ.
FRIDLEVO	SECVNDO.
FROTHONI	QVARTO.
REGNARO.	
SIVARDO	TERTIO. &
FROTHONI	SEXTO.

SVECIA *duodeuiginti prælijs attrita, & conquisita, hisce Regibus sacramentum dixit:*

GRAMO.	
SVIBDAGERO.	
HADINGO	
FROTHONI	PRIMO.
HELGONI	SECVNDO.
ROLVONI.	
HOTHERO.	
RODERICO.	
DAN	SECVNDO.
HVGLETO.	
FROTHONI	FORTI.
DAN	TERTIO.
FRIDLEVO	PRIMO.
FROTHONI	TERTIO.
HIARNO.	
FRIDLEVO	SECVNDO.
FROTHONI	QVARTO.
SIVADO	PRIMO.
HARALDO	TERTIO.
HETTAE	VIRGINI.
ORMVNDO.	
SIVARDO	LODBROGO.
IARMERICO.	
SNIONI.	
MARGARETAE	REGINAE.
ERICO	POMERANO.
CHRISTOPHORO	BAVARO.
CHRISTIANO	PRIMO.
IOHANNI	PRIMO. &
CHRISTIERNO	SECVNDO.

NORVEGIA *deuicta, triginta duobus* DANORVM *iurauit:*

SVIBDAGERO.

HADIN-

HADINGO	GRAMI, F.
FROTHONI	FORTI.
DAN	TERTIO.
FRIDLEVO	PRIMO, cognomento celeri.
FROTHONI	TERTIO.
HIARNO	SKIALDO.
FRIDLEVO 2.	FROTHONIS pacifici F.
FROTHONI	QVARTO, cognomento liberali.
HARALDO	TERTIO, cognomento Hylletand.
GOTHRICO	GORMONIS FILIO.

REGNARO LODBROGO, SIVARDI, F.

SIVARDO	TERTIO.
FROTHONI	SEXTO.
HARALDO	SEXTO, cognomento BLAATAND.

SVENONI cognomēto TIVVESKEG. Moritur post Christum natum millesimoquarto.

KANVTO SECVNDO	cognomine magno.
MAGNO	BONO.

SVENONI SECVNDO. Moritur Anno salutis millesimo, septuagesimo quarto. 1 0 7 4.

MARGARETÆ	REGINÆ.
OLAO	MARGARETÆ, F.
ERICO	POMERANO.
CHRISTOPHORO	BAVARO.
CHRISTIANO	PRIMO OLDENBVRGENSI.
IOHANNI	PRIMO.
CHRISTIERNO	SECVNDO.
FRIDERICO	PRIMO.
CHRISTIANO	TERTIO.
FRIDIRICO	SECVNDO. &
CHRISTIANO	QVARTO, *hodie regnanti;*

cui Deus Opt. Max. ad finem vsq; vitæ, quietam, & intelligentem

ligentem diuini atq; humani iuris mentẽ det: & cum imperio diuturno, omne quod est in rebus diuinis, & humanis suaue, & delectabile.

EST autem hæc regio Noruegorum, totius Europæ amplissima, & vastissima, montibus, solitudinibus, & rupibus aspera, magnaq; ex parte syluis piniferis inuia. Quæ cum FAROARVM insulis, & ISLANDIA remotissima, regem DANIÆ etiamnunc agnoscit.

Hecla. In Islandia est HECLA, mons saxeus perpetuo incendio ÆTNÆ persimilis. *Vespenoa trium paroeciarum* In ea est etiam insula, quæ VESPENOA dicitur: habens in vmbilico rupem præaltam, in cuius fastigio, est rotunda, & profunda, peramænaque vallis, gramine vestita; quam millium aliquot hominum armatorum capacem esse narrant.

Insulæ FAROARVM, ab ouium multitudine sic dictæ, duodeuiginti numero sunt, frugiferæ, & graminosæ, boum pinguium, & ouium prouentu, copia lactis, casei, & butyri celebres; tum etiam piscatura admodum felices, omnes habitabiles, vna excepta, quæ in asperrimos, & cliuosos montes assurgit.

Ciuitatem vnam habent.

Orcades

Orcades verò cum Hetlandia, Noruegiæ administras, quas BVCHANANVS diligenter descripsit, ad gremium matris suæ reuersuras confidimus. Sunt autem Orcades triginta duæ numero, angustis inter se diductæ spatiis, vt nautæ nostri testantur.

Sed de GRVNOLANDIA, auro pretiosis item Sabellorũ, Scismorumq; pellibus, & Rhinocerote locuplete, parùm solliciti sunt DANI. Quæ post Epidemiam illam luẽ, vniuersæ propemodùm gentis nostræ consumptricem, quam nostrates ab effectu, nigram mortem appellarunt, periculosæ, incertæque nauigationis longinquitate, & tædio neglecta iacet.

At nunc aliam imperij DANICI faciem, quam depinximus videre licet: vt iustè nobis quis obiiciat; cedò qui vestrũ imperium tantum, tamque florens diminui passi estis? Ita vt in eo, nullum hodie vestigium fermè, quod antiquam maiestatem redoleat, inueniatur? *Respondeo:* Quemadmodum aliorum Regnorum, & monarchiarum fortunam senuisse, & defloruisse constat: maxumè verò Roma-

norum ſublimitatem, ſub effætam huius mundi ſenectam attritam, ac demum ad prædictionem Danielis corruiſſe manifeſtum eſt: Sic & DANICAM celſitudinem, & imperij huius ſeptẽtrionalis robur, ſub mundi finem quodammodo acciſum eſſe fatemur:

——— Sic omnia verti
Cernimus, atq; alias aſſumere robora gẽtes:
Concidere has:

Quod igitur aliis regnis, & quidem florẽtiſſimis, omni tempore accidiſſe quiſq; ſapiens luculenter videt: quæ rempublicam ſuam, in libertate incorruptam & florentem conſeruare haud ſuſtinuerunt: id nobis varia fortunæ alea contigiſſe, nemo iure mirabitur.

Nam arrepta qualibet occaſione, maxuma, & quamplurima regna, maiorum induſtria feliciſſimè, & maximo Danici nominis decore, acquiſita, truncatione à nobis indignè auulſa ſunt.

Particulas quas quæq; gens potuit violenter abſtulit; haud ſecus, ac veſti pulcherrimæ diſciſſæ, panniculorum ſpolia facilè detrahuntur, ac ſurripiuntur.

THE- Enimuerò RVTHENI nunc pulſi, ma-

nusq;

nusque dare coacti, nostros rursum pepulerunt.

Idem Cimbris nostris in Italia euenisse, Tacitus et alij testantur: qui cũ Romanorũ Ducũ, CARBONIS, CASSII, SCAVRI, AVRELII, SERVILII CEPIONIS et M. MANLII victores essent facti: iidẽ à C. MARIO profligantur. Et cũ GALLIAS affectassent, à IVLIO fusi sunt.

SCOTI Regno apud se astu stabilito, recesserunt. *Vide Bucha. lib. 7. fol. 99.*

Sic deficiente vno, deficit, & alter.

ANGLI, KANVTO tertio defuncto, metuq; remoto, præsidia DANICARVM cohortiũ, per castella, & vicos sparsarũ insidiosè inuadunt: quibus occisis, Danorũ imperium humeris suis excusserunt. Et ita absentia regis, Legionumq; incuria amissa est BRITANNIA. Anno post Christum natum, millesimo, sexagesimo. 1060.

Eadem Schola, & arte, edocti LVBECENSES, ad id facinus delecti, intrà muros VALDEMARI regis præfectum incautum adoriuntur, et perfidè obtruncãt. Dissimulata siquidẽ lætitia BACCHANALIORVM celebrandorũ, cũ venia intromissi: clandestinis deinde insidiis, strictisq; mucro- *LVBECENSIVM defectio, & stratagema.*

mucronibus confertîm dissilientes,& discurrentes,obuium quemuis sternendo,et quasi maturam messem metendo,proditi castelli portas,cum arce, fæda strage illata,de insperato occuparunt. Ita telum veneno infectum, quod in sinu fouerunt,& tam præclaro læticiæ titulo velarunt,impunè in nostros eiaculati sunt.

SVECI *cõtrà iuramentũ, & fidẽ à* IOHANNE *rege Daniæ deficiunt.*

Patrum etiam memoria, SVECI, tot sacramentis,totq; sanctis fæderibus regno DANIÆ obstricti, factiosi hominis STENONIS STVRII suasu desciuerunt. Is cum esset Danico nomini infestissimus,post cognitam cladem THEVTOMARSICAM infausto prælio,Danis inflictam, SVECIS & NORVEGIANIS (vt coryphæus) discordiarum faces populariter prætulit: Danorũq; partes,vt procliuiter,& cupienter desererent persuasit:
1502. Anno Christi suprà millesimum, quingentesimo secundo: Licet indè minimûm libertatis fructum perceperint.

FRIDERICVS verò HOLSATIÆ dux, cum tot incommoda in fraternũ caput,rapidi torrentis more confluere perspiceret: THEVTOMARIENSIVM nimirũ elationẽ, ob recentẽ victoriam; perfidiam

nec

necnõ Lubecenſium,ignẽ martialem in-
ſtar flabelli;hinc,& illinc,in regis exitium
excitantium , vt eius potentiam debilita-
rent : ad NORVEGIENSIVM hoſtiles mo-
tus coercendos, domino regi ſuam ope-
ram obtulit. Hac tamẽ lege,vt dimidiam
regni NORVEGICI portionem , decen-
nali ſpacio poſſidendam ſibi permitteret.

Quod rex magnanimus, parùm è re ſua
eſſe perpendens, primum ad recuperan-
dum Noruegiam, animũ adiecit. Quam-
obrem filium CHRISTIERNVM II. con-
tra ſeditioſos NORVAGOS amandat, à *Noruegia recuperatur.*
quo eueſtigiò ad obſequiũ adducti ſunt.
Quibus poſt eum diem,ad noſtram vſque
memoriam fideliſſimis auxiliatoribus vſi
ſumus.

SVECORVM verò pertinaciã, eidem
filio compeſcendam, perdomandamque
rex moriens reliquit. Anno à nato Chri-
ſto, milleſimo, quingenteſimo, tertio.
Quamquam ille , ; vbi plurimùm laboris
exhauſiſſet : eosq; infeſtiſſimos, per cruẽ-
ta remedia (cæde videlicet aliquot inſi-
gnium virorum ; quaſi regio facinore pa-
trato) ſubiugaſſet, nec prohibere potuit,
quin ad priſtinos defectionis mores redi-
rent.

THEVTOMARSI (genus intractabile bello) post victoriam iniquo loco, de DANIS reportatam, in quo nõ victi, sed decepti sunt nostri, longo tempore rebelles, & indomiti facti, nullius iugum ferẽtes, sed & regibus insultantes, & formidabiles, iterum ductu, & auspiciis FRIDERIGI II.
1559. ad obediẽtiam pertracti sunt. Anno suprà millesimum, quingentesimum, quinquagesimo nono.

In eo bello, summa regis clementia, in deuictos perspecta est, nam eius nutu, occisus nemo, nisi quilibet pertinax, ad arma paratus: Cæsorũ non minus hostium, quam suorum inhumanda procurans. Et cum ad crudelitatem ipsum inflammare tentarent alij, prorsus renuit, belliq; ferociam quanto potuit studio emolliuit. Victoriam quidẽ de hoste adipisci, pulchrũ
Victoria incruenta, cruentæ & luctuosæ anteponi debet. & laudabile ducens: sed incruentam eam reportare, & clementia iram temperare, multo laudabilius esse perpendens. Summa itaq; cum lenitate victoria potitus est. Quam virtutem in bono principe, poëta his aureis versibus commendat:

Bellica quæsito frænanda est ira triumpho:
Non sæuit domito nobilis hoste manus.

De

De hiſce, atq; aliis imperij viciſſitudinibus, prout ancipiti temporum curſu, ad variam fortunæ aleam acciderũt, alij ſcribendi partes ſumpſerunt. Et iam dudũ ad texendum hiſtoriam, animũ quam maximè applicauerunt. Eos dummodò cũ fructui maturi ſint, ne amplius moras nectãt, ſed vt ſine cunctatione prodeant, opusq; ad effectum perducant deſideramus. Vt perpetuo contextu, Regum, principũ, ac heroum, populiq; res præclarè, ac fortiter geſtas, nimis diu atris obliuionis nubibus inuolutas, ex vmbra, in lucem prouehãt: æternitatisq; memoriæ conſecrent.

Quamobrem mi lector, cũ hi leonum more, felici muſarum partu, diu laborando, per inſignem cerebri ſui fætum nobis polliceantur: primas origines regum Danorũ, eorum ſucceſſiones, & inclyta facta, populorũ ſubactiones, prouinciarũ acceſſiones, famoſiſſimæq; gẽtis NORMANNICÆ fortitudinẽ, liberius decantabũt: cum & memoria valeant, & ingenij vbertate, aureoque dicendi flumine ebulliant.

A me verò nudam hanc Daniæ deſcriptionẽ, rudiori penicillo, primisq; lineamentis informatam expectabis. Cuius

insulas (cum aliis quibus cõstat partibus) etiamnunc numerosas, prouinciarumq; adiacentium immensa spacia, & latos huius Oceani sinus, intrà arctiores cancellos velle concludere, cum stultitia, imperitia, inuidiaq; coniunctum esse iudicauerim. Quemadmodum OLAVS VPSALENSIS loquaciter maledicus, rabie, atq; odio in DANOS grassans, vt eorum famam apud exteros impudentia sua obtenebraret, ac regnum hoc contemptui exponeret, suis quibusdam partibus præcipuis, id maximè coronantibus, & priuare, ac mutilum proponere conatus est. Nos loripedem, rectum deridentem, eò insaniæ redactum miramur, vt scriptis publicis, linguæq; intemperantia, omnes ingenij vires in DANORVM cõtumeliam excitare studuerit. Quæ hominis in manifesto hærentis mendacio procacitas, & vanissima calumniandi libido, ab aliis, satis, superq; agitata, ac refutata est.

Quare veritatis studiose lector, his omissis, nunc tandẽ diuina opitulante gratia eam, quæ modo est, Daniæ partitionem, & amplitudinem, exequemur.

DANIA.

DANIA.

EST regnum Europæum, Septentrionale, nulla penè ſua parte continenti iunctum: Sed in creberrimas inſulas diſiunctiſſimas diſpertitum: hinc Oceano ad occaſum circumfuſum: hincq; ad ortum mari BALTHICO interclufum.

Vnde hæc Regio, à veteribus SCANDINAVIA appellata eſt: quod iter in ea, vltrò, citroque facturi, naues frequenter conſcendant.

Diſtincta in vniuerſum eſt Dania in Nomarchias centum, octoginta quatuor: quę totidem Nomarchis, legum Danicarum peritis, adminiſtrantur. Quarum ſingulæ tam longè, lateq; extenduntur, totque parochiales eccleſias continent, prout iis agrorum feracitatem & camporum ac pratorū amplitudinem natura indulſit: vel nemora eas interceperunt, vel fluminum decurſus, vel amnes, montesque certis limitibus, à ſe inuicem diſcreuerūt.

Differentiæ proinde gratia, à loco, vel ſitu cardinum mundi, animalculis, ſiue alitibus, aliisq; quibuſuis rebus, hæ præfecturæ ſatis amplæ, in omnibus hiſce ter-

ris, appellationes suas desumpsere. Quas & incolis maiores ex iis indiderunt: vt ab

Ortu	Nomarchia	*Ortus,*	Østerherret.
Occasu		*Occasus,*	Vesterherret.
Meridie,		*Meridiei,*	Synderherret.
Septentrione,		*Septentrionis,*	Nordtherret.
Leone,		*Leonis,*	Lewherret.
Anate,		*Anatis,*	Andsthærret.
RANA		*RAnæ,*	Fræshærret.

Et sic de reliquis.

DE LIMITIBVS DANIÆ.

Limites imperij DANICI hodierno die, hi sunt:

Imperium DANO, *ad Austrum* VANDALICÆ *ciuitates terminant.*

Ad APHRICVM (SVDVEST) *vnius diei, noctisque cursu secundo, trans fretum Oceani* FRESONICI, BELGIVM *abest.*

Ad corum (NORDTVEST) *vel circium,* SCOTIA, *Britannico Oceano interlabente erigitur.*

Ad Aquilonem, NORVEGIAM *administram*

ſtram ſuam, modico Oceani tranſitu interueniente proſpicit.

Ad ortum ÆSTIVVM (NORDT, NORDTOST) SVECIA *ei contigua eſt.*

Et hi quidem termini ſunt DANORVM.

Quorum imperium incipit vbi altitudo polaris eſt graduum 55. & 54. Et extenditur vſq. ad polum arcticum. Continet igitur 540. miliaria Germanica, vt Mathematici ſupputant.

IVTHIA, SIVE GOTHIA.

PARTIVM regni ſpacioſiſſima, & populoſiſſima GOTHIA eſt. Cuius nominis loco, ſyllaba priori paululũ vitiata, nunc cognatum retinetur, & IVTHIA dicitur, varias gẽtes, & terras quam plures introrſus habẽs: quę aliis in locis, aliis ſpeciatim nuncupatæ ſunt nominibus.

Peninſula verò hęc ampla, ab ISTHMO, prope SLESVICVM, Oriẽtis pelagus, à mari occidentis ſeparante, CIMBRISQ. incolis antiquioribus GOMER propagatis (antequã ſub regibus hæ gentes viuere conſueuerunt) Cherſoneſus Cimbrica appellata eſt. Sic exoleſcunt vetera: & recentiora, pro mobilitate humanę incõſtantię innouantur.

Cherſoneſus autem Cimbrica, apud Hiſtoricos,& Geographos illuſtris eſt: eò quod hæc terra Cimbrorum, inter quatuor memorabiles mundi Cherſoneſos, vna ſit gentem progenerans validam, ac robuſtam.

Nautæ, qui huius celebris Cherſoneſi littora (quæ latè tenet) circularant, eam ad Auſtrum, ſecus EGDORAM diffuſiorem, paulatimq; inſtar linguæ humanę, in Boream, ad nouiſſimum maris promontorium SCHAGEN contractiorem eſſe obſeruarunt. Quod & forma Nomarchiæ vlterioris, huius terræ, quæ à cornu Hornsherret dicta eſt, manifeſtũ reddit. Vnde in NORVEGIAM feliciter nauigantibus, breuis admodum traiectus eſt.

Longitudo huius regionis, ab hoc arenoſo promontorio, nautis tremendo; inter vertices polares, verſus meridiem, ad amnem Leonis (Lœwens Aa) directa, quinquaginta tria miliaria Germanica porrigitur: qua vero latiſſima eſt triginta patet.

Longitudo Iuthiæ 53. miliaria. Latitudo 30. patet.

Eſt autem IVTHIA bipartita: Meridionalis, & Septentrionalis.

GOTHIA

GOTHIA MERIDIONALIS.

QVÆ ad meridiem ſita eſt, HOLSATIAM, regis DANIÆ cum cohæredibus terram hæreditariã, & Septentrionalem IVTHIAM interiacens, ab amne leonis citra SLESVICVM, recta linea, in ſeptentrionem, ad amnem SCHODBVRGENSEM, borealis latitudinis terminum protenſa: in occidentem verò Oceanum, vſque pertingens, atq; ad agros vrbeculæ amæniſſimæ KOLDINGÆ verſus ortum æſtiuum ſitæ, patens, SVNDERIVTHIA dicitur: inclytumq; Ducatum SLESVICENSEM complectitur: qui à DANIS incolis, perpetuò eſt occupatus, & ſemper DANIÆ pars, & appendix connumerata.

Cuius narrationis fides, ne laboret, vt infirma, extant, & viſuntur etiamnunc propè SLESVICVM, vbi Cimbricæ Cherſoneſi ISTHMVS cernitur (vt antea retulimus) foſſarum, & aggerum memorabilia veſtigia conſciſſa, quæ Danevirch/ (hoc eſt, opus DANORVM) nuncuparunt.

Qui agger, profunditate, qua HOLSATIAM ſpectat inadibilis, ſexaginta pedes

 latus

latus, totidemq; altus, hostibus arcendis instar obicis obiectus: spacio Germanici miliaris, à maris Oriētalis littore, ad occidentalis Oceani ripas exactè perductus.

Quem bono consilio maiores cōfecere: eiq; Liminarcham, cum custodibus limitaneis, è perpetuis regni sumptibus præfecere, circa annum Christi 940. vt eo vallo, tanquam munimēto solido clausi, ab incursionibus, atq; latrociniis, vicinorum Saxonum tutiores essent.

Vbi duo maria, Orientis, & Occidentis (vt dictum est) reboantibus vtrinq; è diametro vndarum procellis imperuia sunt. Et hoc eodē loco, terræ collo, seu Isthmo, Cimbricam Chersonesum reddunt. In vniuerso siquidem vtriusque Gothiæ circuitu, omnia latera, hinc vasto orientis mari, illinc lato Oceano pulsantur, nisi qua HOLSATIAM tangit.

Ciuitates, ducatus SLESVICENSIS, *seu* IVTHIÆ *meridionalis, hæ sunt,*

SLESVICVM: Episcopalis sedes, oppidumq; limitaneum est, HOLSATIS vicinum, in historiis celebre, propter facinora memorabilia, circà id gesta. Inter cętera omnia, quæ breuitatis gratia omitto, æ-

ternam

ternam infamiæ notam, infandum ABELIS Reguli parricidiũ, in fratrem patratũ meretur. Cuius dolo, ERICVS Sanctus VALDEMARI II. filius, rex Daniæ, ad fratrem diuertens, capite truncatur: & cadauer optimi regis, in SLIAM, à qua ciuitas nomẽ traxit, indignè abiicitur: 9. Augusti Anno salutis 1250.

FLENSBVRGIVM: quasi fluminis BVRGVM, ciuitas magnificè extructa, atque à mercatura celebris.

SVNDERBVRGVM. In ea, Serenissimi principis, ac Domini, Ducis IOHANNIS, CHRISTIANI III. filij, aula est.

TVNDARIVM.
HVSIVM.
AAPENROA.
HATTERSLEBIA.
Ab HOTTERO Rege condita.
ECHENOFVRTVM, &c.

Quibus omnibus (excepta posteriori) regia splendidissimæ adiacent: quæ & diuertigiæ, & portus nauigiis accõmodos habent.

In hoc principatu diuersam terræ speciem referente, triplicem soli habitum consideraui.

Ad Orientem, secundũ maris circumferentiam, est argillaceum, pingue, palustre, pratense, syluisq; superbum.

In dorſo terra eſt ceſpititia, erycoſa, ruderata, & tamen fæcunda.

Verſus occidentem gleba eſt ſalſuginoſa, profunda, fertilis, vt in THEVTOMARSIA. Quæ terra, non à MARSIS (vt quidam falsò narrant) ſed à terra profundiori, ſalſedinem maris redolente nomen traxit. Nam & alia loca occidentalium harũ gentium, hîc in Cimbrica noſtra Cherſoneſo, propè Oceanum ſita, (inter quæ, & hoſce populos magna eſt diſtantia) eandem appellationem retinent: & accolæ eorundem MARSI, à fundo marino, quem ſalſæ alluunt, dicuntur. Vnde opinor, à vero nõ abhorret, MARSORVM, non vnius, ſed multarum gentium eſſe vocabulum.

Sed hæc hactenus de IVTHIA meridionali: In qua ſuprà quadringentas parœcias rurales eſſe certum eſt. In hoc etiam ducatu eſt Egdorſtadium, ſiue FRISIA illa minor, terra fertiliſſima, quam miris laudibus, & ſolidis encomiis effert Saxo Grammaticus. In hiſce oris ſal candidiſſimum, & ſapidiſſimum conficitur, non ſine incolarum vberrimo quæſtu.

GOTHIA

GOTHIA SEPTENTRIONALIS.

GOTHIA verò ſeptentrionalis, eadem ferè ſoli natura, & ingenio, ſi cōferantur termini, priori quadruplo productior, atq; ad habitandum area ampliſſima, viginti tribus ciuitatibus inclyta.

Quæ quidem regio, olim plurimis in locis horrida, & inculta, ad ſerendi vſum non proſciſſa: nunc verò cultura, hominumq; induſtria, in iugera frugifera, & amænos fundos paulatim redacta eſt: ita vt frumentorũ, & fructuum generatrix perfæcunda ſit. Boum item, & equorum piſciumq; variis generibus nobilitata. Quorum copia, ac hubertate, vicina regna, ingraueſcente annonæ caritate, vt plurimùm ſubleuantur.

Nam vt cæteras orbis partes prætercam, in BELGIVM non ſolum ingens frumenti copia, quotannis hinc aſportatur: Sed & eo, inque alias Europæ partes, myriades aliquot boum, & equorum venales emittuntur. Pro ſingulis autem capitibus, regiis publicanis Ioachimicus hîc numeratur: quę ſumma congeſta, aliquot auri tonnas excedit.

Quod

Quod ad feras attinet, conſpiciuntur hîc (vt & in aliis hiſce inſulis) magni ceruorum greges: ex quibus certum eſt, regiam M. vnius menſis ſpacio (cum in Auguſto ſuis aulicis conuenaretur An. 1593. vltrà mille ſexcentas irretiuiſſe, & mactaſſe: idq; ex grandioribus, & ſelectioribus; Damis, vitulis ceruinis, capreolis, apris, leporibus, & vulpeculis non reputatis.

Et quamquam piſcium genera huius ſalis, & fluminum, nemo facilè recenſuerit, cum eorũ bona pars nobis ignota ſit: tamen aliquot ſpecies attingere libet.

NOTIORES APVD NOS, FLVVIATILIS FVNDI, ſunt hi:

LVCIVS Gedde.
SALMO Lax.
AVRATA Oret.
CYPRINVS, *ſiue* CARPIO, Karpe.
ASCHIA, *Græcè* φάγρος, *æſche: noſtri* Sterling *indigetant.*
CARABVS Karutze.
PERCA *maior* Aborn.
PERCA *minor ſiue* APVA Horch.
ERYTHRINVS Skallig.
RVBICVLVS Rudſkallig.
PRASIMVM, *cyprinus latus*, Braſem.

BLICCA

BLICCA	Flyre.
TENCA	Sudere.
GOBIO, *aliter Quappium*,	Aallquabbe.
ANGVILLA	Aall.
CONGER	Søe Aall.
FVNDVLVS	Grundling.
MINVTVLVS	Elriske.
OCVLATA	Negen dyn.

ET PELAGII.

ASELLVS	Torsk.
MARLANGVS *vel Galamus*,	Kabelag.
ASELLA	Kulle.
ALBVLA	Huidiling.
DRACO	Fiersing.
SOLEA *maior*,	Stoer skuller.
SOLEA *minor*	Samrask.
PLATESSA	Flyndre.
RAIA	Rochel.
PASSER	Schade.
LINGVLACA, *siue Buglossa*,	Tunge.
SCOMBRVS, *vel* SCOMBER,	Machrell.
ROMBVS	Kuehale, Skrubbe.
ROMBVS *aculeatus*	Huerre / Trindbutte.
CANICVLA *marina*	Hoefisk.
BELENNVS	Stenbidde.
CALLIONYMVS, *vel capitosus*,	Vlck.
ASTACVS	Hummer.
TINCA *vel squilla*,	Reghe.
GLADIVS	Suerdfisk.
HALEC	Sild.

HALEC *muriacum,*	Spegeſild.
HALEC *inſumatum,*	Røgett ſild.
HALECVLA *nouaculæ for mam referens,*	Ragekniffſild.
HALECVLA NIBENSIS,	Nibeſild.
HELTO,	Helt.
EPELANVS	Smelt.
STVRIO, *acipenſeridem,*	Støer/*regius piſcis.*
THYNNVS	Tanthei.
OSTRAEVM, *vel concha,*	all fiſk ſom haffuer ſkals.
CANCER	Krabbe.
STELLA	Stiernfiſk.

Cuius generis duos piſces, ſtellæ formam referentes, in ædibus venerandi viri, Domini OLAI, *paſtoris* MEDELFARDENSIVM, *non ſine admiratione vidi.*

Prægrandiores etiam Belluæ.

BALENA	Huallfiſk.
DELPHIN	Marſuin.
PHOCA	Seel.

LVTRA, *ſeu canicula, & id genus plura, quæ omnia hic proſequi, nimis longum foret.*

Ab occiduo latere huius celebris Cherſoneſi, complures, ſed minores inſulæ, in Oceano ſparſæ iacent, quæ ferè omnes, RIPENSIS diœcæſis iuriſdictioni ſubſunt.

AVRICVLA HARSILIAE Harboere.

Vna parochia comprehenſa.

Non

Non procul ab ea, BOVENSBERGVM, montium altissimus, importuosus, naufragiisq; creberrimis infamis, in mari attollitur: Cuius iugum primam aëris regionem adæquare videtur. *Bouensbergũ parœcia FERINGAE mõstrum.*

VENORA, Venøe. *quasi dicatur veneris, vel amicorum, siue pulchra insula. In Nomarchia* HIERMENSI.

HOLMIA *Danicè* Holm. *duarum parœciarum insula, piscatura celebris.*

STADELOA, Stadeløe *paucis villis colitur.*

NVMINDIA Nyminde.

HVGA Hug.

TORSMINDIA Toersminde.

TVDERHAFNIA Tuderhauen.

NORBIA Nordtby.

MANDIA Mandøe.

AVSTRALE *Caput,* Synderhoffuit. *piscatura celebris.*

FANDIA Fanøe.

LANGLECHA Langlegh.

RIMMAEA Rimøe.

LISTRAEA Listøe.

SILDRAEA Silderøe. *quatuor parœciis habitatur.*

FEORAEA Føer. *tres parochias continet.*

VDHOLMIA Vdholm.

AMEROA Amerøe. *vnam parœciam ostentat.*

TERRA *quæ sancta dicitur,* Heligland. *& aliæ.*

F Ad

Ad ortum æstiuum NORDT, NORDT-OST, hæ insulæ se ostentant;

LESSOA Lessøe.
ANHALTVM, Anholt. *quam LESSVA ad meridiem habet.*

Dici vix potest, quam copiosa pisciũ præda, ab Occidentali huius terræ parte, per totum ferè anni cursum capiatur: vt tam celebris piscationis, emptionis, & commutationis pretium aliquot auri tonnis æstimetur.

Vsus siquidem accolarũ maris, victum piscatu venantium, aliorumque regni incolarum necessitati, nõ modo succurrit; sed & ad extremas GERMANIÆ, GALLIÆ, ITALIÆ, aliarumq; remotissimarum gentium oras, magno fruitionis desiderio emanat. Quo vt testis respexisse videtur VALERIVS Max. qui ad voluptatem, & ingluuiem luxuriantium sui æui explendam, etiam esculenta piscium lautiora, ab vltimis Oceani littoribus attracta esse narrat.

Non ingratũ fortè erit lectori, hic memoria repetere historiolam, de commissariis Regum Europęorum, aliquando ab imperio conuocatis; Qui Legationis nomine

mine ſimul congreſſi, de ſupereminentia regum ſuorum, quis videlicet præſtantior, atq; opulentior iure haberetur, contendebant: de qua re magnopere diſſentiebant. Nam quisq; ſui regis, & domini, abundantiſſimas opes oſtentabat: ille aurum, hic argentum, alius frumenti, & vini affluentiam iactabat: Satis enim conſtat, vnam regionem, non omnia proferre: ſed hac re abundare, illa verò egere: Etenim

Non omnis fert omnia tellus,

inquit poëta. Et alius:

Nec verò terræ ferre omnes, omnia poſſunt.

Tandem DANO loquendi poteſtate facta, cum omnes, quonam eius ſententia inclinaret, auidè expectarent, ſui quoque regis excellẽtes opes, acutè ſatis hoc modo extulit: Si, inquit, potẽtiſſimi, ac locupletiſſimi omniũ totius Europæ Regum, Gaza licet maxuma, & latifundia venum exponerentur, cariſſimeq; omnia venderentur: precio verò repræſentato, ligneæ paropſides viliſſimo coëmerentur: Omnia tamen iſta licet infinita futura vaſa, ternis recens captis piſcibus onerare, atq; exornare rex DANVS ſufficiens eſt.

Quo dicto, omnium ſuffragiis, qui tum

aderant, DANIÆ regis felicitatem pluris æstimandam, quam omnes cæterorum possessiones demonstrauit. Vnde à GALLO, qui dextrum imperatoris latus clausit, proximus haberi obtinuit.

Saxo etiam sui seculi præco, tantam piscium vbertatẽ hîc in DANIA fuisse scribit, vt manibus, absq; nassis, & piscatoriis verriculis facilè caperentur.

Eam felicitatem, & liberalitatem Dei, propter summũ diuini verbi contemptũ, & hominũ suprà modum ventri deditorũ nimium luxũ, belluinumq; donorũ eius abusum, nobis ereptam esse crediderim. Quod & Satyricus sui æui mores damnatos considerans carpit, & conqueritur:

Atq; ita defecit nostrum mare, dum gula sæuit.

Constat etiã impios homines, scelerato, & plus quam nefando ausu, halecibus hîc (non procul ab vrbecula GRVNNOA) aliquando copiosè captis, in furcã ob id erectam appensis, virgisq; cæsis turpiter illusisse: idq; ob eam causam, quod tantã halecum copiam aliis non satis carè, pro suo voto obtrudere poterant. Sed res ad magistratũ delata est: & pœnas suæ impietatis iustissimas luerunt.

Deus

Deus autem vt sæpius antea, ita & Anno fatali 1588. se iratũ esse ostendit: quum vtriq; halecis lateri, in NORVEGIA capti memorabiles, & incognitos Characteres insculpserit. Et quamquam quid sibi velint hæ literæ, diuina manu scriptæ, creaturæq; profundi maris impressæ, ignoratur: Attamen certum est Deum id non frustra fecisse.

Vt enim BALTAZARI interitũ, diuino, & inusitato quodam stylo imminere admonuit: ita & hoc prodigio portentifico, vt augurio pessimo, nobis cõterritis, non solummodo piscium capturam fallacem, & frustrà expectandam: sed & quorũdam haud dubiã ruinam, præforibus esse subindicat. Sed Cimbricæ septentrionalis delineationẽ prosequamur. Quæ in quatuor sedes episcopales latissimè patentes, diuisa est:

RIPENSEM.
ARRHVSIENSEM.
VANDALICAM, olim BVRGLAVIENSEM. &
VIBVRGENSEM. Meditullio, æquoq; solo recumbentem.

Hanc ciuitatem AILNOTHVS ANGLVS copiosè descripsit.

DE DIOECESI RIPENSI.

Ripis elevatio polaris est 55. g. 19. m.

RIPA, in ripa Oceanea sita, ciuitas Australi GOTHIÆ proxuma: mater plurimorum virorum eruditorum, prȩclarisque ingeniis fæcunda. Quæ à commoditate limpidissimi fluminis NIBSAA, triplici incursu ciuitatem intersecantis, seq; in Oceanum exonerantis, tribus Leonibus insignita est.

Castellum munitum vrbi adiacet, qua Oceanum spectat.

E saxo quadrato, est hîc templum satis amplum, vnà cum turri miræ altitudinis, in Lilio monte, primum ab ERICO II. magnificè substructum: quem S. ANSGARIVS, ad Christianam religionem conuertit, circa Annum Christi 848.

Ciuitates septem huic Diœcesi subsunt.

Quæ in Nomarchias 30. distincta est. Intra quarum limites, parœciæ rurales 282. continentur.

Arces & regias domos decem repræsentat.

Castra

Castra verò nobilitatis centũ possidet.
Amnes, in hisce oris fluunt multi, sed qui famam habent, hi sunt:

SCHODBVRGICVS,

Australem GOTHIAM à septentrionali disterminans, memorabili clade SCLAVORVM maxumè illustris: Etenim in agro huic amni adiacenti, protriti sunt à DANIS, vno conflictu ad 40. millia SCLAVORVM. Videatur Chronicon Noruegicum.

Amnis qui HOLSTEDTAA dicitur, cum præcedenti confluit, atque vno aluo in Oceanum descendit.

VARDENSIS,

KARVPENSIS,

SKIERNAA, & alij fluuij memoratu digni, qui paruis initiis in Oriente concipiuntur, postea multorum fluminum aquis aucti, in occasum præcipitanter vergunt, & Oceano illabuntur.

VETLENSIS,

KOLDINGENSIS,

HYLCHIVS, & qui Trux dicitur, in mare Orientis se exonerant.

Proximè ad RIPAM accedit KOLDINGA, *Hoc in loco eleuatio*

polaris in-uenitur 55.g.28.m.

GA, vrbecula amæna, & peruetuſta: cuius meminit Ptolomęus. Eam pręaliis CHRISTIANVS III. ob loci amænitatem, aëris clementiam, & ſalubritatem in delitiis habuit. Ideoque AQVILÆ BVRGVM arcem, (Ornsburg) ciuitati ſupereminentem de integro ſtudioſè renouauit. Vbi & humanis rebus miraculoſè ſubductus, animã Deo reddidit. Anno Chriſti 1559.

Decumbens enim, grauique morbo ipſe vt flos elangueſcẽs, per Angelum Dei confortatus eſt: & de ſuæ mortis termino admonitus, ante obitum illuſtriſſimam coniugem, liberos dilectiſſimos, nobiliſſimum Dominum IOHANNEM FRISIVM regni Cancellarium, M. PAVLVM NOVIOMAGVM concionatorem aulicum, Doctorem CORNELIVM medicum periſſimum, aliosque ex intimis domeſticis de ſubleuamine ſuæ crucis admonuit: eosque benè ſperare iuſſit.

Nec eũ fefellit prædictio. Eodẽ ſiquidẽ momẽto, monitore angelo, nõ ſine ingenti totius regni luctu, ipſe Calendis Ianuarij, ad metã ſui æui, placidiſſimè peruenit.

Eiuſdem Anni, & Menſis 24. die, qui Marti ſacer eſt: Martis filius CHRISTIER-

NVS

NVS II. DANIÆ, SVECIÆ, ET NORVEGIÆ rex, post vicesimum septimum annũ ab adempto sibi Regno, KALVNBVRGÆ SELANDORVM obiit. Qui cum paulò ante, CHRISTIANVM III. vita defunctum audiret: Lachrymis obortis, se eius comitem breui fore, cũ desiderio elocutus est.

Ad eundem modum CHRISTIANVS III. cum in florentissimo regni sui statu, SVNDERBVRGVM veniret: vbi eo tempore CHRISTIANVS II. in custodia asseruabatur, eum adiit, & rerum humanarũ vicissitudines librans, præcipitesq; imperiorum casus cõsiderans, ipsum amplexus est: & captiui regis calamitatibus, vberrimas lachrymas impendit.

Serenissima autẽ Regina DOROTHÆA, post mariti obitũ, KOLDINGÆ, quod reliquum vitæ erat, in perpetuo cælibatu viuere præoptauit: magnũ suę viduitatis ac męroris exemplũ exhibens. Vbi Scholam nouã intercessione viri consularis, *Seuerini Paludani* (piæ memoriæ) mota, iuuẽtuti extruxit: & pauperib. Nosocomiũ cõdidit

Eius munificentiam, olim pędonomus istius loci, hoc Elogio, foribus Scholæ deauratis literis affixo, celebraui:

Dorotheæ *impensis domus hæc extructa renidet:*
Quæ Danûm *coniunx regia, regis erat.*
Illius æternum florebit nomen in orbe:
Quod musas larga fouerit ipsa manu.

DE DIOECESI ARRHVSIENSI.

Arrhusii eleuatio polaris 56. 15.

POST episcopatum RIPENSEM, sequitur ARRHVSIVM, qua appellatione domus remorum significatur: ciuitas maritima celebris: vbi sedes episcopalis constituta est circa annum CHRISTI 1014.

Hæc Diœcesis, in vmbilico GOTHIÆ septentrionalis sita, syluis, feris, lætioribus item ac fertilioribus agris, præ aliis huius terræ partibus abundat.

Nomarchias habet	31.
Ciuitates	7.
Parœcias rurales	304.
Arces	5.

Inter eas maximè celebris est, SCANDERBVRGVM, quasi SCHONENBVRGVM quis dicat: Lacubus, Syluis, venationibus, & reditib. anniuersariis locuples.

Insulæ

Insulæ etiam nonnullæ huic Diœcesi subiacent, vt sunt:

SAMVS DANICA Samsøe.

Ciuitati dictæ vicina, fertilis eximiè, quæ septem parochiis habitatur.

HIELMIA Hielm.

Facinore magnanimi herois MARSTIGII, in ERICVM regem, ob læsam coniugis pudicitiam, seueri vindicis, famosa.

THVNA Thun.
MOLSA, & HILGENESVM, Molsoe/Hilgeness.
ROMSOA Romsøe.
INDELAVIA Indelauøe.
HIARNOA HIARNOE, Sepultura HIARNI *regis celebris.*

DE DIOECESI VANDALICA, SIVE BVRGLAVIENSI.

HINC ad corum est AALBVRGVM, ab anguillarum copia sic nuncupata: forsan quia secus eam copiosè capiantur. *Aalburgi eleuatio 57. gra. 4. m.*

In ea ciuitate VANDALICARVM Ecclesiarũ Episcopus sedem suam habet.

In Nomarchias tredecim satis amplas, hæc ditio discriminata est.

Quæ

Quæ in vniuersum templa rustica 180. continent, plumbo vt & alia ferè omnia, in hoc regno, tecta.

Sex in ea ciuitates reperiuntur.

Domosq; nobilitatis centum ambit.

Partes huius Diœcesis maxumè illustres, cum suis adiunctis, hæ sunt:

VENSILIA	Wendsyssell.
HANNOMARCHIA,	Hanherret.
THYA	Thyeland.
MORSAEA	Morsœ.

De his nunc ordine dicetur.

VENSILIA olim BVRGLA.

VENSILIA inter reliquas huius diœcesis partes, natio grandior, & celebrior est: Cuius longitudo, à meridie, promontorium ad vsq; SCAVINICVM nautis metuendum, in Borealem Oceanum, decem miliarium Germanicorum spacio excurrit: Et lymico sinu piscatu nobili, à reliquo IVTHIÆ corpore discriminatur.

Nomarchiæ Vandalicæ 6. Rurales parœciæ 70.

Partita est hæc terra VANDALORVM *in monarchias sex.*

Atq; in iis Parochiales Ecclesiæ, septuaginta constitutæ sunt.

Arcem vnam nomine SELSTRVPIAM: *Monasteria duo:*

Oppida

Oppida verò tria habet: vt ſunt.

SEBOIVM, *ad mare Orientis ſitũ*: SEBII.

HIERINGVM	Hetring.
SCHAGENA	Skagen.

In Nomarchia Kiarherret / inter alios Amnis, qui patrio ſermone Ryaa dicitur, clarus eſt: diuidens præfecturam HVITBOIAM, ab HANNOMARCHIA, & ad Aphricum (*SVDVEST*) defluens, in Lymicum ſinum euoluitur.

In Nomarchia VENNEBERGENSI, alij amnes haud ignobiles fluunt: ſed illuſtriores hi ſunt:

LIVERSAA, *qui ex monte propè templum* VENNEBERGENSE *naſcitur: Et*

YLLAA, *qui ad ortũ, non procul ab oppido* HIERINGO *concipitur.*

In vlteriore huius terræ præfectura, à cornu HORNSHÆRRET denominata, verſus ſeptentrionem in longitudine ſeptem miliaria Germanica patẽte, eſt mons ASBERGVM, in quo monumenta Gigantum conſpiciuntur.

PAROECIA RAABERGA, duo ſtagna poſſidet: At ELLINGA tres inſulas minores, in mari Orientis ſitas oſtentat, quæ ſunt:

GRISHOLMIA Gryßholm.
HERTZHOLMIA Hertzholm. &
TYDSKHOLMIA, *quasi Germanorum insula.*
Has piscatores occupant.

DE SITV HANMARCHIAE.

Hanmarchiæ descriptio.

Lõgitudo, & latitudo Hanmarchiæ.

HANNOMARCHIA, Danicè Hanhærret, prouinciola est inter THIAM, MORSOEAM, & præfecturam HVITBOIAM. Cuius longitudo ab ortu, in occasum, quinq; miliaria Germanica extenditur: & duo lata patet.

Parochiales Ecclesias supra viginti comprehendit.

In parœcia quæ parua dicitur, Danicè Liden Sogen, *rupis* SKARRINGA, *visendæ altitudinis assurgit.*

Skarringklinth.

Sandœer.

BRAGHE.

Sunt preterea his in oris Syrtes periculosæ, vndis opertæ; quas SANDORAS, ET BRAGAS appellant, in eas multi impingunt.

Insulæ nonnullæ quoque hîc visuntur: vt sunt:

OELANDIA Oelandt.
OXEHOLMIA Oxeholm.

THYA

THYA.

HANMARCHIÆ proxuma eſt Thya, eximiè fertilis, & piſcatura nobilis: quam regiunculam incolæ, ab vlulando ſic dictam, pro vero habent. Narrantur enim iſta loca, nũc arboribus nudata, olim denſiſſimis ſyluis inſtructa, Luporum immanium, aliarumque ferarum latibula fuiſſe: Cum & nuper putamina, & teſtæ nucum, ceruinaque cornua in paludibus, vt certa veſtigia, & ſigna, ſyluarum detonſarum reperta ſint. In Nomarchias quatuor interſtincta eſt. Quæ quinquaginta ſex parœcias rurales continent.

Nomarchiæ Thiæ 4 parochiæ 56.

In earum conuallibus, imbrium riui reſtagnantes, lacus quamplures, & ſtagna piſcoſa, quadraginta quatuor efficiunt.

Arcem vnicam ORVMNAM habet:

Oppidumq; vnicum Thyſtadium.

Vbi CHRISTIANVS III. Scholam iuuentuti primus condidit.

Cernitur & hîc VESTERVIGA, cœnobium peruetuſtum, in quo ſepulta eſt regia puella, patrio ſermone LIDEN KIERSTIN dicta, Danicis carminibus, & Rythmis ſonoris, ob pulchritudinem, & virtutem decantata.

In

In Nomarchia huius terræ, quæ nominatur Hillersherret/ templum HANSTADIVM, limes est, inter Oceanum, & mare Orientis.

Insulæ interiores in hac terra hæ sunt:

Handst-holm. HANDSTOLMIA, *vnum miliare longa: inter duos rapidissimos amnes sita. Tribus paræciis habitatur.*

Ostholm. OSTHOLMIA, *insula rotunda totidem parochiis habitatur.*

Jegen. IEGENA, *vna Ecclesia colitur.*

Lifflánd. LIVOLANDIA.

Egholm. EGHOLMIA.

Bodum. BODVMNA *peninsula, quæ & vnum cætum parochialem alit.*

MORSINGIA.

SEQVITVR MORSINGIA, ad quam locis quinque traiicitur: Estq; quatuor miliaria Germanica longa, & duo lata, progressu ab ortu, in occasum facto.

In ea Nomarchiæ tres: &

Vndetriginta parochiæ rurales numerantur.

Lundslott *In australi huius terræ plaga vnica est Arx:*

Eleuatio Nycopiæ 56. g. 50. *Vnica etiam ciuitas* NYCOPIA Nykiøbing.

Et

Et vnica insula AGGEROA, Aggerøe.
STAGNA *duo præcipua habet:*
Amnem etiam vnum haud ignobilem, qui SCAROMAA *dicitur.*
Sinus & freta aliquot hîc quoq; decurrunt. *Inter reliqua* FEGESVNDT *illustre est, à* REGE FENGONE *sic appellatum: qui ibidem sepultus esse creditur.* Fegesundt FENGO *rex Daniæ.*

DE DIOECESI VIBVRGENSI.

NVNC quia ordo exigit, his quædam de Diœcesi VIBVRGENSI attexemus.

Cuius longitudo ab ortu in occidentẽ, duodecim miliaria Germanica patet.

In Nomarchias sedecim discreta est. Quæ Ecclesias parochiales rusticas 218. continent. Arces tres: totidemq; ciuitates habet.

Freta memoratu digna quinque præfert, vt sunt:

SALLINGICVM	Sallingsundt.
VIRKENVM	Virckesundt.
HVALPENVM	Hualpsundt.
SEBERVM	Sebersundt. & fretum
OTTHONIS,	Otthesundt: in historiis

celeberrimum.

Hîc enim OTTO imperator, eius nominis I. annos abhinc 956. cũ exercitu desperabũdus subſtitit. Quippe ſuis viribus diffidens, vlterius progredi non auſus, indignabundus haſtam in vndas proiecit. Quod ipſum loco, ſempiternæ memoriæ nomen OTTHESVNDT in hodiernum vſq; diem peperit.

In oppido SLESVICO huius OTTHONIS nomen, & inſignia, cum anni numero, quo hæc geſta ſunt, in feneſtra quadam depicta eſſe comperi.

Amnes proinde maximè illuſtres, decem fundit: quorum facilè maximus & celeberrimus eſt amnis GVDDENVS, gudden Aa.

DE SALINGIA.

Inter reliquas huius Diœceſis latiſſimè patentis partes, SALINGIA peninſula fertiliſſima, Lymico ſinu circũdata, diœceſi VANDALICÆ ad ortum obiecta eſt.

Prouinciolam hanc, in quatuor Nomarchias, triginta rurales parœcias complectentes, diſtinctam eſſe cognouimus.

Progenerantur hiſce in oris equi generoſiſſi-

nerosissimi, quos venales expositos, exteri auidè expetunt: & magno precio coemptos, longo agmine, alio gentium abducunt.

Inter THYAM, quam suprà retulimus, & Salingiam est Insula, quæ à pulchritudine nomen FAFFVERLANDT accepit: Syluis superba, & anguillarum copiosa piscatura celebris. Faffuerlandt.

VIBVRGI, generalis concio, triumvirûm nobilissimorum, & sapientissimorum, de causis ciuilibus cognoscendis, & diiudicandis, toto ferè anni spacio continuatur: nisi vbi inquietę functionis molestiis defatigati, se in prædiis suis paululum recreant, & vires recolligunt. *Viburgi Meridiana 56. 25.*

Vniuersæ igitur Cimbricæ Chersonesi casus, quærelæ, de finibus, & hæreditatum controuersiæ, omnesque capitalium causarum animaduersiones, cuiusmodi sunt cædes, adulteria, furta, & veneficij crimina eò deferuntur. De quibus Magistri litium fori, in singulis Nomarchiis constituti, primum adeundi sunt: qui litem iuxta leges regni dirimāt: eorumque sententiis vero consentaneis acquiescendum.

At ſi corruptelam iudicij moliuntur hi iudices, eò citantur, ſtudiis cauſidicorum ęquis attentiſſimè excutiuntur: atque iuſta communicatis cōſiliis æquilibrio perpenſa, approbantur, & cōfirmantur. Qua via in iudices muneribus delinitos, odiove, vel amore obcæcatos, quos non tam rei veritatem amare: quàm nummis pedicas locare, & perſonarum reſpectū habere compererint, durius animaduertitur: ac graui nota infamiæ affecti, pœnas iniuſtitiæ ſuæ iuſtas pendunt, dum cauſa cum pudore cadant, reiq; familiaris iacturam ingentem faciant.

Hi dictatores VIBVRGICÆ concionis, aliiq; critici prudentiores, in reliquis prouinciis à rege ſubordinati, vt forenſia diſſidia componãt, AREOPAGITIS Athenarum, pares: & ſenatui Lacedæmoniorum conferendi, ſuperiorem intra huius Regni angulos agnoſcunt neminem: ſed eorū ſententia, ſuſceptę materiæ congruens immutabilis, ius irreuocabile, & ſempiternum eſt: ni iniuriam quis incuſans, ad regem ipſum (quando coitiones anniuerſariæ in Dania fiunt, & regni ſenatum coactū habet) denuo referat. Cuius cauſa

ante

ante Regis tribunal demũ disquisita, pro qualitate sortitur euentum. Atq; hæc iudiciorum sanctio, & Legum æquitas, sempiternæ discussionis causarum, seruatur in vtroq; regno, in Ducatibus, & prouinciis omnibus, quæ huius regis imperio subsunt. Sed hæc hactenus de IVTHIA: Sequitur FIONIA, ad quam longo circumuecti circuitu, in Orientem, secundis ventis traiiciemus.

FIONIA.

Fioniam maris BALTHICI incursus occiduus, à IVTHIA, angusto quasi porthmo, sed vehementi impetu, atq; violento fragore intersecat: & eam vndiquaque, vt & alia regni intima circũdat, ac munit.

FIONIA tam forma, quam situ, amænitate conspicua, vernacula lingua pulchrum, seu bellum sonat. multum enim naturæ dotibus, & cerealibus bonis fæcũdata, rerumque necessariarum vbertate prompta est. Ideoq; ob soli amænitatem, & iugera fructuosa, nobilibus gratior, frequentioribusq; eorundem castris occupatur.

In præfecturas vigintiquatuor discreta est.

Templa rustica, quindecim, & trecenta ostentat.

Regias quatuor.

Arces nobilium sex:

Monasteriaq; totidem.

Ciuitates vero sedecim ambit.

Vbi stagna piscosa, manufactis piscinis exceptis, octo, & octoginta, hominum vsui inseruiunt.

Vbi decursu perenni scatent amnes nouem & triginta: quibus hæc terra irrigatur.

Vbi promontoria nautis pertimescenda duo se expandunt.

FIONENSI Episcopatui, nonaginta insulæ, ad meridiem sitæ, habitabiles pleræq;, glebæ fertilissimæ, sementique accommodæ subiacent. Quarum illustriores, & quidem contrà VANDALICAS ciuitates proiectæ, hæc sunt:

LANGLANDIA. LANGLANDIA, terra à longitudine sic dicta, septẽ miliaria germanica longa, duo lata, octo parochiis rusticis occupata.

Laulandia. LAVLANDIA, à humili, & profundo suo situ, sic appellata, octo miliaria longa, quinq; lata. Quæ magis id memorandum habet, quod clarissimũ virum, D. Docto-

rem

rem NICOLAVM HEMMINGIVM, optimè de ſcholis, & Eccleſia Dei meritum, nobis tulit. Quare reſpublica DANICA huic terræ iuſtiſsimas gratias debet, quod ex ea tantus vir extet.

FALSTRIA, quatuor miliaria longa.

ALSA, tredecim parœciis ruralibus inhabitatur.

ARRAEA quatuor parochiis conſtat. hæc feris ſcatet.

TOSINGA, trium parœciarum capax.

STRYNA.

TVROA.

EGHOLMIA.

VRESENIA.

ORREA. Vnde fretum, ORRESVNDT, dictum eſt.

BOGOA.

BASTOLMIA, & aliæ.

Sempiterna memoria dignũ eſt, quod vt in hac terra FIONVM, Anno ſalutis mil- 1537.
leſimo, quingẽteſimo, triceſimo ſeptimo, celebrem de hoſtibus victoriam reportauit, CHRISTIANVS III. multo tamen ſanguine impenſo, prout diſpartiti regni miſerrimus ſtatus, ea tẽpeſtate poſtulabat, (in quo conflictu, duo comites, HOIENSIS, & THEKELENBVRGENSIS, itẽ Epiſcopus GVSTAVVS, vitam amiſére: CHRISTOPHORVS vero princeps *Oldenburgicus*,

 exercitu,

exercitu, & castris exutus est) ita filio e-
Eleuatio polaris Ottoniæ. 55 g. & 21. m. 1580. ius FRIDERICO II. regi nostro clemẽ-
tissimo, triumphus longè omnium excel-
lentissimus, in eadem hac regione OTTO-
NIÆ, singulari magnificentia peractus est.
Anno Christi millesimo, quingentesimo,
octogesimo.

Tres ibidem principes, HOLSATIÆ,
atq; SLESVICENSES duces, regio stem-
mate prognati, regis Daniæ æquissimam
dominationem perpendentes, se, sua-
que omnia, ante tribunal geniculando, e-
ius patrocinio, & fidei, veteri fæderis iure
obstrinxere.

Honorem quidem ob FIMBRIAM,
feudo donatam, Ducatumque SLESVI-
CENSEM libero Allodio traditum, regi-
bus prioris seculi debitum (non tamen o-
mnibus solemni ritu porrectum, & perso-
lutum: sed à temporibus regis CHRISTO-
PHORI BAVARI, eius nominis vltimi,
circiter centum quadraginta annos dila-
tum) oportunè, consultoq; demùm FRI-
DERICO II. concordes detulerunt.

Percussum, & redintegratum est igitur
inter eos, cũ summa lætitia, fædus sempi-
1. ternum: Vt DANVM iniuriarum vindi-
dicem

dicem agnoſcerent: Ipſum in hoſtibus II.
propulſandis, bellove impetendis conſulerent.

Iuſſi viciſſim regi cōtra rebellantes ſu- III.
petias mitterent.

Ita benè firmata antiqua ſocietas: vt, quiſquis HOLSATO hoſtis declaratus ſit: idem DANO inimicus eſto: & è conuerſo.

Antiquitus hi principatus cis LVBECAM, Portæ DANIÆ validæ, dicebantur; De faſte Porthe/ och vern for Danmarch: quæ quidem hoc die, non vectibus, vel clauibus, non muris, aliisve repagulis manufactis, hoſtibus occluſæ: ſed verè adamantinis vinculis, confæderatione, iureiurando, ſacramento nouo, ſempiternaq; amicitia obſeratæ ſunt.

Atque ſi DANIA ad iſtas auſtrales partes & terminos, parùm naturæ beneficio vallata, alicui videbatur: hac via, ab omni hoſtili metu, tutiſſima facta modo eſt.

Eo ante multos annos reſpexiſſe DANICAM HEROINAM MARGARETAM, fæminarum illuſtrium prudentiſſimam, quis non videt? Ea cum eſſet trium Regnorum domina, GERHARDO comiti

HOLSATIÆ, ducatum SLESVICENSEM liberaliter impertita est: Anno Christi su-
1388. prà millesimum, trecentesimum, octogesimo octauo. hac tamen lege, vt pro inuestitura impetrata, se à regno pendere, & clientem Daniæ profiteretur.

Qua etiam conditione, LIVONIAM, militibus sacri ordinis (quos MARIANOS appellarunt) attribuit, vt & hi regno DANIÆ, sed eo nomine obstricti essent. Sed institutum iter prosequamur.

SELANDIA.

FIONIA modo dicta, ad Orientem, inclytam SELANDORVM insulam in prospectu habet: quæ soli tam patentis est, vt

Quindecim ciuitatum sedes.
Duodecim Arcium, aliarumque regiarum capax.
Trecentorum item triginta sex templorum.
Totidemq́; paræciarum rusticarum ager sit.
Cuius longitudo, ad octodecim miliaria germanica protenditur: duodecim lata patet.

Alij quasi maris terram dici volunt: quod vndiquaq; mari incincta sit.

Alij verius (vt reor) eam ſeminis terram appellant: eò quod aliis longè pinguiora, & fertiliora rura habeat. Spõte enim abſque annua ſtercoratione, ſegetum omnis generis ferax eſt.

Cuiuſmodi agri fruges, & legumina, quæ ſic naturæ lætamine ſpontè proueniunt, ſalubriora iudicantur, quam quæ ſtercorando pingueſcunt.

Selandiæ natale ſolum Saxonis Grammatici, hiſtorici celeberrimi.

Hæc noſtratis Saxonis, nobiliſsimi hiſtorici, patria eſt. Et quidem tam præſtanti prole, digna terra, ob pietatis promptiſſimum ſtudiũ. Quod alia gens ad ſtipem ſcholarum, ſacrorumq munerum vſibus erogandam, SELANDICA propenſior non ſit.

Id religio piorum Elemoſyna paſsim florens teſtatur: & Doctorum virorum collegium, reditibus amplũ, quod ROESCHILDIÆ eſt, comprobat.

Rœſchildia olim metropolis Daniæ Vnde dicta?

Conſentaneum eſt vrbẽ Rœſchildiam à ROE DANIÆ quondam rege, & fonte qui admirãdus iſto in loco cernitur, nuncupatam eſſe.

Hic editiori loco ebulliẽs, perennes vndarũ ſcatebras decliui lapſu emittit: quarũ decurſu, ſeptẽ molendinorũ rotæ, ſufficienter

ficienter in gyrum propelluntur.

Ciuitatis vero celebritatem, magnificentiam, & antiquitatem, multorum diuûm delubra diruta, regiarum, monasteriorumq; rudera arguunt.

Inibi etiam HARALDI VI. impensis, extructum est Sacrarium magnificentissimum: in quo multorum potentissimorum regum, ac principum Busta elaborata conspiciuntur.

Inter ea CHRISTIANI III. conditorium incomparabile, vereq; MAVSOLÆVM resplendet: quale, & quantum, pari pulchritudine, lapide artificiosissimè inciso, variisq; figuris affabrè exornato, nō alius quisquam regum promeruit.

Tantæ celebrationis monumentum, tam venustè, & faberrimè variatum, vt nihil delectabilius possit oculis offerri, FRIDERICVS II. parentis cineribus, vltima pietatis officia meditando, struxit. Et non patris tantum, sed & sua ossa ibi recondi iussit.

Quia autem hic CHRISTIANVS III. diu, & sanctè Danico imperio præfuit, sanctus rex haud immeritò dictus est. Qui primus apud nos renascentis Ecclesię parens,

rens, ſacra Biblia patrio ſermone transferri, typisq́; diuulgari curauit: Anno ſuprà milleſimum, quingenteſimum, quadrageſimo nono. Cuius egregij facti, aliorumq́ue quamplurimorum erga patriam beneficiorum memoria, poſteritatis nulla obliuione extinguetur: ſed eam cuncta ſecula, debita admiratione proſequentur.

Eius Eclogium præclarum apud Peucerũ extat. Ex poſteritate, inquit, CHRISTIANI I. natus eſt CHRISTIANVS II. in quo iuſtitiamne prius? bellive laborem mirer? Sopitis enim, & ſepultis bellis, reddidit pacem Daniæ, reddidit lucem veræ doctrinæ, reſtituit eccleſias, & iuſtiſſimè in ſumma tranquillitate regnum adminiſtrauit.

Hæc PEVCERVS, leui quadam ordinis hallucinatione ductus, CHRISTIANO II. aſcribit: Cuius imperium turbulentiſſimum fuit: ſed tantum CHRISTIANO III. competunt. Qui poſtquam Regnum tumultibus Chriſtiani II. intricatum liberaſſet, & adiacentes prouincias legibus muniuit, & charitate inter ſe conſtrinxit: in ſubditos perbenignus fuit: &

in tota vita bonos omnes ſummo amore proſequutus eſt.

SVENO Rex DANIÆ, ET NORVEGIÆ, eius nominis I. qui totam ANGLIAM, Anno milleſimo duodecimo à nato Chriſto ſubegit, ibidem quieſcit.

Nobiliſſima dehinc heroina MARGARETA Valdemari III. filia, DANIÆ, SVECIÆ, ET NORVEGIÆ regina, benè de nomine, & dignitate populi DANICI merita, inſigni ſepultura iuxtim cõdecoratur: quæ obiit Anno Chriſti 1412.

Ea multis iniuriis ab Alberto SVECORVM rege ſuperbo, prouocata, & laceſſita, eidem coacta manu obuiauit: Cuius demum exercitu numeroſiſſimo obtrito, regem ipſum captum, abduxit viuum: & diademate eius inſignita, totã SVECIAM ſibi ſubdidit. pugnatum eſt 21. Septembris, Anni milleſimi, trecenteſimi, octogeſimi, octaui.

Cos adhuc ferreis retinaculis, columnę templi ROESCHILDENSIS, in perpetuam rei geſtæ memoriam affixa eſt: quã idem ALBERTVS, tanquam munus contumelioſum, in ludibrium, & opprobium muliebris ſexus, reginæ, vt in ea ferrum, & arma

arma ſua acueret, è SVECIA in DANIAM tranſmiſit. Quæ ignominia breui poſt in proprium ipſius caput redundauit: dum in cuſtodia ſeptennium eſt retentus: vnde ſe ingenti pecunia redemit, Anno Chriſti 1395.

Nam poſtquam vadimonia conſtituta eſſent, ſex mille talenta argenti defæcati, cum regina paciſcitur. Quæ pignori capionis loco, ciuitates:

LVBECAM.
TORNAVM.
SONDIVM.
ELBINGAM.
GRISPVALDAM, &
DANTISCVM, accepit.
Hæ pro Rege dimittendo, HOLMIÆ SVECORVM, vicariam fidem ſuppoſuerunt.

Regina verò hac victoria reportata, triũque borealium regnorũ ampliſſimorum, dominium adepta, eadem firmo ſocietatis nexu coniunxit: à quo ſi factioſa molitione SVECI nõ receſſiſſent: ſed vnita tria regna perduraſſent, eorũ potentiam nulli reges ferre, nulli populi infringere ſuſtinuiſſent. Verùm ea defectio, poſtea *Margareta victorioſa.*

multorum

multorum malorum fomes fuit; & incendia vtriq; genti pernicioſa, excitauit.

Quieſcere enim cum nequeat illa gens, (quietis impotentiſſima) ſurgentis imperij Danici, pacem, & ocium quieſcere etiam minimè paſſa eſt. Itaque dum illi ad aſſerendam libertatem amiſſam, omnem adferunt conatum: hi ad omne temporis momentum bella priſtina renouant: acquiſitiq; imperij ius conſeruare nituntur. Vnde bellorum ſemine non deficiente, dum id regnum tanquam incerti iuris alteruter populus certatim ſibi vendicet, effectum eſt, vt & immania inter ſe odia fouerint: & à belli præparationibus, mutuisque conflictationibus perrarò interquieuerint.

Alibi etiam in hac inſula, Reges, & reginæ, reguli, comites, mulieresque ingenui ſanguinis ſepulchreta ſua habere præoptarunt:

In cœnobio SORENSI *ſepulti ſunt:*

REGES tres.
REGINA vna.
REGIA puella vna.
COMITISSA vna.
SENATORII ordinis viri 24.

NOBI-

NOBILES 41.

RINGSTADII *verò reges quiescunt:*

VALDEMARVS I. qui VARINBVRGI obiit Anno Christi 1182.

CANVTVS VALDEMARI I. filius, moritur, 1202.

VALDEMARVS II. VALDEMARI I. filius. Legislator. vita functus est 27. Martij. Anno 1241.

VALDEMARVS III. filius VALDEMARI II.

Qui venationi intentus, casu fatali, per ignorantiam BALLISTARII interiit.

ERICVS Sanctus Valdemari II. filius:

Qui decimo imperij sui anno, proditoriè cæsus est apud SLESVICVM, (vti superius diximus) cuius cadauer ibidem à religiosis primùm terræ mãdatum: postea Ringstadium perlatum est. fatalis ipsi dies 9. Augusti fuit. Anno Christi 1250.

ERICVS VIII. filius ERICI regis cęsi in FINDERVP, à MARSTIGIO, & sepulti VIBVRGI: migrauit hic ERICVS VIII. è viuis, 1319.

BIRGERVS REX SVECIÆ, qui humanis rebus subductus est. Anno salutis 1321.

Præterea generosissimarum heroinarum, ibidem gloriosum filij Dei aduentum expectantium, nomina sunt hæc:

SOPHIA filia regis SVECIÆ, quæ naturæ satisfecit, Anno Deiparæ virginis 1198.

RIGISSA, ERICI regis SVECIÆ vxor: quæ vita cessit, Anno post natum Christum 1210.

MARGARETA Damour, regis Bohemiæ filia vitam cum morte commutauit 1213. 27. Maij.

BERINGARIA, regis LVSITANIÆ filia. Quę viam lethi calcauit. Anno Christi 1220.

ELEONORA, filia regis HISPANIARVM. Quæ vitæ diem supremum clausit 13. Maij. Anno 1231.

AGNETA, filia Alberti Marchionis BRANDEBVRGICI. Quæ lumine cassa, viuere desiit 1300.

ENGELBVRGA, filia MAGNI regis SVECIÆ: Quæ vitæ terrestris pensum adimpleuit, 5. Aprilis 1319.

MARGARETA, vxor BIRGERI regis SVECIÆ: Et filia ERICI regis DANORVM, cognomento GLEPPING. Quæ expirauit

expirauit 2. Martij. Anno ſalutis 1341.

Sed vt vnde digreſſa eſt oratio redeat.

Ad Subſolanum ciuitas HAFNIA eſt, regni Metropolis: nomen à portu, nautico que conceſſu commodiſſimo trahens. Hîc armamentarium regni eſt: & Regiæ claſſis promptuarium, omni bellico apparatu abundans.

Haffnia metropolis regni Daniæ, vnde dicta.

Haffniæ eleuatio poli inuenta eſt 55. 41.

Extruuntur primùm hoc in loco, ab ABSOLONE cognomento SNARE, primate SVECIÆ, Epiſcopo Rœſchildenſi, atq; archiepiſcopo Lundenſi, tuguriola piſcatoria, quæ de ſuo nomine AXELHVSE id eſt domos Abſolonis appellauit. Circa Annum Chriſti milleſimum, centeſimum, ſexageſimum octauum.

Abſolon cognomento Seler primus cõditor ciuitatis Haffnienſis.

1168.

Hîc Academia inclyta eſt. Cuius fundamenta, glorioſum eſt CHRISTIANVM I. poſuiſſe. Anno 1474. Sed maior gloria CHRISTIANO III. Qui eam auxit, & ſtipendiis locupletauit.

Maxumum verò, & immortale decus, FRIDERICO II. ante omnes tribuendum: qui eam omnibus modis ſtudioſius exornauit, & ampliauit: tum numero profeſſorũ, tum eorundem ſtipendio adaucto. Anno Chriſti 1569.

Propriis præterea, & perpetuis impensis, centum bonæ ſpei adoleſcentes, ex omni ſtudioſorum frequentia electos, Seniorumq; Scholę examini ſubiectos identidem alit. Vnde ceu fonte ſcaturiente, feliciſſimorum ingeniorum riuuli, Eccleſiæ, & reipublicæ ſalutares, per totum regnum noſtrum emanant.

AMAGRIA.

Amagria. Ad orientem adiacet HAFENIÆ inſula AMAGRIA, ſex millia paſſuum longa, quatuor lata, omnium fæcundiſſima.

Hæc ciuitati negociatione, & concurſu hominum celeberrimæ, res alimentarias Scaphis importando, cotidie ancillatur. Referta eſt hæc inſula MATTIACIS, qui ad rem attenti, & lucri cupidi, omni tempore, bona ſui agri, ciuibus communicant.

HVENA.

Huena. Verſus aquilonem eſt inſula HVENA, in mari BALTHICO ſita, ad longitudinem 35. graduum, & latitudinem 56. porrecta. Quæ pari propemodum ſpacio diſtantes terras, SCANIAM, & SELANDIAM vtrinque habet. Et verè maris BALTHICI,

plus

plus hoc loco,quam aliis corriuati, nobili porthmo ſpectabilis: dum freti natura coarctati, medias aquas, inter vtramq; aridam,vrbeſq; ſecus oſtentet.

Exigua quidem terræ moles hæc inſula; at rerum ingentium,&ſublimium,gloria illuſtris, maximeq́ue nobilis. Nam in ea (quæ Mathematicis obſeruationibus admodum oportuna viſa eſt) liberalitate FRIDERICI II.perpetuo encomio digniſſimi; Nobiliſſimi autem viri THYCONIS BRAHE, Domini de KNVDSTRVP, ac Mathematici peritiſſimi induſtria, alacrique ſtudio,Schola ASTRONOMICA, & Meteorologica,in Arce VRANIBVRGI fundata eſt: ad artem iſtam diuinam, obſeruationibus mirificis, & inauditis emendandam, ac ſuo loco, & honori tandem aliquando reſtituendam.

Viceſimo Martij, Anno 1590. vidit hanc inſulam, cum ſuis proceribus, sereniſſimus, & literatiſſimus Rex SCOTORVM IACOBVS VI. vbi noua,admirandaque inſtrumenta aſtronomica conſpexit: ea vt vnicè miratus, ita herum,& pręſidem artis, arcisque plurimum dilexit. Sublatis enim manibus acquieuit, & aliis

omnibus vſpiam viſis delectari: hiſce verò ſuprà modum ſe tangi, inq; admirationem rapi confeſſus eſt.

DE ARCE CRONEBVRGO.

AD latus maritimũ, explendeſcit CRONEBVRGVM, caſtrum munitiſſimum, & inexpugnabile: arx ſanè magnificentiſſima, ex lateritia facta marmorea, ſumptibus maximis FRIDERICI II. quadrati lapidis artificioſa compage congeſta, & mirabili ſtructura abſoluta, 1584.

Primum enim molem lapideam, in ipſo littore, ante arcẽ coaceruari iuſſit: quam trabibus maximi roboris contextis, ſudibuſq; tranſuerſis, & cratibus firmiſſimis connexis corroboratam, fluctibus opponi fecit: cui Saxa immenſi ponderis alia, ſuper aliis grandioribus, ad ſtabiliendum operis pulcherrimi fundamẽ iniecta ſunt: ne vt antea opificum incuria, vndarumq; frequentiſſimis, & violentiſſimis latratibus lambentibus, id dehiſcat, & fatiſcat.

Habet hoc caſtellum aliud in aduerſa RIPA SCANIÆ, quod ELTZEBVRGVM appel-

appellant. Vtrobiq; ſanè bellicarum machinarum vis ingens,hinc,& illinc,ad cõcutiendũ naues furtim, & ſine venia prætěrnauigare, debitumq; portorium ſubtrahere conantes, locata.

Nam hoc in loco,naturæ beneficio, ad id præparato, pro mercibus vltrò, citroq; exportandis, rurſumq; inuehendis, alióve tranſuehendis (ſi modo quis nauigationem inſtitutam ſecurè abſoluere velit) reddenda erit ratio. Qui ſecus faxit,capitale eſto: Et bona quantacunque fuerint ſubtracta confiſcantor.

Velificantes igitur, dorſumq; anguſti maris, hac calcantes,quocunq; ſoluerint, ſiue in LVSITANOS,vel HISPANOS, GALLOS, BRITANNOS, vel quaqua verſum, curſum direxerint,anguſtas Porthmi fauces, vtrumq; caſtellũ interlabentes intrare coguntur: Et portorium ſalis,vini,aliarumq; mercium pretioſiſſimarum, carbaſis diductis, pendere tenentur. Quibus dimiſſis, mox alij onuſtiores rationẽ reddituri, cateruatim cõmeant: & voluntatem regis Daniæ præſtolari tenentur. Idque bono iure, quod pro ipſorum ſalute, tranſituq; ſecuro, regia claſſis, perpetuis

ſumptibus inſtruatur: & triremes per æquora traducantur: vt quicquid piratarum inueſtigetur, capiatur, crucique adiudicetur. Ne ſpoliorum lucris guſtatis, inducti, prædæque dulcedine illecti, maius in poſterum facinus tentent, quampluresq; innocenter trucident: neve impunitatis ſpe, huius pelagi portibus, tanquam receptaculo, ſentina piratica abdita deliteſcat, incautiſque inſidias locet.

Ita beneficio Neptuni DANICI, mare perpurgantis, neminemque prædonum elabi permittẽtis, tuto omnibus, ſine ſeruitutis, & mortis periculo tranſmittentibus, ſaluus conductus, quo volent, patet. Siquidem opem ſuam, contrà piratarum impios auſus implorantibus promptiſſimè communicat, & negociatoribus tutiſſimum maris vſum conſeruando, vnicuilibet terræ, ſuos ciues ſaluos reddit.

Quanquam verò DANIA, neque aureas venas, neque vineta, quibus glorietur, natura habeat: vt ARABIÆ, HISPANIÆ, VNGARIÆ, ITALIÆ, & GERMANIÆ hoc modo conferri poſſit: profert tamen, præter alias fodinas metallicas, ſuas ampliſſimas opes: & reuera hoc

maris BALTHICI oſtio vinifera, & aurifera eſt: tam vinifluum mare, quam aureum flumẽ poſſidens. Cuius anniuerſariis reditibus immenſis, Regiæ GAZÆ, opesq́; excreſcentes, HERMO, TAGO, Pactolo, & Rheno non cedant.

Nam quicquid ab aliis, maxumo cum labore, in vinetis, & ſubterraneis periculosè quæritur, inuenitur, effoditur, igni excoquitur, & aqua minerali diutiſſimè lauatur: tandemque vſui humano, in formas, maſſasq́; diffuſum præparatur: eius magna pars noſtratibus, in mercium acceptarum compenſationem numeratur: maior regi iuſta, ac debita vectigalis penſione exoluitur.

Laborent igitur alij in fodinis profundiſſimis, tetras, & peſtilentes exhalationes perferentes:

In vinetis deſudent alij:

Nonnulli vnionum piſcatu, aliisq; artibus in colligendo auro, ſe macerent: Nobis quia,

Paſcitur in pratis, luxuriatq́; pecus:

Arua magnitudine, & amplitudine, paſtionis ſuæ, boum, pecorumq; multitudinem ſuppeditant.

AGRI, frumentorum vbertatem.

Nemora, ſuos etiam annuos prouentus, & Maria, copioſiſſimam piſcium affluentiam ſubminiſtrant.

Harum, atque aliarum mercium, quæ quotannis exportantur, iuſta commutatione, & communicatione, alia regna ſubleuantur: aurique congeries, quantum regno ſufficit, importatur. Nam vt mihi THALIA ſuggeſſit,

Quas fundit TAGVS *Aureas harenas,*
Quæ ramenta dat HERMVS: *& lapillos*
Quos INDVS *virides, vel albicantes*
Iactat: Queq; ſuis latent cauernis
Terræ viſcera, ſat periculoſis:
His nunc DANIA *turget, & ſuperbit.*

Principes Græcorum inſignia habent aureum vellus, non quod ibi aurea vellera, à pecudibus geſtentur: agnum enim inter pecudes, aurea clarum fuiſſe coma, vel oues auream habuiſſe lanam, fictum eſt prorſus, vt habent verſiculi:

Nullæ vnquam pecudes ex fuluo crede metallo:
Geſtarunt villos, auricomasq; cutes.

Sed vel quia à vellere plurima vectigalia accipiant: vel vt hoc Symbolo, in Scutis effigia-

effigiato, ad Argonautarum, auorum ſuorum virtutes bellicas, & clara exempla remitterentur: qui periculosè, & ſummo cum vitæ diſcrimine, ad inauratam pellem, domum ſecum apportandam, Colchos profecti ſunt: & dura virtutis ope ſuperarunt.

Tria lilia GALLVS, non ſine myſterio, in geſtaminibus, & ſignis militaribus habet.

Auream aquilam exercitui ſuo, Orientis ſignifer, præfert.

Fuſcam vero, bicipitemq; Occidentis imperator geſtat:

At DANIÆ, & ſeptentrionis regi, ex trimari BALTHICO, in has terras ſe triplici incurſu immittente, & GOTHIAM, à FIONIA, FIONIAM à SELANDIA, SELANDIAM à SCANIA diuidente: quędam ſuorum nobiliſſimorum inſignium oriuntur: tres nimirum cœrulei coloris Leones.

Eò quod mare hoc, motibus procelloſis agitatum, mirum in modum ſæuiat, ac terrorem nauigaturis incutiat: non ſecus ac leo toruus, minaxque ſolo aſpectu mortales territat, voce, rugituq; conſternit.

nit. Quin & mare hoc concitatum, procellisque intumeſcens, robur, vim, impetum, ferocitatem, & diritatem leoni inſitam, proxumè repræſentat.

Et vt fera hęc validiſſima, primas in toto agmine obtinens, quadrupedumq; genus omne, longo poſt ſe relinquens interuallo, fætum vnicè diligit, tuetur: cætera bruta, maximè verò inimica, ſine negotio proſternit, nobilemq́; iram gerit: ita hoc mare, facilè omniũ præſtantiſſimum, DANIS munimentum, brachiis extenſis, alueisq́; ſuis profundiſſimis, hoſtes ſe intuentes terret, & regni vires circundat: eiusq́; inſulas quamplurimas, quaſi cingulis redimitas cingit, tutasque ab hoſtium incurſionibus, & latrociniis conſeruat: haud ſecus, ac pia mater, infantulum vlnis ſuis amplectitur: vel quomodo virgiginem, Baltheus precioſus condecorat.

Mare Balthicum vnde dictum.

Vnde & mare BALTHICVM nuncupatum eſt. Piſces etiam in hoc mari delicatiores capiuntur, quam in aliis DANICI freti partibus. Etenim non ita fluidi, aut molles, ſed ſolidioris carnis ſunt, vt non facilè corruptionem admittãt. Ergo pluris multò haleces, Balthici maris ęſtimantur,

tur, quam Lymici, vel alterius ſinus, & ab exteris auidius expetuntur, cariusq; coëmuntur. Sed hactenus de mari BALTHICO: in quo cõplures inſulæ, ad meridiem ſparſæ iacent: vt ſunt,

MONA, inſula rotunda, vna Nomarchia vnaq; ciuitate STEGOA celebris: Mœnslandt.

PROMONTORIVM iuxta eam expanditur, quod Danicè Mœnſklinthe *dicitur.*

DANIAE HOLMIA,	Danmarchiſholm.
STINESVM	Stineß.
VIGENESVM	Vigeneß.
AGGEROA	Aggerœ.
OMMIA	Ommœ.
EGHOLMIA	Egholm.
THVILLVMOA	Thuillomœ.
SPROVA	Sproffœ. *& aliæ.*

Verſus ſeptentrionem extructum eſt FRIDERICHSBVRGVM, arx, ab HERMOLAO TROLLE, equeſtris ordinis viro nobiliſſimo, rerumque maritimarum in bello aduerſus SVECVM geſto, ſummo præfecto, in loco omnium amæniſſimo primùm cõdita: quam poſtmodum FRIDERICVS II. loci amænitate inductus, exquiſito quodam apparatu adimpleuit, & coronæ ſubiecit.

Regię pietatis zelus ſingularis, hoc loco ab-

co abundè declaratus, haud prætereundus eſt. Qui intrà ſuperbas caſtelli portas, iuuentuti ſtudioſæ, Scholam condidit: omnibusq́ue neceſſariis ſempiterno decreto prouidit. Vt non tam marti bellicum propugnaculum, quam mineruę caſtrum vmbroſum erexiſſe cenſeatur.

Mirum dictu, cum alij canes venaticos, ab extremis terris quæſitos, potius alant, phaleratosq; equos, & greges peſſimorũ aſſentatorum ſibi abblandientium, pluris quam Scholaſticum faciant.

Hanc Scholam, Regia M. bono conſilio, ad cænobium SORENSE, locum ſtudiis magis ſalubrem, & opportunum poſtea transferri curauerit: & cùm numerum docentium, ac diſcentium: tum eorundẽ reditus, & ſumptus anniuerſarios auxerit.

Neq; verò ergà hanc Scholam ſolummodo beneficus fuit: ſed omnes alias quotquot in omnibus ciuitatibus regnorum, & ducatuum ſuorum poſſedit, mira benignitate fouit, & ampliſſimis ſalariis liberaliſſimè ornauit.

Nouit enim, regalius eſſe addere, quã adimere. Quin etiam, quod admiratione dignum

dignum eſt, regios agros, vbivbi paſſim colantur, decumanos eſſe permiſit: & miniſtros verbi ab omnibus ſecularibus oneribus immunes eſſe, exemplo maiorum mandauit. Qua ſua propenſa munificentia, ſubditis alioquin diuina lege, ad iuſtè decimandum obſtrictis exemplum reliquit: omnesque ergà diuini verbi miniſterium, ad gratitudinē inuitauit: Nam vt venuſtè Paterculus dixit,

Facere rectè ciues ſuos, princeps optimus faciendo docet.

Hoc encomium non ad adulationem, ſiue gratiam regis (quod leuitatis eſt) ſed ἀκολακεύτως ex meritis, & debito, in virtutis ſempiternum teſtimonium ipſius maieſtati ferimus. De hiſce raris, & maximis ſancti regis ornamentis, plura nunc dicere ſuperſedebo.

Reſtat nunc vt è SELANDIA, in SCANIAM peruagandam, demum ſoluamus.

SCANIA.

Inſulæ SELANDORVM, quā modo perſtrinximus, nobilior alia, ad ortum, quæ SCANIA dicitur, adiacet: cælo, & ſolo læta *Scania.*

agro-

agrorum fertilitate, pinguedine, & vbertate omnibus aliis facilè antecellens; vi eo nomine, gloriam, & coronam reliquarum eam, haud malè quis dixerit.

Quæ quidem natio SCANIARVM, olim in duos magnos ducatus diuiſa, hinc HALLANDIA, iſthinc BLEKINGIA, viginti quinq; miliaria germanica in Orientem extenditur. Quibus partibus, velut pedibus, ſeu cruribus lato ſeiunctis ſpacio, vno quidem ad ortum, SVECIÆ confragoſos limites calcitrat: altero verſus aquilonem NORVEGICOS præruptos, aſperosq; fines attingit.

Ad boream inſulas has proſpicit:

SEDEROAM	Sederæe.
SVEDEROAM	Suederæe.

Ad ſubſolanum, inſula SANTHAMERA erigitur.

Diſterminata eſt hæc terra SCANIÆ in præfecturas viginti tres.

In vniuerſum verò, cum dictis duabus ſuis partibus maximis, BLEKINGIA, ET HALLANDIA, quarum illa tres, hæc octo Nomarchias continet, tam latè prominet, vt

Quindecim ciuitatum altrix, &

Sexcen-

Sexcentarum quindecim parœciarum rusticarum, mater ſit.

In HALLANDIA inter alia munitiora loca arx VARIBERGA celebris eſt: in cuius obſidione poſtrema, duo præſtantiſſimi duces, non ſine ingenti Regis noſtri, totiusq́ue exercitus mœrore occubuere.

DANIEL enim RANTZOVIORVM gloria, pila ænea in faciem adacta, expirauit.

Sicut & DANORVM fortiſſimus heros, FRANCISCVS BRAACHENHVSIVS, equitum magiſter ſummus, crus dextrum globulo venenato ſaucius, fatis conceſſit. Anno ſalutis, milleſimo, quin- 1569.
genteſimo, ſexageſimo nono.

Archiepiſcopus regni, quondam ſuarum rerũ bene ſatagens, elegit ſibi LVNDIÆ SCANIARVM ſedẽ: Quod commodiorem, ac conuenientiorem locum nuſquam obſeruaſſet.

Quanta vero vbertate ſit, & quam copioſe fruges ferat, ex duratione decennis belli SVETICI liquet. Quo tempore, quanto hoſtibus vicinior, tanto infeſtius commota, acerbiusq́; quaſſata eſt.

In ambiguo ſane poſueris, vtrum incolæ, plus commeatus, pabulorumq́; proprio militi, tam pedeſtri, quam equeſtri, diuturno hoc bello impenderint? an hoſtes prædas agentes, terræ huius limites, præſidijs interdum vacuæ trangreſſi, plus boni diripuerint? haſce difficultates, victoriæ aliquot celebres, in hiſce plagis, à DANIS acquiſitæ, lenierunt, & euicerũt. Qui impari licet manu, & ad HELMSTADIVM, & FALCHENBERGAM, cum SVECIS Danorum paucitatem contemnentibus congreſſi, feliciter dimicarunt.

Pugna FALCHENBERGICA. 1565.

Ad FALCHENBERGAM belligeratum eſt in campo AGSTOLDENSI. Anno milleſimo, quingenteſimo, ſexageſimo quinto. Quo in loco ſex millia SVECORVM fuſa eſſe narrant. Ego autem à ſtrenuo viro, qui eo die ſtationem ſuam fortiter tuebatur, didici longe plura eſſe proſtrata.

Verum, vtut ſe res habet, præclara ſane iſta DANORVM fuit victoria. Signa enim militaria, & vexilla in acie quam plura, omniaq́ue ænea πεδιακὰ ὄργανα (quæ Carthonos, & campeſtres ſerpentes appellant)

pellant) eo die aduerſum noſtros producta, numero ſcilicet quadraginta octo, intercepta ſunt: ſiq́; noctis interuentu, non euaſiſſent reliqui diſperſi SVECI, omnes ad vnum deperijſſent. Pugnatũ eſt enim fortiter, donec nox prælium dirimeret.

Oratio habita ſub aduentum hoſtium, à nobiliſſimo, & fortiſſimo duce, DANIELE RANTZOVIO (cui exercitus Danici adminiſtratio commiſſa fuit) tanto eſt notatu dignior, quanto religioſior: O viri, inquit, fortes, alacres conſurgite, pugnemus hodie pauci aduerſum multos promptiſſime: ad certamẽ ſtudio vincendi acriter properemus: pro patriæ legibus, regis incolumitate, coniugum, & liberorum ſalute, contra impreſſiones hoſtium, fronte aduerſa, cautibus rigidiores in acie ſtemus: & maiorum veſtigijs inſiſtentes, genti noſtræ, ſempiternam gloriam paremus.

A rege ſiquidem præmia, quæ meremur, propenſe reportabimus: à Deo certam, lætamq́; victoriam conſequemur: quæ non in numero militis, ſed in fiducia, & pietate erga Deum ſita eſt.

Cuius voto religioſo, feliciſſimus, &

prosperrimus euentus actu tum respondebat: victoria enim ijs de cælo, in sinum quasi delapsa est.

Sæpe etiã alibi, & præcipue ad HELMSTADIVM (oppidum HALLANDIÆ, multis impressionibus frustra à SVECIS tentatum) deuicti sunt. Vbi regiam DANORVM, fulgentibus armis, vno, atque altero prælio explendescens, milites, præsentia, voce, & alloquio firmauit, palmamq; obtinuit. Sic tandem elanguescebant hostes, vt aperto marte, collatisve signis, cum nostris manus conserere, ausi non fuerint.

Locorum difficultates, durosq; calles, virtute eluctatus est exercitus noster, incredibilesque labores forti animo sustinuit, quando cauearum viarum anfractus penetrare, & angustias præcipitijs præruptas, per arctam semitã, & scabram viam alpium inaccessarum, in terra hostili, sine ordine præterire necesse habuit: ibi nostrum militem itineribus fessum, armisq; grauatum, ab alto adorti sunt: variaq; crudelitatis exempla ediderunt.

Tandem ad pacem sarciendam moti, per deprecatores suos, munera magna polli-

pollicendo, pacisq; conditiones, quasli-
bet non detrectando, belli ancipitem a-
leam, incertamq; fortunam subire peri-
culosum esse comperere.

Atqui, ERICVS SVECORVM rex potentissimus, suscepto hoc bello, nulla interueniente iusta caussa, in miseriæ pelagus se demisit, sed non eduxit: Lernāq; omnium malorum in subditos effudit: qua regnum suum multis calamitatibus inuoluit, se ipsum inextricabilibus malis implicuit, tandemq; magna ærumnarum mole oppressum solio deiecit. Adeo verum est quod prodidit ATHENAGORAS,

ὅταν ὁ δαίμων ἀνδρὶ πορσαίνει κακὰ, τὸν νοῦν ἔβλαψε πρῶτον.

Ad hunc modum ERICVS in maximas miserias incidens, experientia rerum magistra edoctus, ter se in vita, vehementer errasse, atq; per mentis alienationē, quo esset in loco se ignorasse confessus est.

1. Quando iuuenili quadam ambitione audacior, parentisq; Thesauro ingenti relicto arrogantior, & cōfidentissimus, ad fastum inclinans, viresq; librans, DANORVM optimo regi non lacessitus bel-

lum inferret. Etenim in rebus ſecundis inflammantur hominum animi, vt etiam impoſſibilia aggrediantur,& ſperẽt. Mutilare igitur regis ſublimia inſignia, & deturpare regni geſtamina, puppibus nauium DANICARVM inſcripta, minime dubitauit. Cuius temeraria conſiliorum ratio, incommoda occaſione prorumpẽs, infelicem exitum habuit: quem declinaſſet, ſi ſubinde mente ſua reuoluiſſet:

Conſilium ſapiens, occaſio commoda, felix
Exitus, vnius ſunt tria dona Dei.

2. Cum Germanum vt imperij æmulum, dura captiuitate detentum, ſuæq; felicitatis inuidia exulceratum manumiſit.

3. Quando maieſtatis, & regij decoris oblitus, immemorq; ſui, eruperit in cæcum voluntatis affectum, concubinam familiæ illuſtris fulgore non conſpicuam, KATHARINAM nomine, vxorem illicenter ducendo, conſortemq; cubilis agnoſcendo. Qui prius tam illuſtris, tam honoratus, tamq; potens rex, generoſiſſimarum heroinarum delectum haberet. Ab eo die venenum ſibi parari conqueſtus eſt.

Fuit autem KATHARINA hæc filia cuiuſ-

cuiusdã hominis militaris, custodiæ carceris præfecti, SVECIS aliter SINFRILLA nominata: quam vti diximus diademate regni stulte insigniuit: Et non solum ipsi eximios hosce honores detulit: sed & in eius gratiam, propinquos, amicos, affines ipsius plebeios extulit.

Hocce tam dispar coniugium, impetu potius, quam consilio initum, infinitas calamitates, tandemq; insignem imperij, & rerum SVETICARVM mutationem attulit. Nam rerum conditione conuersa, diuinaq; sic dispensante iustitia, tanto regi, omni regio honore exuto, imperiũ abrogatum est, quod ad fratrem deuenit: à quo iusta talione, cum vxore, & liberis, in vinculis retentus, inibi mœrore, scelerumq; conscientia cõtabescens, spiritum miserrime posuit.

Abominabilis fastus, iniustæq; dominationis diuinitus punitæ, certissimum testimonium: Inconstantis etiam fortunæ, atq; humanæ imbecillitatis exemplũ.

Quanta autem fuerit potentia, vel inde maxime patet, quod bellum terrestre, ac maritimum cõtra duos potentissimos DANIÆ, videlicet Regem, & MOSCHO-

VITARVM principem, ciuitatemq; excellentissimam LVBECAM (in eo bello, fide societatis, cum DANIS illustrem) longo tempore gessit: Vimq; & incursiones eorum indigena propemodum milite, fortiter sustinuit. Nihilominus ob tyrannidem inauditam, solio deturbatus, humanæ imbecillitatis speculũ præbuit.

Longe aliam viam FRIDERICVS II. DANORVM rex optimus (quo nemo reipublicæ amantior, nemo apud populum, ab omni hominum memoria desideratior fuit) est ingressus.

Qui vt amore ergà subditos, firma basi retinendi imperij, & virtute, æternam memoriam acquirere gloriosum esse duxit: Ita ERICVS tyrannide toti mundo innotescere, ne minimum quidem abhorruit.

Ex relatu Magistri CVNZÆI, chirurgi regij, sexaginta numero sunt, quos rex ipse, gladio, vel venabulo confodit: præter insontes quamplures, nobiles, pariter ac ignobiles, securitate, ac defensione priuatos: quos sine iuris, & iniuriæ discrimine, delegato militibus ministerio, vel grauibus, inhonestisq; vulneribus in vinculis

culis cruentari, & trucidari: vel omni rationis fræno excusso, nulla prorsus habita caussæ quæstione, ad necem tristissimo spectaculo, amicorumq; luctu acerbissimo, trahi iussit.

Miserãda eiusmodi reipublicæ facies; vbi dempto fine, nulla calamitatis species deerat: videre enim & gemere erat, cædes sine offensa patrari, carcerem sine crimine ingredi, mortemq; immerito perpeti. Quorum recordatio, lacrymas, vel ex ferarum cordibus; nedum miserationem, hominum pectoribus elicere posset.

Ita violenter, & contumeliose dominatus est: vt & imperio publicũ dedecus conciliarit: & priuatũ odium, in se omnium plusquam nouercale concitarit: seq; inuisum, & despectum cunctis reddiderit. Vnde mali principis malus exitus subsecutus est. Iuxta vetus illud:

Nihil violentum durabile. Item:

Atrocia delicta, atrocibus puniũtur pœnis.

Et PETRARCHÆ dictũ mire huc facit:

Vitam exitus: diem vesper probat.

Tanta reipublicæ vulnera, regisq; crimina manifesta Sueci neq; dissimulanda neque ferenda esse arbitrati sunt. Quare ad-

uersus eum omnium ordinũ acerba querimonia, & consentiens querela, typis HOLMIÆ SVECORVM, patrio sermone publicata est. Anno salutis nostræ, millesimo, quingentesimo, sexagesimo nono: qua æternas ERICI memoriæ inussere notas.

Sunt autem huius actionis hæc præcipua capita:

ERICVS *diuini, & humani iuris violator:*
Aliarumq; legum super alias lator.

Paterni idem testamenti calcitrator: cohæredumq; si non facti crimine, at volũtate parricida. Nã Cicero pro Milone, vult non tantum exitus rerum: sed & mala consilia legibus vindicanda esse: Et manifestum est in historiis, nõ solummodo patrati, sed & concepti facinoris conscios pœnas dedisse.

ERICVS *præterea, quo modo sibi suspectos excruciauit: admiscens interdum contumeliis amicitias, & sceleribus fictam prætendens pœnitentiam.*

Rursus verò gratiam facilè dissoluens, malorum elatione, æquè exultans: atq; bonorum depreßione gestiens, qui vt plurimum pro officio, & beneficio supplicium tulerunt.

Probos omnib. bonis pelli, existimatione, & dignitatibus

gnitatibus exui: Et è diuerſo nefarias ſceleratorum officinas, gaudio, lætitiaq; fluitare pulchrũ eſſe ducens. Adiiciunt, quod in ſubditos, & domeſticos, atrocior, quam hoſtibus virtute formidabilior extiterit: qua via licet diſcinctus, inter fortes tamen ſe annumerari affectabat.

Erga gnathones, hiſtriones, impoſtores, gregeſque peßimorũ aſſentatorum, idẽ profuſa largitione abutens, qui quæcunq; appetiuere cõſecuti ſunt: ſed in emeritos ſordidè tenax.

AErarium ambitione exhauſtũ: per ſcelera ſupplendum voluit.

Ad ſummam, fuit in eo tanta peccãdi libido, vt etiamſi cauſa deeſſet, ipſum peccare in primis delectaret: nihilq; prætermitteret, quin optimates regni exterminarentur: & reſpublica præclarißimè inſtituta turpiter dilaberetur.

Quare SVECI vbi magnum patientiæ ſuæ monumentũ dediſſent: regem, leges laudabiles, iura, fas tranſgredientem, atq; in mores tyrannicos prolabentem, imperio ſummouerunt: Liberis verò omnem ſuccedendi ſpem, totumque hæreditatis ius, quod per ipſius perſonam óbtinebant, in ſempiternum ademerunt.

Multos timeat neceſſe eſt, qui à multis timetur.

In

In ipſum igitur hi verſiculi meritò torquentur:

Tu plebi, patriæq́, tuæ, noxa atq; ruina:
Tu probrumq;, dolorq́, tibi: tu lætitia hoſti.

In ſuperiorum fidẽ, Epiſtolam fratri miſſam è carcere, libet hîc attexere.

ILLVSTRISSIMO, AC POTENTISSIMO PRINCIPI IOANNI SVECORVM GVBERnatori hæreditario, ſalutem humiliter.

ILLVSTRISSIME, *ac potentiſsime princeps, Domine frater, coniectus eſt heri in carcerem, vnicus meus famulus, Doctor* BENEDICTVS, *vnà cum coquo meo, quorum opera, pro me, & liberis meis in hac mea miſeria, minimè carere poſſum: ni inedia nobis pereundũ, & contabeſcendum erit.*

Rogo propterea, vt ipſis relaxari è carcere, & nobis inſeruire liceat: id Deus omnipotens C. V. in hac vita, & futura compenſabit: ego etiam piis precibus ad Deum demerebor. Datum HOLMIÆ *à carcere, 6. Octobris. 1568.*

SED

SED hęc de cauſis belli poſtremi Suetici, & occaſione exauctorati regis dixiſſe ſufficiat: quē ſuaptè natura humanum fuiſſe initio, fama conſtantiſſima eſt: ſed poſtea eum prauis cōſiliariis corruptum, & in deterius mutatum, SVECIA gemebunda deplorat.

Solent enim adulatores, ad ſui imitationem principes trahere: eorumq; auribus ſeruire, & gratiam variis inſinuationibus affectare: tam magnos, & validos eos facientes, quam videri volunt.

Sed cuinam quæſo ERICVS ruinam ſuam, niſi GEORGIO PETREO debet? qui prora, & puppis ipſi ad omne malum erat.

Cætera qui ſcire volet, ex actione illa, in lucem contrà ipſum euulgata petat: illuc lectorem remittimus.

Atq; hæc ab occidente, in ortum progrediendo, maxumæ partis DANIÆ, vera demonſtratio eſt: à qua, quam longè aberrarint, CRANTZIVS, MVNSTERVS, & alij, ob cauſam prius dictā, æquus Lector facilè iudicabit.

Reliquæ inſulę vlteriores, & prouincię quam plures, deuiæ, & ab hoc ordinario

tractu

tractu ſemotæ, regno tamen ſubiectæ, famulantium loco reputentur. Quarũ præcipuæ ſunt hæ:

GOTLANDIA.

Antiqua GOTTHORVM ſedes, viginti miliaria Germanica lõga, & ſex lata: terra fertilis, & pecudum paſtione pinguis.

Arcem vnam,

Ciuitatemq́; vnicam, & antiquiſsimam VISBOIAM *habet, olim emporium diuerſarũ gentium confluxu illuſtre: & pretioſis mercibus tota Europa decantatum.*

Templa centum, totidemq́; rurales eccleſiæ in ea numerantur.

Diuertigia, & portus nauium vndecim.

In ea ſpecus ſuperné fornicatus, & concauitas deorſum petroſa, terribilis valdè dicitur eſſe: cuius interraneos meatus, & tenebricoſos receſſus, ad finẽ, nullus vnquam greſſu expiſcari potuit.

Ad hanc inſulam, valida tempeſtate iactata eſt Danica claſſis, Anno 1566 Quæ dum ſuam prætoriam titubantem, & curſum tenere non valentẽ, ad littus Nomarchiæ Steffnesheret/ amplius ſabullare cogitur, à

tur, à cursu retardata est. Post aliquot verò dies SVETICAM fugientem, hucusq; insecuta, cũ imperiosi æquoris fluctibus, reluctabunda conflictans, obniti tamen contrà nõ valuit: neq; ancoris, vtut tenacibus infrænata hærere sustinuit.

Amisimus igitur cũ prætoria, qua sola duo millia armatorũ vehebantur, decem alias munitissimas naues, tormenta quam plura, maximamq; naualis exercitus partem, circiter octo millia hominũ. Sic quo trahit fortuna iter intendendum, vt Virgilius cecinit:

Mutati transuersa fremunt, & vesper ab alto,
Consurgunt venti, atq; in nubem cogitur aër.
Nec nos obniti contrà, nec tendere tantum
Sufficimus, superat quoniam fortuna sequamur,
Quoq; vocat vertamus iter.

Episcopũ, huic insulæ FRIDERICVS II. primus præfecit, & alios in sempiternum preficiendos, liberali salario concesso ordinauit.

BORINGIA.

Insula famosa, ad subsolanũ (SVDOST) in mari Orientis sita. Cuius longitudo septem miliaria Germanica protenditur, duo lata patet. Borringsholm.

In

In quatuor Nomarchias partita est:

Arcem vnam habet, quam HAMMERSHVSIVM *appellant.*

Ciuitatulas tres poßidet.

NEXOAM Nexe.

RVNDEAM Runde. *&* *quam* OLORVM PALVDEM *vocant.* Suannekier.

Ad Septentrionem insulas.

NORDTHOLMIAM: *&*

THVNETAM *suspicit.*

Huc etiam spectat OSILIA Bona, Liuoniæ pars. Osel/ vbi regia arx Ornsburg.

Curlandia Curlandt. nec nõ reliquę terræ, quarum mentio, antea in descriptione SVNDERIVTHIÆ facta est.

Vt interim vastissimi regni NORVEGIÆ, item amplissimarum insularum, vt sunt FAROÆ, ISLANDIA, GRVNOLANDIA nullam prorsus mentionem faciam. Quæ cum à nostro climate, vltrà arcticum circulum protensa, remotissimè, longissimeq́; distent: Et multa mirabilia, suprà vulgarem humanarum rerum cursum in iis cõspiciantur; relinquo doctioribus, & peritioribus hunc laborem; qui vel ab oculatis testibus, de hisce pleniorem cognitionem percepere: vel ipsimet

solertius

ſolertius hæc loca perluſtrauere. Nam teſte FLACCO,

Segnius irritant animos dimiſſa per aures,
Quam quæ ſunt oculis ſubiecta fidelibus:

Vnicum tamen documentum de admiranda viciſſitudine ortus, atq; occaſus ſolis in NORVEGIA adiiciam.

Quando ſol æſtiua ſigna perambulat, & tropico Cancri vicinus eſt, definitis finibus lumine non deficit: Sed ab eo tempore, trium menſium ſpacio, tenebrarum inuolucris, non abſconditus, pernox, longè, lateq; collucet.

Rurſus verò in oppoſita anni parte quando viceſimum octauum Scorpij gradũ occupat, donec ad viceſimum ſextum Capricorni progreſſus fuerit, non conſpicitur: hoc eſt ab vndecimo Nouembris, ad ſextum, vel ſeptimũ Ianuarij prorſus occultatur: diurnæq; lucis vſum denegat.

Quo tẽpore illa ſeptentrionalis NORVEGIÆ plaga, ſole viduata, & tenebris quaſi inuoluta ſtupet, & hominibus ibi commorantibus mæſtam, inamænamq; diei faciem commonſtrat: Donec rurſus ex latebris, atque anguſtiis rediens, tanquam denuo renatus in augmenta porrigitur,

gitur, seq́ altiùs euehens mortalibus reuiuiscit.

Idem apud Pictos, & BRITANNOS contingere, AVBANVS BOHEMVS affirmat. Et Cæsaris libro quinto commentariorum belli Gallici sententia huic consonat. Qua sub BRVMA in insulis BRITANNICIS, dies triginta continuos esse noctem asserit.

Idem Tacitus in vita IVLII AGRICOLÆ comprobat: vbi in hunc modū loquitur:

Dierum spacia vltra nostri orbis mensuram, et nox clara, & extrema Britanniæ parte breuis, vt finem, atque initium lucis exiguo discrimine internoscas.

Quod si nubes non officiant, aspici per noctem solis fulgorem, nec occidere, & exurgere, sed transire affirmant: scilicet extrema, & plana terrarum humili vmbra, non erigunt tenebras, infraq́ cælum, & sidera nox cadit. Videatur etiam Mela de Schytia lib. 3.

Sed hæc orationis institutæ materia propria non est. Quare filo abrupto vela mihi contrahenda sunt. Nam nudam hanc, et succinctam Daniæ descriptionem exhibere, hoc tempore instantis coronationis R. M. volui: vt vel inde non modo no-

stra-

ſtrates, verum etiam exteri amplitudinem Regni perſpiciant: atq; imperij Danici majeſtatem intelligant. Cuius partium numerus, magnitudo, ac in plurimis donis diuinitus conceſſis copia, & varietas, ampliora, & maiora ſunt, quam vt preſſo hoc ſcripto, vt par eſſet, exponi queant.

Nam quoquo verſum circumſpexerimus, occurrunt ea, quorum nomine regiones laudari ſolent: & res multiplices ſe offerunt, quas meritò admiremur, optimoq; iure prædicemus.

Cæli temperies, vnà cum ſalubritate aëris
nos blandè refocillat.
Volucrum ſuauiſsimus concentus recreat.
Syluarum vmbræ nos tegunt, nemorumque varia materia oblectat, calefacitq;.
In quibus etiam porci innumerabiles oberrando, nunc glandibus quercinis, nunc fructibus faginis ad voluptatem ſaginantur.
Multiformes ſimulatq; animalium ſpecies, & florida prata ſpecioſis decorata herbis delectant.

Terræ vbertas varijs fructuum generibus nutrit.

Mare diues tot pisciũ examina proferens, affluentia sua, vt penu confertißimum nos cum magna Europæ parte alit.

Et quo ad vitæ vsũ omninò carere nequimus, natura nobis minimè inuidit.

Porro vt HERCYNIÆ saltibus, Rhenoque flumine HELVETIA gaudet.

ITALIA intra excelsos, & inacceßos alpes delitescit: quib⁹ non modo à GALLIA, et GERMANIA diuiditur: sed & ab incursionibus tuta seruatur.

HISPANIA Pyræneis montibus munitur, & BOHEMIA Sudetis cacuminibus cingitur:

Ita DANIÆ ocium (post Deum) Oceano Danico, & mari Balthico tribuimus.

Eiusmodi mænibus validissimis, circumsepti, fossisq; profundissimis circumfusi reddimur securi: & hostes sine negotio, hisce periculosissimis promontorijs ab aditu patriæ nostræ dulcissimæ, terrentur, prohibentur, arcentur.

Atq; ita DANI, prouidentia, & beneficio Dei Zebaoth, in pacis sinu ocium

gra-

gratum captantes, tranquillo imperij statu perfruuntur.

Sed cum tanti imperij moles, humanis viribus constare, & feliciter administrari sine Deo nequeat, vt quam verissimè nos docent versiculi.

Nullius est felix conatus, & vtilis vnquã:
Consilium si non, detq; iuuetq; Deus.

Pro coronide, voto finiendũ est hoc opusculum: quo assiduis precibus deposcamus, à Deo Opt. Max. in cuius manu omnes fines terræ omniumq; Regum corda sunt: velit pro immensa, & ineffabili sua bonitate, hunc illustrissimum principem, electum Regem nostrum clementissimum, longa ætatis periodo corroborare: Successu in studiis humanioribus, & pietatis exercitiis iuuare, sapiẽtia instruere, felicitate rerum gerendarum beare, omnibusque regiis dotibus ornare.

Quo paternis vestigiis insistens, & virtutibus maiorum inclarescens, discat pari animi moderatione imperare, subiectis parcere, bonos defendere, contumaces frænare, Deumque suarum actionum inspectorem, & iudicem statuere.

Viuat igitur princeps noster dilectus & electus.

 Viuat

Viuat serenissima Regina nostra, & regia posteritas.

Conserua quæsumus benignissime Deus hanc regiam familiam, Scholarum, & Ecclesiæ sponsæ filij tui nutricem.

Defende etiam proreges, & Diadematis Danici moderatores, heroes fortissimos, & iustissimos: vt eorum temperata, miti, & recta dominatione, nobis tempora verè gignantur felicia: & posteris aurea maneant secula.

Instrue totum regni senatũ sanis consiliis; ac effice vt sit concors, et vnanimis. Dona regni nobilitatem heroicis virtutibus, pietate, iustitia, clementia, & fortitudine.

Conserua regni vtriusque statum diu incolumem, florentemq́;.

Rege docentes, & discentes tuo Spiritu Sancto, vt idem & sentiant, & dicant: sitq́ inter eos dulcis κοινωνία. Et collige tibi inter nos Ecclesiam triumphantem: quæ te cum Filio, & Sancto Paracleto, in regno lucis, & sempiternæ libertatis, meritis celebratura est laudibus, in omnem æternitatem,

AMEN.

EIVS-

EIVSDEM AVTHORIS

Libellus Carminum miſcellaneorum, res variaſ continens.

ICONISMVS VERVS, DIVI FRIDERICI II. DANIÆ, NORuegiæ, Sclauorum, & Gotthorum Regis, &c. ſanctiſſimæ memoriæ.

FIDVS fœderibus, faciens fa- ciendа, fidelis, F.
Frugalis, fortis, fortunatus Fri- dericus,
Flamine firmatus fauſto, faſceſq́; frequenter
Florentes firmans, ferro frænansq́; furẽtes.

Ritè regit regnum, rixas ratione refrin- gens : R.
Robore Romano rabidos, rumpenſq́; rebelles.
Regem, res, ritus, regionem, relligionem
Reſpice rex regum, regnantũ regula recta.

Inclytus, illuſtris, iudex iuſtiſsimus inter I.
Ingenuos: iuuat inſontes, impugnat iniquos,
Iurgia iudiciis inconuenientia iuſtis

Increpat, ingeminans iustũ iusti Iouis instar.
D. Donũ dat doctis dignũ. Dominiq; docentes.
Dogmata defendit, doctrinã dũ modo diuûm
Declarant dextrè: dũ damnant deuia dicta.
Danorum Diadema Deus, defende deorum.
E. Errantum errores examinat ÆACVS; Æquum
Exigit: excelsas & egenis extruit ædes.
Eminus excellens est exuperator, & æuo
Ædibus ætheriis effulget, & excipietur.
R. Reginam raram regnatricem redamando:
Rursus Reginæ reuerenter rex redamatur.
Regna refer regi rutilantia rex rogo regum.
I. Imperat imperio ingenti, imperterritus ille
Iustitiæ iubar ingens, indubitatus IASON.
Integer innocuos idem iubet irreprehensos.
Impiger iniustis iustaq; irascitur ira.
C. Corde colit Christũ, cui credit, cuncta cadu(ca
Contemnens: capiet cœli capitolia celsa
Coniuge cum chara: cum cuncti cæde cruenta
Crudeles cedant, confusi corpora circum.
V. Vir virtute valens, validus, venerandus vbique

Viribus vbertim vastus: viduare volentes,
Vrbes, vi vincit, vepres Vulcanus vt vrit.
Vita vbi vera venit, victor viuat, valeatq́.
Surrexit similis Solomoni, sceptra secundus S.
Sincer⁹ sumens: sanctissima semina spargens.
Saluator summæ sustentatorq́ salutis
Sperantes salua, sanctorum sanctificator.

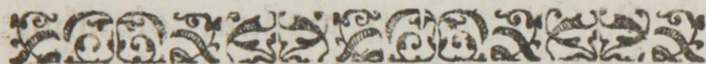
ATRATÆ, ET LVCTVOSÆ COLVMBÆ KOLDINGENSIS, *gemitus, ad manes Friderici II. regis Daniæ pientissimi editus: ad Christianissimum Daniæ regem D.* CHRISTIANVM IIII.

HOc rex inclyte rure, sciscitaris
Per longos quid agat Columba soles?
Implendo aëra, flebili querela,
Non cessat gemere, & dolere tristem
Porrectæ arboris astra adusq; casum
Sæuo fulminis impetu ruentis.
Haud procerior arbor, hisce syluis
Creuit DANIACIS, comosior nec
Cedrus visa, nec amplior Cupressus:
Quæ sic celsa comas ad æthra misit.

Sub cuius latuit columba ramis,
Tutò nidificauit in rosetis,
Pullis grana legitque perpusillis.
Natiuum decus omne, pestilenti
Decussum Borea, arbori virenti.
Vites percutit imber vt nouellas,
Flos prati perit vt secante aratro.
Vt sicca emoritur graui rosa austro:
Dira grandine liliumve tactum.
  Pallens sic iacet arborum suprema:
  Exsucca heu iacet aridis corollis.
Non ponit lacrymis modum Columbus:
Sed large illacrymat suæ Columbæ,
Pullis conquiritantibus gemellis.
ÆGRE territa in arua fertur alis.
Errat per fruticeta vallium ima;
Hinc fessa insidet arborum viretis,
Fundens gutture flebiles querelas.
  Enectam haud potis est cibus iuuare:
  Nec somnus vigiles leuare questus.
  Quamuis vento agitetur alnus, atque
  Quassentur tiliæ leues, ab euro.
  Prorepat facilis vel inde somnus;
  Iuxta murmura defluentis vndæ.
Mœrenti tamen hinc quies columbæ
Manat nulla, nec inde turtur vllum
Solamen capit, audit, & videt nil,

Quod

Quod pulchrum putat esse: nilq; gratum,
Vita hac dulcius est mori Columbæ.
Absumpti meditando fata regis,
Noctes, atq; dies Columba luget,
Suspirat, pauet, ingemit, doletq;
Præ luctu anxia contabescit acri.
Guttæ id margine luminum cadentes:
Id fletu tumidi probant ocelli.
Siccati mihi denuô madentes,
Dum viuam imbre nouo genas madescã.

GENETHLIACON ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS, AC DOMINI, DVCIS IOHANNIS Iunioris, Friderici II. Regis Daniæ, filij.

REGALEM sobolem, meum celebret
Carmen, læticificis modis: Apollo
Tecum Pierides iube venire,
Aptatum benè barbiton ferentes.
Aduentate propitiæ sorores,
Aspirate nouum melos canenti.
Natalem pueri diem euehemus,
Æternos bene laudibus per annos.

Salue

Salue fausta dies, notabilis lux,
Incunabula quæ beatiora,
Regis gnato Oriens vehis tenello:
O solatia quanta subministras.
Matri dulce ferendo subleuamen,
Claro gaudia magna das parenti.
Optatamq; diu videndo amoris
Prolem dulcicolam, simul decoram,
HATTERSLEBIACA resultat vr-
Plebs præ læticia, fauente cælo. (be,
Luctus flebilis ob diem supremum
Defuncti ducis optimi IOHANNIS,
Vix tersus populo madenti ab ore,
Perfaustè exoriens nouus IOHANNES
Tantis vulneribus medetur vnus.
O pulchram sobolem, ô beata origo,
Fines ancora ad vltimos parentum,
Regni præsidium, decusq; DANIS.
Hic cæli medium tenebit orbem,
Nectet vincula firmiora pacis.
Vt quæ arctè pepigere vota DANIS
HOLSATI, maneant perenne fædus.
Tantum pro populi salute vtrinq;
Vibretur radians potenter ensis. Cun-

Cunctis ergò dies voceris alma
Censeris meritò sacratior lux,
Albo digna notarier lapillo,
Quæ tantum patriæ paris puellum.
Hac plus purpurei virete flores:
Syluæ frondibus hac comas nouate.
Hac tersas pueri canant per odas.
Hac nymphæ simul ore personabunt.
Cæli splendidius micent & astra,
Noctis sydera clariora sunto.
Hac nec fulmine Iupiter coruscans,
Iratus velit esse, & inquietus.
Sed nato benè flosculo iuuenco.
Cælum terra precor simul fauete.

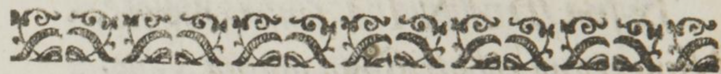
DE FELICI GUBERNATIONE, QUATUOR PROregum *Daniæ*,

HEXASTICHON.

IVSTICIA è cœlo, terras demissa per omnes,
DANORVM ingressa est, corda verenda patrum.

Quæ

Quatuor vt firmis domus ardua fulta columnis,
Inconcussa manet, turbine læsa nihil.
Quatuor heroum respublica DANICA concors,
Sic virtute manet, consiliisq; bonis.

ODA:

AD MAGNIFICVM, OMNIBVSQVE MODIS GENEROSISsimum virum, Dñ. Nicolaum Kaas, Archicancellarium, supremumq; DANIÆ proregem, omnem hanc ætatem vincentem.

SICVT sereno Lucifer emicat
Cœlo, refulgens præ reliquis poli
Stellis, corusco solis orbi
Proxumus in facie venusta.
A rege sic tu proxumus es CASI
Compar fideli Fabritio: pio
Par Regulo: æquo par Camillo,
Par Curio; Similis Catoni.
Id nemo miretur, series quia
Non te parentum ignobilis edidit:

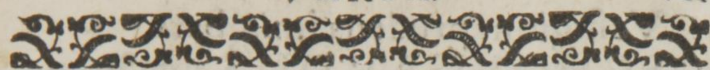
Sub.

Sublimior stirps CASIANA
Sydere te genuit beato.
Dulcis solo tu gloria Danico,
Per regna Concellarius optimus
Arctoa: fato perbenigno
Te sibi DANIA sensit ortum.
Nam regna robustissima mutuis
Languentia armis: pacis ad ocia
Attemperasti: Sæua martis
Classica nunc benè conticescunt.
Prudentia extinctum est lacrymabile
Bellum: Leones quod rabidi duo
Gessere, contra tres leones
Indomitos, mare perq; terras.
Largo iubas vt sanguine squallidas
Turpauerint, pulchra facie sua,
Contaminata, cæde vtrinq;
Te duce nunc lacera ora sanant.
Normannicæ es gentis columen sacrum,
Et patriæ solatiolum vnicum
Postquam tulerunt fata Regem,
Orbis hyperborei coronam.
Te distrahunt curæ patriæ anxiæ,

Et semper alto pectore maxuma
Versaris: & vrgeris regendo
Sollicitus super orbe curis.
Hæc regna florent consiliis tuis
Artes bonæ, legesq; vigent sacræ,
Prudentia expendis summa & ima,
Omnia regis ad arbitratum.
Strages, ruinas, vulnera ciuium,
Cædes nefandas sanguineæ manus
Auertis, & raptus pudoris
Virginei studio retundis.
Rex te ergò honorat, te proceres colunt:
Atq; optimates obsequium tibi
Præstant: & omnis clerus, aures
Arrigit ad tua iussa pronas.
Te protegat quæso incolumem Deus:
Longaq; vita donet: vt hîc dies
Implere contendas triseclis
Nestoris, alipedisq; cerui.

ODA,

ODA.

NOBILISSIMO, ET GENEROSISSIMO VIRO, DOMINO *Christiano Holchio, mandatorum Regiorum scribæ summo, gratitudinis ergò conscripta.*

VIX quinta te, te vidit olympias
CHRISTIERNE, dum rex consiliis (suis
Te credidit magnis, beatum
Ingenij bonitate mira.
Postquam tuum excellens animi decus
Conspexit: & vidit faciem tuam,
Miratus insignem decorem
Corporis, ingeniiq; dotes.
Curas tibi nascentes domini datum
Cognoscere: & pectus candidulũ patrum
Disquirere: vt regni salutem
Sollicitè sitiant, & optent.
Regis pij secreta fideliter
Tractando, magnã fers miseris opem,
Cum tot molestas supplicantum,
Aure bibas facili querelas.
Intras sereni limina tu Iouis
Cum fulget is vultu placido, solet
Tum subditis nil denegare,
Iura petentibus, atq; iusta.

Veſtigium prudens imitabere
SCHOVGARDII à cunctis me-
riti benè:
Cuius peribit fama nunquam
Donec erit ſtabilitus orbis.
Et dum facis, quod præſtitit inclytus
HVITFELDIVS, ſemper pariter tuum
Nomen manebit: viue felix
Omnibus atq; beatus horis.

FAMILIÆ NOBILISSIMÆ, ET ANTIQVISSIMÆ, SPLENdore conſpicuo, tum virtutum ornamentis, & cæleſtium rerum eximia cognitione viro nulli ſecundo, Domino TYCHONI BRAHE, Domino de Knudſtrup/ &c.

GENTE ſatum ſuperba (no.
Editumq́ antiquis proauis, ſidere perbenig-
Tychiaden perenni (LIA.
Laude dignũ, magnificè concelebres THA-
Illius en ſtupenda
Mentis, et culti ingenij, illuſtria dona miror.
Cuncta elementa mundi
Noſcit, & cæli rapidi, mille tenet figuras.
Sphæ-

Sphærica forma terræ,
Et quibus librata modis constabilita pendet?
Ignis & vnde manat?
Vnde nunc aër tepidus? discolor iris vnde?
Vnde tonitrua? & tam
Clamor ingens? fulgure vbi finditur æther
ardens.
Deficit vnde phœbus?
Et laborat luna suo lumine contabescens.
Quæ minuatq; lunam
Causa? Quæ integrare latentem valet atq;
phœben.
Vnde venit cometes?
Tam suo motu vario, quam variaq; forma.
Tristia fata terris
Quæ minetur? peruigil idem ratiocinatur.
Singula sed referre,
Non opus: terram penetrat Tucca, polumq;
celsum,
Per geminos polares (tis.
Transit axes: scandit equos ortus, et occiden-
Nubibus inq; opacis
Abdidit natura nihil mente quin ille noscit.

Ante alios minores
Hesper⁹ lucet velut ignes: micat vtq; Luna,
Sic caput inter omnes
Extulit musas, comes hic Vraniæ fidelis.

GENEROSISSIMO VIRO, DOMINO FRIDERICO ROSÆkrantzio, *Rosarum vallis domino hæreditario, & serenissimæ regiæ M. Danorum cubiculario intimo.*

TErrenas dedit ipse rosas pater inclytus: ex his
Nomen & omen habes.
Sed tibi pierias musæ indulsere corollas
Molliculasq; rosas.
Est mollis rosa, mollior hyblæis tua lingua
Floribus, ac violis.
Nã mellita fluunt roseis tua verba labellis
Diuite ab ingenio.
Ipse rosæ sertis, verno & de flore corona
Dignus es Ambrosia.
Patria nostra rosæ beneolentis, vernet odore
Dum viget illa rosa.

VERE NOBILI, ET GENEROSO VIRO, DOMINO ENEualdo Krusio, Quæstori regio summo.

AVrũ nobilitare homines gẽs nescia sentit:
Quæritur ergò magis.
Has stulti mirantur opes : hæc vilia terræ
Viscera suspiciunt.
Tam stolidis dignum quid mentibus imprecer? aurum
Vt cumulent auidè.
Virtus nobilitare valet : doctrina coronat
Quoslibet ingenuos.
Franguntur gẽmæ, perit aurũ, coccina vestis,
Attriturq; breui.
Æternum virtus, atq; alma scientia durant,
Et pietatis amor.
Hisce ENEVALDE tuum decorasti stemma paternum :
Nobilis eximiè.
Innatũ generis decus ingens: ars comitata
Gloria maior erit.

IN INSIGNIA NOBILIS VIRI, DOMINI CASPARI *Marchdaner, Domini de* Søgaard/ *Regiæ Koldingensis præfecti summi, heroicis virtutibus, proxumè ad priscam laudem aspirantis.*

GLANDIFERVM frangit Leo robur; Ceruus in altum
Fertur: et in galea picta corona micat.
Quid leo? mens fortis: quid ceruus? secla: quid alæ?
Astra petit virtus, inde corona datur.

AD CLARISSIMVM VIRVM, ET PRÆSTANTISSIMVM Regis Daniæ medicum, Dñ. Doctorem Petrum Seuerinum, Ripensem, demisse colendum.

VOs Petrum teneræ dicite Naiades
Ripensem: puer hic vos coluit, sacris
Vestris deditus: atq;
Multum charus Apollini.

Quem

Quem multæ nationes vehementius
Admirantur: & omnes redamant bo-
Danorum Decus ingens: (ni:
Et lumen patriæ suæ.
Phœbi pœoniis artibus inclytis,
Ornatus variis muneribus Dei,
Languentes quibus artus,
Ad vires reuocat suas.
Seu sint amphimerinæ patientium
Febres, seu titubant: vel redeunt die
Quarta: febriculosos
Omnes perfacilè iuuat.
En multas animas, faucibus inferis
Ceu dextra, stigiis traxerat ex aquis:
In lucem reuocatos:
Certo lumine vidimus. (bus.
Excellens fuerat CHARMVS his arti-
Nec non Hypocrates temporibus suis;
Præstans atq; MACHAON
Vixit, cum Podalirio.
Nostris temporibus Daniadum decus,
Hic Petrus viget: ah semper is in bonum
Vitam protrahat æuum:
Danorum decus inclytum.

IN NATALEM DIEM, CLARISSIMI VIRI, DOMINI DOCtoris *Nicolai Hemmingij, Theologi Excellentißimi, de scholis & Ecclesia filij Dei optimè meriti, Præceptoris sui reuerendißimi.*

MVSÆ DANIACÆ fauete nobis
HEMMINGI celebrem, diemque festum,
Omnes concelebrabimus per annos.
Digna est hæc genio dies perenni:
Et longum memoranda posteris Lux,
Qua natus puer est Deo sacratus.
Quem mox Calliope sinu recepit,
Miris fouit & artibus Mineruæ.
Quem lingua triplici beauit: vt sunt
Sancta, doctiloqua, simul latina.
Lis est de patria viri diserti,
Et contentio de loco mouetur.
DANVM Dania iactat esse fortis:
Sed Germania vellet hunc alumnum.
Ast parua insula, soluit omne bellum:
Quam dixere Lalandiam priores.
Primùm hanc corpore pressit: aëremq;
Vita-

Vitalem hausit, & educatus est hîc.
Hîc audiuimus ore vagientem:
Hîc nutricula fouit hunc mamillis.
Felix tu natio LALANDIORVM
DANIS eximium decus ministrans.
Omnes quippe LALANDIÆ nepotes
Claris artibus, ecce vicit omnes.
Cui cedet facilè ENNIVS vetustus,
Antiqui pariter furor Lucreti.
Cedet musa MARONIS, atq; Homeri
Cedet corpora qui figurat arte.
Hæc auferte procul venusta scripta:
Seu sint carmina Græca, seu Latina,
Quamuis doctiloquis probata linguis.
Hinc, hinc somnia tanta, cum pudore,
Non vos amplius audiam canentes
Nugas fictitias, leuesq; causas.
En me detinet altior magister
Et facundior, & magis disertus.
Quo viuo, viget inclytus LVTHERVS:
Et quo sospite saluus est MELANTHON:
Queis nec secula compares dedere:
Longæui similes dabunt nec anni.
Ergò Daniacæ fauete musæ,
HEMMINGI celebrem diemq; festum,
Omnes concelebrabimus per annos.

IN AMORES ORNATISSIMI, ET DOCTISSIMI VIRI, M. Petri Hegelundi, Pastoris primarij, & Canonici Ripensium dignissimi: & Honestissimæ virginis, MARGARETÆ GEORGII, F. &c.

Attraxit cultam sibi gemmam Petra, sequentem
Se ferrũ vt magnes attrahit, & sequitur.
Miror cũ gemmis quæ sint cõmercia Petris,
Gẽmæ sunt graciles, sed Petra dura nimis.
Margaris albenti gestatur pollice: mille
Dũ neglecta iacent saxa per omne nemus.
Margaris à quouis magni fit candida, vt aurum:
Saxa iacent patulis plurima trita viis.
Quorsum igitur Petræ? frustra Deus hasné creauit?
Absit: inest petris vtile namq; suum.
Et petra fundamẽ dom⁹ est, et limes agrorũ,
Et telum innocuis petra retorta viris.
Qua sine nõ benè stat dom⁹, et violantur agrorum
Fines: et tuto viuere nemo potest.

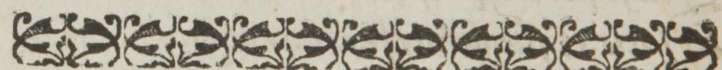
Pon-

Pondera quare humeris subeas domus ardua
Petre:
Sub tecto vt niteat Margaris *alma tuo.*
Tum nemo audebit fines rescindere pratis
Vicini & metas nemo pererret agri
Tum procul arcetur vis, damnum, iniuria
cedant,
Margarin & solus Petrus habebit ouans.

AD VENERANDVM ET EXIMIE DOCTVM VIRVM, *Dn. Stephanum VVirstensem, prouinciæ Anatinæ præpositum dignißimum: de felici suæ coniugis partu.*

MIlitans coniunx dubiæ sub vmbra
Mortis, & nixu grauiore lassa:
Est Dei viui auxilio soluta
Carcere duro.
Faustior lux illa mihi reluxit:
Digna signari niueo lapillo,
Qua casam LVCINA meam beauit
Prole nouella.

Vix equos aurora ſuos ab ortu,
Has Calendas ante Nouembris egit.
Luce ſexta, virgo tenella nata eſt
Soſpite coſta.
Hac Deus nos lætitia refecit:
Et propinquos exhilarauit omnes:
Vnde per Gamſtæa reſultat arua
Quiſq; colonus.
Gaudiorum participes amicos
Eſſe ſinceros cupimus libenter
Quæſo te, ne me patiaris ergò
Scribere fruſtrà.
Sed veni curru properante vectus
Cum tori conſorte pia iugalis:
Vt diem lætum peragamus vnà
Frater amande.

C. ERASMI MICHAELII LÆTI, DANIÆ COMMENDATIO. Lib. II. de rebus Danicis.

SAlue terra tuis ampliſſima fructibus: vna
Europæ cunctis, quæ proſis Dania: ſi te
Noueris, & patrio poßis tibi plaudere lucro.
Non auro ſuperas, Vngarria vt ampla, nec vuis

Præla ſecunda moues, velut Itala regna, nec iſtis
In ripis gemmas conchiliaq́; aſpera prendis:
Indica quo proſtant (ceu fama eſt) littora: ſed te
Ex alio natura gradu ſic læta beauit:
Vt ſuperes auro, Bacchiq́; liquoribus amplos
Impleris Cyathos, gẽmisq́; & murice vincas.
Id tibi diues ager, pecus, & fœcunda per vndas
Piſcatura, ſitus, commercia, littora, portus,
Gensq́; humana, boni tribuit quo munere cum nunc
Excellas, equidẽ externos trãſmittis in vſus
Quod ſupereſt: propriis cũ ſis in lucra colonis
Et ſatis, et plena verſes tua commoda lance.
O vtinam tibi turgentes det meſsis ariſtas:
Fæturamq́; pales ſemper duplicaueris: vndas
Sic cumulet Neptunus, vt omni in gurgite ſemper
Piſcis eat, prædaq́; grauent tibi retia dextras.
Cætera ſic hominum ſolertia mouerit: vt nec
Vtilibus deſit, nec inutile cura ſequatur.
Tum precio tibi ſint dulces ante omnia muſæ.

Sit

Sit cordi pietas, sit virtus grata, tuoq́;
Sic regi placeas: patriæ vt pater esse tyrann⁹
Possit. et è victo lætos agat hoste triumphos.

IN COMMENTARIOLVM CLARISSIMI VIRI, Dn. *M. Ionæ Koldingensis de rebus Danicis.*

LAus quidem regni mediocris haud est
Maximos reges habuisse: Longa
Stirpe diductos, proceresq́ multos
Marte potentes.
Plurimas vrbes numerare posse:
Turribus, fossis madidisq́ cinctas:
Fertiles agros, & amæna prata
Diuite messe.
Hisce donis DANIA ter beata,
Cui nihil natura negauit alma:
Hos tamen soli sibi non honores
Vendicat illa.
Nam grauis GALLVS, simul atq́ SCOTVS,
PARTHVS, HISPANVS ferus & BRITANNVS
Talibus possunt quoq́ gloriari
Voce superba.

Sed Dei verbum boreale regnum,
Quod fide inuicta tuearis: vsum
Fontis & cænæ Domini reserues
Laus tua sola est.
Mater vndarum tibi fossa firma,
Muniens Cimbros vbi mergitur sol,
BALTHICVM SALSVM reliquos colonos
Ambit ad ortum.
Hostium classes scopuli marini,
Fictiles muri vt reprimunt superbas:
Omnibus Syrtes meliusq; vallant
Turribus altis.
Quæ boum tecum numero ferorum?
Piscium? vel præcipitum ferarum?
Terra conferri poterit sub arcto
Dania dulcis.
Ergò laudandus labor est IONÆ,
Qui suæ laudes patriæ recenset:
Vt loco gratus reputetur ipsi,
Qui dedit ortum.

STEPHANVS SEVERINI
VVIRSTENSIS, F.

FINIS.

Errata Typographica ſic corrige.

Fol. 33. Linea 15. multa, lege muta.
Fol. 36. Linea 8. adde de Gotthi:
Fol. 40. Linea penultima dici, adde volunt.
Fol. 52. deorſum, lege Dorſum.
Ibidem: Cherſone, lege Cherſoneſi.
Fol. 58. DANORVM ſupple Regibus.
Fol. 66. cæſorum hoſtium adde cadauera.
Fol. 117. quæ, lege quia.
Fol. 126. abblandientium, pro adblandientium.
Fol. 132. Regiam, lege Regia. M.
Fol. 143. veſper ab alto, lege veſpere ab atro.

ca sic

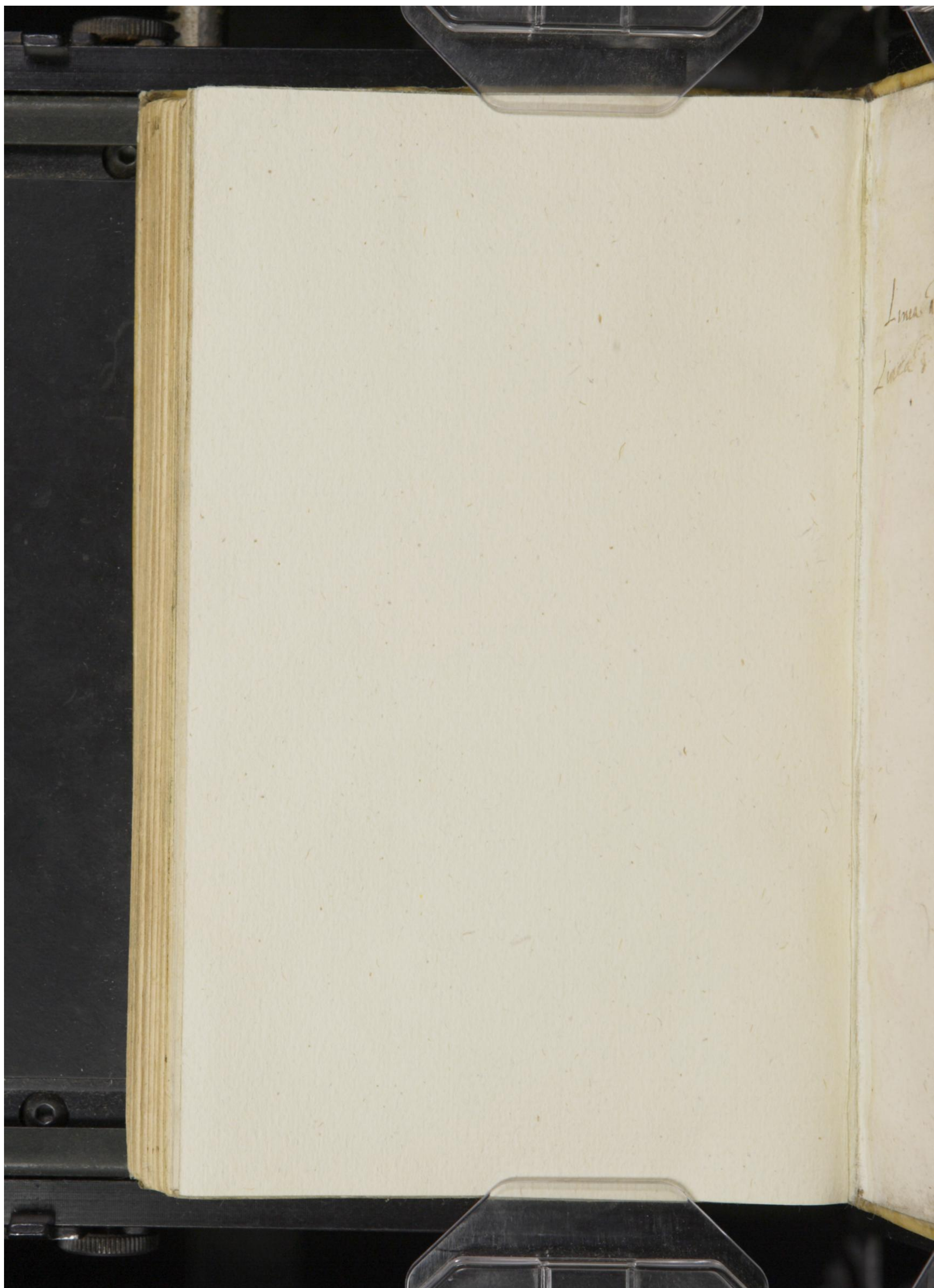
ege muta.
Gotthi:
na dici, adde

Dorsum.
Chersonesi,
supple Regibus,
m adde cadauera.
a.
ium, pro adblan-

Regia. M.
, lege vespere ab

Linea 19 multa, lege mvlta
Linea 8 adde de Golfe

